

Motion till riksdagen 2005/06:Fi240

av **Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)**

Politik för arbete och välfärd

1 Sammanfattning

Denna budgetmotion handlar ytterst om hur vi ska återupprätta en svensk arbetslinje. Fler människor i vårt land måste få möjlighet att genom eget arbete påverka och styra sin egen livssituation och vardag.

Utgångsläget är att över en miljon vuxna i dag försörjs genom olika bidrag och sociala ersättningar. En vanlig dag är det nära 1,5 miljoner vuxna som inte går till jobbet eller som arbetar mindre än vad de skulle önska. I stora delar av landet står en tredjedel av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder utanför den reguljära arbetsmarknaden. Det är lika många som under den ekonomiska krisen i början av 1990-talet. Regeringen missar såväl sysselsättningsmålet som målet för den öppna arbetslösheten. Summan av öppet arbetslösa och sysselsatta i arbetsmarknadspolitiska åtgärder kommer enligt regeringens egna bedömningar att vara högre nästa år än den var förra året.

Trots en hög ekonomisk tillväxt förmår staten heller inte att ”samla i ladorna” för att möta kommande konjunkturnedgångar och demografiska utmaningar. Tvärtom går den statliga verksamheten med betydande underskott. Årets budgetproposition innebär ytterligare ofinansierade satsningar. Tillfälliga intäktsförstärkningar används till att finansiera varaktiga utgifter och inkomstminskningar. I handling har regeringen övergivit målet om 2 procents överskott i de samlade offentliga finanserna över en konjunkturcykel.

Under kommande decennier åldras den svenska befolkningen. Fler kommer att efterfråga kvalificerade och dyrbara vård- och omsorgstjänster. Men framför allt kommer en minskande del av befolkningen att arbeta och vara skattebetalare i arbetsför ålder. Allt färre kommer att behöva ta hand om alltfler och finansiera alltmer. Långsiktigt är det här en omöjlig ekvation. Det är viktigt att våra skattepengar används så effektivt som möjligt, men inte ens en rekordhög produktivitetsutveckling kommer att kunna finansiera de välfärdstjänster som vi har vant oss vid att ta för givna. Det finns inga genvägar, utan vi måste bli fler som arbetar och fler som kan och vill arbeta mer.

Socialdemokraterna vill i stället möta framtidsutmaningarna med höjda skatter. Detta är givetvis ingen lösning, utan tvärtom en väg ägnad att undergräva svensk konkurrenskraft och förvärra problemen. Ett tydligt uttryck för detta är att en fortsättning av den socialdemokratiska politiken riskerar att

Fel! Okänt namn på

leda till att den s.k. bromsen i pensionssystemet slår till och sänker de utgående pensionerna för alla dem som i dag är pensionärer.

När vi moderater föreslår sänkta skatter, stramare bidrag och bättre företagsklimat, handlar dessa åtgärder alltså ytterst om att långsiktigt trygga vår välfärd. Moderaterna vill hitta en avvägning som gör att våra trygghetssystem fångar upp och skyddar människor som oförskyllt råkar illa ut till följd av sjukdom, arbetslöshet eller arbetsskada men som samtidigt ger tillräckliga drivkrafter till arbete. Socialdemokraterna kramar bara bidragssystemen. Moderaterna vill öka arbetskraften genom att underlätta för människor att gå från bidragsförsörjning och utanförskap till försörjning genom eget arbete. Socialdemokraterna minskar arbetskraften genom att ge människor förtidspension eller friår. Moderaterna vill genom ett arbetsavdrag göra det mer lönsamt för låg- och medelinkomsttagare att jobba. Socialdemokraterna vill genom ett höjt tak i sjukförsäkringen göra det mer lönsamt för högre inkomsttagare att sjukskriva sig.

I denna motion föreslår vi ett omfattande reformprogram för fler i arbete.

1. Stabila statsfinanser och priser: Överskott i det finansiella sparandet om i genomsnitt 2 procent av BNP ska upprätthållas så att den offentliga skuldsättningen kan reduceras till 40 procent av BNP. Det rustar Sveriges motståndskraft mot finansiella kriser och möjliggör reformer för arbete.

2. Sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare: Ett arbetsavdrag mot förvärvsinkomster ska införas. Det minskar tröskeeffekterna vid inträde på arbetsmarknaden och reducerar marginaleffekterna. Vårt förslag till arbetsavdrag tillfaller till 75 procent låg- och medelinkomsttagare och ger betydande effekter i plånboken för alla människor, men särskilt till dem som saknar marginaler.

3. Stramare bidrag: En åtstramning av olika bidragssystem genomförs bl.a. genom att ersättningen i sjukpenningen, förtidspensionen och föräldraförsäkringen sänks och genom att kontrollen av arbetsförmågan skärps. Detta säkerställer att olika stöd går till dem som verkligen behöver dem.

4. En flexiblare arbetsmarknad: A-kassans roll som omställningsförsäkring tydliggörs. Arbetslinjen förstärks genom bättre efterlevnad av regelverket och aktivare användning av sanktioner. AMS ges en mer självständig ställning, tydligare mål, större möjligheter att prioritera mellan olika åtgärder och en enhetlig myndighetsorganisation för att förbättra matchningen.

5. Lägre kostnader att anställa: Arbetsgivaravgifterna sänks för företag som nyanställer. Nystartsjobb med helt slopad arbetsgivaravgift införs för dem som länge gått arbetslösa, sjukskrivna eller förtidspensionerade. Förbättrade möjligheter att anställa på tidsbegränsade kontrakt upp till två år gör att fler företag vågar anställa.

6. Kunskaps- och kompetenssatsning: En bred satsning på kunskap i skolan genomförs, bl.a. genom betyg i lägre klasser, satsning på NO- och matematikämnen, en lärmiljard för fördjupade lärarkunskaper och bättre utvärdering av skolorna.

7. Bättre företagsklimat: Lägre beskattning av fåmansbolag, avskaffad förmögenhetskatt, införande av riskkapitalavdrag, jobbavdrag för näringsinkomster, uppskjuten reavinstbeskattning och avdragsrätt för hushållstjänster

Fel! Okänt namn på

förbättrar företagandets villkor. Minskad regelbörda och förbättrad innovationsfinansiering verkar i samma riktning.

8. Integrationspolitik: Fler invandrare ges chansen att försörja sig själva. Vi föreslår nystartsjobb, lärlingsintroduktion, jobbgaranti och arbetskrav i socialtjänstlagen, solidaritetsbanker för finansiering av företagande i socialt utsatta områden, skärpt diskrimineringslagstiftning, försök med anonymiserade jobbansökningar samt yrkesprov för att underlätta validering av kompetens.

9. Ökad valfrihet och högre kvalitet i välfärden: Sjukvården, äldreomsorgen och barnomsorgen öppnas för ökad mångfald genom privat företagande. Resurser tillförs till sjukvården, bl.a. genom en kvalitetssatsning, en vårdgaranti och en särskild satsning på psykiatrin. För höjd kvalitet i välfärden tillförs kommuner och landsting ca 10 miljarder kronor mer än i budgetpropositionen.

10. Familjepolitik för både barn och arbete: Vi föreslår ett särskilt arbetsavdrag på upp till 3 000 kronor för föräldern med lägst inkomst när den andra föräldern är föräldraledig. Vi föreslår avdragsrätt för hushållstjänster och större valfrihet i barnomsorgen. Förslagen kan bidra till att kvinnor får en starkare arbetsmarknadsförankring, minska löneskillnader och bidragsberoende samt öka sysselsättningen.

Fel! Okänt namn på

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	7
3	Allians för Sverige – en budget för fler i arbete	8
4	Regeringens ekonomiska politik	9
4.1	Regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	10
4.2	Regeringens riktlinjer för budgetpolitiken.....	12
4.2.1	Regeringens program.....	12
4.2.2	Effekter på det finansiella sparandet.....	12
4.2.3	Minskade utgifter och ökade intäkter	13
4.2.4	Tillfälligt eller varaktigt?	13
4.3	Effekter på ekonomins funktionssätt av regeringens politik.....	14
5	Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken: Ett program för tillväxt och arbete	15
5.1	Ett program för ökad sysselsättning.....	16
6	Det måste löna sig att arbeta.....	20
6.1	Sänka inkomstskatter.....	23
6.1.1	Effekter av inkomstskattereformen.....	27
6.2	Stramare bidrag	30
6.2.1	Förstärkta kontrollfunktioner ökar sysselsättningen	31
6.2.2	Allvarliga brister i dagens system.....	32
6.2.3	Öka självriskerna: Sänk ersättningen.....	35
6.3	Ersättning, villkor och kontroll i arbetslöshetsförsäkringen	37
6.3.1	Upprätthåll arbetsvillkoret.....	38
6.3.2	Träffsäkra kvalifikationskrav.....	39
6.3.3	Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen påverkar beteenden.....	40
6.3.4	En obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.....	41
6.4	Ersättning, villkor och kontroll i socialförsäkringarna	42
6.4.1	Sjukförsäkringen.....	42
6.4.2	Förtidspensionen.....	45
7	Enklare att anställa	46
7.1	Arbetsgivaravgifter.....	47
7.2	Nystartsjobb.....	49
7.3	Avdrag för hushållsnära tjänster	51
7.4	Arbetsmarknadspolitik för lägre arbetslöshet	53
7.4.1	Ett väl fungerande AMS	54
7.4.2	Individperspektiv på arbetsförmedlingarna	54
7.5	Reformerad arbetsrätt	55
8	Löna sig att vara företagare	57
8.1	Företagsamhet som grund för välfärd.....	57
8.2	Regeringen försämrar företagsklimatet	59
8.3	Förbättrad företagsbeskattning	60
8.4	Statligt ägande	62
8.5	Skärpt konkurrensövervakning.....	63
8.5.1	Uppföljning av om- och avreglerade marknader	64

Fel! Okänt namn på

8.5.2	Kommunalpolitik för ökad konkurrens	65
8.6	Färre och enklare regler.....	66
9	Integrationspolitiken	68
9.1	Misslyckad integration	68
9.2	Åtgärder för bättre integration på arbetsmarknaden	69
9.2.1	Lärlingsintegration	69
9.2.2	Nystartsjobb	69
9.2.3	Åtgärder för att minska socialbidragsberoendet	70
9.2.4	Socialbidrag till arbetsföra endast vid arbetssökande	71
10	Familjepolitiken	71
11	Moderaternas budgetpolitik.....	75
11.1	Moderaternas budgetpolitik.....	75
11.2	Årliga saldomål för 2006–2007.....	76
11.3	Huvuddragen i Moderaternas budget	78
11.4	Skattesänkningar	79
11.5	Satsningar	82
11.5.1	Kvalitet i skola, högre utbildning och forskning	83
11.5.2	Effektiv brottsbekämpning	84
11.5.3	Kvalitet och valfrihet i vården.....	85
11.5.4	Bättre infrastruktur	86
11.5.5	Starkare försvar	86
11.6	Besparingar	87
11.6.1	Trafikförsäkringen.....	89
11.6.2	Bistånd.....	91
11.6.3	Högekostnadsskydd	92
11.6.4	Myndighetsbesparingar	92
11.6.5	Räntebidrag	93
11.6.6	Studiemedel.....	93
12	Effekter av Moderaternas politik.....	94
12.1	Effekter på kommunsektorn	94
12.2	Effekter av moderat politik på sysselsättning och välfärd.....	97
12.2.1	Utbudet av arbetskraft	97
12.2.2	Sysselsättning	98
12.3	Mer än 100 000 nya jobb på kort sikt.....	98
12.3.1	Dynamiska effekter	100
12.3.2	Budgeteffekter.....	102
12.4	Effekter på hushållens ekonomi	102
12.4.1	Från bidrag till arbete	102
12.4.2	Arbetslös del av året	103
12.4.3	Från deltid till heltid	103
12.4.4	Mer kvar vid arbete	104
Bilaga:	Utgiftsområden	105
	Moderaternas förslag till utgiftsramar och utgiftstak	105
	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	106
	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	106
	Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	107
	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	107

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	108
Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.....	108
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	108
Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.....	109
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	110
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	111
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	111
Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	112
Utgiftsområde 14 Arbetsliv	113
Utgiftsområde 15 Studiestöd	113
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	113
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	114
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	115
Utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	115
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	116
Utgiftsområde 21 Energi	116
Utgiftsområde 22 Kommunikationer	116
Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	117
Utgiftsområde 24 Näringsliv	117
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	117
Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.....	118

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att godkänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 4, 5, 6, 7 och 8).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet till 935 miljarder kronor 2006, 958 miljarder kronor 2007 och 982 miljarder kronor 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 11, 12 och bilagan).
3. Riksdagen godkänner beräkningen av utgiftstaket för den offentliga sektorn i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 11, 12 och bilagan).
4. Riksdagen fastställer målet för det finansiella sparandet i staten till 1,1 % av BNP 2006, 1,4 % av BNP 2007 och 1,7 % av BNP 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen godkänner beräkningen av statens inkomster för 2006–2008 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 11 och 12).
6. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2006 i enlighet med vad som anförs i motionen (bilagan).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen i anslagsbehållningar för 2006 (bilagan).
8. Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2006 (bilagan).
9. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2007 och 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen (bilagan).
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen av skattepolitiken (avsnitten 5, 6, 7, 8, 9, 10 och 11).
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbete stimuleras genom lägre inkomstskatt (avsnitten 5, 6, 7 och 10).
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prioritering av de offentliga kärnuppgifterna och mindre bidrag (avsnitten 5, 6, 7, 8, 9, 10 och 11).
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till förändringar i det kommunala skatteutjämningsystemet i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 8 och 12).

Fel! Okänt namn på

3 Allians för Sverige – en budget för fler i arbete

Moderaterna har tillsammans med Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet tagit initiativet till en Allians för Sverige och för ett maktskifte 2006. Den samsyn som våra partier har om den politiska inriktningen i stort ligger också till grund för Moderaternas förslag i denna budgetmotion.

Sverige står inför betydande utmaningar. Nära en och en halv miljon vuxna går inte till jobbet en vanlig dag eller arbetar mindre än de skulle önska. Allt färre arbetstimmar blir utförda och allt färre väljer att starta och driva företag.

Det privata företagandet är centralt för samhällets utveckling. Vårt välstånd och möjligheterna att få fler människor tillbaka i arbete bygger på att fler entreprenörer kan och vill driva företag och engagera sig som arbetsgivare. Det måste därför bli mer lönsamt att arbeta, mer lönsamt att anställa och enklare för den som förlorat jobbet att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden.

Allians för Sverige har enats om ett program för arbete som på allvar tar itu med Sveriges utmaningar. På tre viktiga områden föreslår vi tillsammans med de övriga partierna reformer som innebär att alla samhällets insatser inriktas mot samma mål: fler jobb och fler människor i arbete.

För det första föreslår vi en stor inkomstskattereform för alla som arbetar. Tyngdpunkten ligger på att minska tröskel- och marginaeffekterna för låg- och medelinkomsttagare. Ett särskilt jobbavdrag införs i syfte att göra det mer lönsamt att arbeta och att gå från bidragsförsörjning till försörjning genom eget arbete. Jobbavdraget uppgår till minst 45 miljarder kronor. I det första steget sänks inkomstskatterna med 37 miljarder kronor och finansieringen av det första steget redovisas i denna budgetmotion.

För det andra föreslår vi reformer av arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen.

Arbetsmarknadspolitiken måste effektiviseras och matchningen förbättras mellan arbetssökande och lediga jobb. Det behöver förmedlas arbeten – inte friår!

Arbetslöshetsförsäkringens skyddsnät förstärks genom att försäkringen blir obligatorisk. Samtidigt ökas egenfinansieringen, bl.a. i syfte att tydliggöra parternas ansvar i lönebildningen. Ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen sänks, och försäkringens roll som en omställningsförsäkring tydliggörs. Arbetslösa med försörjningsansvar för barn ges en högre ersättning under längre tid.

Åtgärder sätts in för att minska kostnaderna för sjukfrånvaron och för att motverka fusk och överutnyttjande. Arbetsgivare ges lagstöd för att vid behov kunna kräva sjukintyg från första dagen. Kostnaderna för sjukfrånvaro och nedsatt arbetsförmåga till följd av trafikskador överförs från det allmänna till den obligatoriska trafikförsäkringen.

För det tredje föreslås en rad åtgärder i syfte att förbättra Sveriges företagsklimat och göra det mer lönsamt att anställa och driva företag. Företagspaketet omfattar satsningar på knappt 14 miljarder kronor. Medel tillförs

utöver regeringens förslag för att reformera 3:12-reglerna och motverka diskrimineringen av fåmansföretag. Förmögenhetsskatten avskaffas under nästa mandatperiod. Anställning i nya och växande företag underlättas genom sänkta arbetsgivaravgifter. Nystartsjobb införs för att ge dem en chans som under lång tid varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller socialbidragsberoende. Åtgärder sätts in mot regelkrångel och byråkrati som motverkar företagande. Svarta arbeten förvandlas till vita när en tjänstemarknad öppnas genom införande av ett avdrag för hushållstjänster. Detta innebär också förutsättningar för ökad jämställdhet genom att kvinnor och män lättare kan förena arbete, karriär och tid för sina barn.

Under den kommande mandatperioden avser vi att stärka statsfinanserna och strama upp budgetprocessen. Alliansens partier är överens om ett högre offentligt sparande, lägre offentliga utgifter, större budgeteringsmarginaler och ett minskat skattetryck.

I denna budgetmotion redovisas huvuddragen och grunderna för allianspartiernas gemensamma ekonomiska politik. Däremot lägger vi inte fram ett gemensamt budgetförslag i alla dess detaljer. Detta har aldrig varit avsikten och skulle ytterst beröva väljarna möjligheten att på valdagen avgöra tyngdpunkten i en ny regerings politik. I särskilda förslagsrutor tydliggör vi vilka av våra budgetförslag i denna partimotion som är gemensamma med övriga allianspartier.

4 Regeringens ekonomiska politik

Det finns anledning att rikta allvarlig kritik mot riktlinjerna för den ekonomiska politik som presenteras i budgetpropositionen (prop. 2005/06:1). Vi anser därför att riksdagen bör avslå riktlinjerna för såväl den ekonomiska politiken som budgetpolitiken.

Vår kritik riktar sig mot tre allvarliga brister.

För det första finansierar inte regeringen sitt program. Förslag som belastar de offentliga finanserna presenteras utan att åtgärder som ger motsvarande budgetförstärkningar genomförs. Ett program som ger en varaktig försvagning av finanserna med ca 18 miljarder kronor finansieras i huvudsak med prognoser på inkomst- och utgiftsförändringar av tillfällig natur. Det innebär betydande risk för att de offentliga finanserna försvagas framöver. Det medför också att regeringen inte når budgetmålet om ett finansiellt sparande som motsvarar 2 procent av BNP över konjunkturcykeln. Mellan 2002 och 2008 beräknas sparandet, justerat för konjunkturella svängningar, uppgå till 1,2 procent i genomsnitt.

För det andra kommer de åtgärder som regeringen föreslår inte att ge den åsyftade sysselsättningseffekten. Regeringen hävdar själv att åtgärderna ska medföra att 55 000 personer erbjuds sysselsättning. Vår bedömning är att regeringens åtgärder – till följd av stora undanträngningseffekter – i bästa fall kommer att leda till en kortsiktig sysselsättningsökning på ca 15 000 personer.

Fel! Okänt namn på

För det tredje innebär vissa av regeringens förslag, t.ex. att taket i sjukförsäkringen höjs för höginkomsttagare, att ekonomins funktionssätt försämrats. Detta gäller särskilt om andra åtgärder som aviserats, t.ex. höjningar av kommunalskatter och höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen, också genomförs. Vår bedömning är att den samlade effekten av budgetpropositionen och de förslag som aviserats innebär att sysselsättningen minskar med över 200 000 personer och att arbetslösheten ökar med i storleksordningen 1 procentenhet. Regeringen för således en politik som förstärker utanförskapet och låser in fler människor i en situation där de inte kan påverka sina liv genom eget arbete.

4.1 Regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken

Regeringen anger att den genomför ”kraftfulla satsningar i syfte att bekämpa arbetslösheten, höja sysselsättningen och öka tillväxten” (prop. 2005/06:1, 19). Programmet kan sammanfattas i tre punkter: satsning på arbetsmarknadspolitiska åtgärder, förstärkning av olika bidragssystem samt vissa skattesänkningar. Som framgår av **tabell 4.1** ligger tyngdpunkten på en kraftig utökning av olika tillfälliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Under 2006 och 2007 satsar regeringen ca 15 miljarder kronor på arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Tabell 4.1 Reformen i budgeten, miljarder kronor

	2006	2007	2008
Satsning på arbetsmarknadspolitik			
Plusjobb	3 834	5 112	2 556
Utbildningsvikariat	1 248	1 248	
Plusjobb, merkostnadsersättning	378	504	252
Arbetspraktik m.m.	1 755	1 361	568
Arbetsplatsintroduktion invandrare	148		
Lärlingsplatser	581	581	
Arbetsmarknadsutbildning, kriminalvård	142		
Akademikerpraktik bemanningsföretag	515	515	
AMV	200	200	
Höjt tak lönebidrag m.m.	486	1 057	1 101
Högskoleplatser	1 661	1 886	1 886
Statliga kompetensöverföringsjobb	360	360	0
Myndighetssatsningar	1 373	2 024	1 012
Övrigt	598	520	420
Delsumma	13 279	15 368	7 795
Höjda bidrag			
Höjt tak sjukpenning	800	1 800	1 900
Bostadstillägg till pensionärer	120	120	120
Delsumma	920	1 920	2 020
Sänkta skatter			

	2006	2007	2008
Sänkta inkomstskatter	6 630	6 630	6 630
Tillfälligt sänkt arbetsgivaravgift	1 100	900	
Delsumma	7 730	7 530	6 630
Summa reformer	21 929	24 818	16 445

Källa: Prop. 2005/06:1, s. 216 och s. 156 samt egna beräkningar.

Mot det arbetsmarknadspolitiska programmet kan flera invändningar resas. Den öppna arbetslösheten ligger på ca 6 procent. Det är komplicerat att bedöma hur stor del av arbetslösheten som är konjunkturell. I försöken att beräkna den arbetslöshet som är förenlig med prisstabilitet har olika bedömare hamnat i intervallet 5–6 procent.¹ Det finns således lediga resurser på arbetsmarknaden, men de är förhållandevis begränsade. Det grundläggande arbetsmarknadsproblemet är inte att arbetslösheten temporärt är hög på grund av en svag inhemsk efterfrågan, utan att jämviktsarbetslösheten är för hög och att stora grupper är frånvarande från arbetsmarknaden.

Erfarenheter från Sverige och andra länder påvisar komplikationen av att snabbt bygga ut AMS-program från en redan hög nivå i ett läge där den konjunkturella arbetslösheten är liten. Generellt gäller att undanträngningseffekterna blir mer påtagliga när åtgärderna expanderas från en hög nivå. En orsak är att deltagande i åtgärder minskar sökbenägenheten bland de arbetslösa. Kvaliteten på åtgärderna kan också försämrats.

Inriktningen av åtgärderna är sådan att de endast i liten utsträckning bidrar till att matcha arbetssökande med lediga platser. Av åtgärderna är det bara satsningarna på kvalificerad yrkesutbildning och lärlingsutbildning som bidrar till att ge arbetssökande kompetens som bättre passar bristsektorerna på arbetsmarknaden och därmed påverkar jämviktsarbetslösheten. Huvuddelen av åtgärderna – plusjobb, utbildningsvikariat och praktikplatser i vården – är inriktade mot bristsektorer utan får mera ses som ett sätt att aktivera sökande som står långt från arbetsmarknaden. En sådan inriktning hade varit naturlig i ett läge med en kraftig efterfrågedämpning och mycket hög konjunkturarbetslöshet.²

Plusjobben, som är den centrala delen av regeringens program, är inriktade uteslutande mot den offentliga sektorn. Erfarenheter från tidigare program är att undanträngningseffekterna är särskilt stora inom den offentliga sektorn eftersom det finns en möjlighet att temporärt ersätta vikarier med personal från olika AMS-program.³ Till detta kommer att plusjobben är villkorade. De omfattar endast arbetsuppgifter som i dag inte utförs (de ska vara ett s.k. nettotillskott). Därmed är risken stor att det kommer att handla om förhållandevis okvalificerade uppgifter som endast i ringa utsträckning ger ökade yrkeskun-

¹ Se t.ex. Konjunkturinstitutet (2005), Konjunkturläget i augusti, Sveriges riksbank (2005), Inflationsrapporten 2005:2, OECD (2005) och OECD Economic Surveys: Sweden.

² Calmfors, L, Forslund, A och Hemström, M, (2002) "Does active labour market policy work? Lessons from the Swedish experiences", *IFAU-Working Paper* nr 2002:4.

³ Se t.ex. OECD (2003), OECD Employment Outlook 2003: Towards More and Better Jobs.

Fel! Okänt namn på

skaper. Plusjobben kommer förmodligen att ha liten effekt på deltagarnas anställningsbarhet, och sannolikheten för att deltagarna får ett reguljärt arbete efter programtiden avslutats är därför låg.

En central skillnad mellan Allians för Sveriges program för arbete och regeringens politik är att alliansen kombinerar åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta och som ökar anställningsbarheten med åtgärder för att fler företag ska vilja anställa. Regeringen inriktar sig enbart på tillfälliga AMS-jobb.

4.2 Regeringens riktlinjer för budgetpolitiken

Det finns skäl att rikta skarp kritik mot de riktlinjer för budgetpolitiken som regeringen presenterar i budgetpropositionen. Förslagen försvagar statsfinanserna med 24 miljarder kronor. Finansieringen består huvudsakligen i att Finansdepartementet reviderat utgifts- och inkomstprognoserna.

4.2.1 Regeringens program

Regeringen sammanfattar i budgetpropositionen effekterna av de olika förslagen på följande sätt.

Tabell 4.2 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförslag i förhållande till VÅP05, miljarder kronor

	2006	2007	2008
Utgiftsförändringar			
Utgiftsökningar	12,9	15,0	16,2
Utgiftsminskningar	0,1	0,0	0,0
Summa takbegränsade utgifter	12,8	15,0	16,2
Inkomstförändringar			
Skattesänkningar	4,6	4,7	3,6
Skatteutgifter	5,5	7,0	3,2
Summa inkomstreformer	11,0	12,9	8,0
Nettoförsvagning av den offentliga sektorns finanser	23,8	27,9	24,2

Källa: Prop. 2005/06:1, s 100.

4.2.2 Effekter på det finansiella sparandet

Regeringen genomför dessa satsningar utan att föreslå åtgärder som förstärker de offentliga finanserna. Reformerna är i detta avseende ofinansierade. Regeringen redovisar samtidigt en förstärkning av det finansiella sparandet i jämförelse med den ekonomiska vårpropositionen 2005 (VÅP05). Som andel av BNP har det finansiella sparandet i staten förbättrats från -1,6 procent till -0,9 procent för 2006 i förhållande till VÅP05.

4.2.3 Minskade utgifter och ökade intäkter

Trots att regeringen föreslår reformer på ca 12 miljarder kronor för 2006 har de totala utgifterna inom utgiftsområdena minskat med 700 miljoner kronor. Utgifterna för sjukskrivningarna (5,3 miljarder kronor), statsbidragen till kommunerna (2,7 miljarder kronor), statsskuldsräntorna (2 miljarder kronor) och anslagsbehållningar (5,4 miljarder kronor) antas bli lägre i BP05/06 än vad regeringen beräknade i VÅP05.

Ett sätt att förhålla sig till regeringens förändrade utgiftsprognoser är att jämföra dessa med Ekonomistyrningsverkets (ESV) senaste rapport (ESV 2005:16). Finansdepartementet räknar med en större nedgång än ESV när det gäller sjukskrivningar (ca 1 miljard kronor ytterligare) och mindre statsbidrag till kommunerna (ca 1 miljard kronor). Därtill räknar ESV med att kostnaderna för arbetslösheten blir ca 3 miljarder kronor högre än regeringen prognostiserat. Sammantaget justerar Finansdepartementet ned utgifterna med mer än 6 miljarder kronor mer än ESV för 2006.

Skillnaden mellan ESV:s och Finansdepartementets prognoser för skatteintäkterna är betydande. Regeringen räknar med, inklusive skattesänkningar som anges till 11 miljarder kronor, att skatteintäkterna blir 11 miljarder kronor större än ESV antar. Omslaget i skatteintäkterna mellan ESV och BP05/06 uppgår alltså till över 20 miljarder kronor bara för 2006. Det är intäkterna för kapitalskatter och indirekta skatter som förändrats.

4.2.4 Tillfälligt eller varaktigt?

Vi ifrågasätter inte enskilda prognosrevideringar, även om det ter sig en aning märkligt att regeringen systematiskt hamnar på en mer optimistisk linje än andra bedömare. Invändningen mot regeringens politik är att man använder tillfälliga förändringar för att finansiera långsiktiga åtaganden.

Utvecklingen på utgiftssidan ger inte nödvändigtvis vid handen att det handlar om en varaktig förbättring av statsfinanserna. I jämförelse med VÅP05 förklaras ca 10 miljarder kronor av utgiftsförändringarna av tillfälliga faktorer och engångseffekter såsom statsskuldsräntor, minskade anslagsbehållningar och förskjutningen av statsbidragen till kommunerna.

Det är svårt att bedöma huruvida utgiftsnedgången för sjukskrivningarna blir varaktig. Sker det, som regeringen antar, en förbättring av arbetsmarknadsläget de kommande åren är det rimligt att anta att sjukfrånvaron åter ökar. Regeringens prognos bygger på att sambandet mellan sjukskrivningar och arbetslöshet, där det ena normalt ökat när det andra gått ned under de senaste 20 åren, har brutits. Till detta kommer att regeringens förslag om att höja taket i sjukförsäkringen sannolikt kommer att bidra till beteendeförändringar som inte inkluderats i prognosen.

I BP05/06 anges att utgifterna permanent har ökat med ca 12,4 miljarder kronor och att inkomsterna permanent har minskat med ca 5,4 miljarder kronor. Sammantaget är den permanenta effekten en försvagning av de offentliga finanserna med 17,8 miljarder kronor.

Fel! Okänt namn på

Det är problematiskt att regeringen och stödpartierna använder engångseffekter och tillfälliga saldoförbättringar till att finansiera permanenta försvagningar av det finansiella sparandet.

4.3 Effekter på ekonomins funktionssätt av regeringens politik

Regeringens politik kommer att påverka sysselsättningen och ekonomins funktionssätt. På kort sikt finns det skäl att anta att det sker en marginell förbättring av sysselsättningen till följd av de olika satsningarna och sänkta skatter. På längre sikt kommer emellertid negativa effekter av generösare bidrag och att Sverige blir fattigare att motverka de positiva effekterna av sänkta skatter.

Regeringen anger att politiken kommer att medföra ökad sysselsättning och aktivitet motsvarande 55 000 personer. Denna siffra är överdriven. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder av det slag som regeringen föreslår, och som dessutom är riktade mot offentlig sektor, är förenade med betydande undanträngningseffekter. En rimlig bedömning är att undanträngningen uppgår till 70–75 procent. Detta innebär att sysselsättningen i bästa fall stiger med 15 000 personer.

Ett alternativt sätt att bedöma den kortsiktiga effekten av regeringens politik är att studera omfattningen av reformprogrammet. Reformerna uppgår till ca 1 procent av BNP. En ökning av den privata och den offentliga konsumtionen medför normalt att importen också ökar. Beaktar man att importläckaget brukar ligga kring åtminstone 30–35 procent på marginalen och att det normalt krävs en BNP-förändring på ca 1,5–2 procent för att sysselsättningen ska stiga med 1 procent, resulterar kalkylen återigen i en sysselsättningsökning på ca 15 000 personer.

Till bedömningen av effekterna av regeringens politik på kort sikt måste man addera effekterna av höjt tak i sjukförsäkringen, sänkta löneskatter och höjda indirekta skatter samt statsministerns aviserade förändringar av a-kassan och kommunalskatterna.

Högre ersättning i sjukförsäkringen gör det mer lönsamt att inte arbeta. Det driver upp lönekraven och ökar frånvaron, vilket leder till lägre sysselsättning och högre arbetslöshet. Lägre skatter medför emellertid högre sysselsättning. En rimlig bedömning är att sysselsättningseffekterna till följd av förbättringen av sjukförsäkringen och sänkta skatter mer eller mindre tar ut varandra på kort sikt.

Höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen kommer att medföra stigande lönekostnader och märkbart lägre arbetskraftsefterfrågan. Sammantaget riskerar en högre a-kasseersättning medföra att den positiva sysselsättningseffekten av regeringens satsningar, när också de strukturella effekterna fått fullt genomslag, förbyts till färre jobb, se **tabell 4.3**. Ett höjt tak i arbetslöshetsersättningen kommer att resultera i minskad sysselsättning.

På längre sikt medför regeringens politik att ekonomins funktionssätt försämras och att den långsiktiga arbetslöshetsnivån stiger. De negativa effekter-

na av mer generösa inkomstbortfallsförsäkringar tenderar att bli större med tiden. Detsamma gäller förvisso de positiva effekterna av sänkta inkomstskatter. Emellertid dominerar av allt att döma de förstnämnda, negativa, effekterna.

Regeringen finansierar sin politik genom optimistiska utgifts- och inkomstprognoser, inte genom besparingar på andra områden. Detta betyder att de offentliga finanserna allt annat lika försvagas. Större statsskuld medför att Sverige som nation blir fattigare och därmed kommer att ha sämre råd att konsumera, vilket tenderar att driva upp arbetslösheten.⁴

Statsminister Persson har flaggat för kraftiga höjningar av kommunalskatten framöver. Detta riskerar att dämpa sysselsättningen påtagligt. En höjning av kommunalskatten kommer att utlösa kompensationskrav från löntagarna. Resultatet blir högre lönekostnader och färre jobb. På lång sikt kan en skattehöjning av den storleksordning statsmakterna har förutspått, dvs. 6–8 procentenheter, betyda att flera hundra tusen arbetsplatser går förlorade och att arbetslösheten märkbart stiger.

En lägre sysselsättning innebär att den viktigaste skattebasen minskar. Regeringens politik, inklusive de av statsministern aviserade förändringarna av a-kassan och kommunalskatten, bedöms försvaga sysselsättningen med uppemot 5 procent, höja arbetslösheten med mer än 1 procentenhet och försvaga de offentliga finanserna med närmare 100 miljarder kronor.

Tabell 4.3 Dynamiska effekter av regeringens politik

	Sysselsättning, kortare sikt	Sysselsättning, längre sikt	Arbetslöshet, lång sikt, p.e.	Offentligt sparande, mdr kr
Sämre finansiellt sparande		-6 000		
Sjukförsäkring	-6 000	-19 000		
Arbetslöshetsförsäkring	-25 000	-35 000		
Sänkta löneskatter nu, höjda indirekta skatter	7 000	11 000		
Högre löneskatter på sikt	0	-170 000		
Satsningar	15 000	0		
Summa	-9 000 (-0,2%)	-219 000 (-5,1%)	1,1	- 99

⁴ Lindblad, H och Sellin, P (2003), The Equilibrium Rate of Unemployment and the Real Exchange Rate: An unobserved Components System Approach, *Sveriges riksbank*, Working Paper No. 152.

Fel! Okänt namn på

5 Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken: Ett program för tillväxt och arbete

Det övergripande målet för moderat politik är att öka välförhållandet och tryggheten för alla medborgare. Att skapa ett stort utrymme för individuellt självbestämmande och ett gemensamt ansvarstagande för trygghet åt alla är vår utgångspunkt. Att säkra välförhållandstillväxten och välförhållanden förutsätter ett långsiktigt perspektiv. En ökning av den reguljära sysselsättningen är avgörande för att Sverige ska klara av att möta de krav som en åldrande befolkning ställer. Med fler sysselsatta i näringslivet ökar produktionsförmågan. Därmed vidgas utrymmet för hushållens konsumtion och de skatteintäkter som finansierar välförhållanden ökar.

Det råder inte brist på arbetsuppgifter i Sverige. Höga skatter, brister i företagsklimatet och underfinansiering av sjukvården, skolan och annan viktig verksamhet gör att det finns många uppgifter som borde utföras som inte görs.

5.1 Ett program för ökad sysselsättning

Hur många jobb som uppstår i företagen och hur hög sysselsättningen blir beror på goda normer och värderingar som styr entreprenörskap, flit, förkovran, uppfinningsrikedom, sparsamhet, samarbete och ansvarstagande. Hur hög sysselsättning som nås i ett land beror på samspelet mellan företagets efterfrågan på arbetskraft, hushållens utbud av arbetskraft och hur väl lönesättningen och andra institutioner fungerar på arbetsmarknaden.⁵

Efterfrågan på arbetskraft påverkas av flera faktorer, bl.a. spelar utbudet av arbetskraft en stor roll. Även produktivitetstillväxten och graden av konkurrens på varumarknaderna är faktorer som påverkar kostnaderna för att anställa. Lönesättningen och arbetsmarknadens funktionssätt påverkas bl.a. av ersättningen i a-kassan, fackföreningarnas förhandlingsstyrka, inriktningen på arbetsmarknadspolitiken, löneförhandlingsmodell och skattekillen på arbete. Hushållens utbud av arbetskraft påverkas bl.a. av hur lönsamt det är att arbeta respektive att vara frånvarande från arbetsmarknaden. Om det inte lönar sig att arbeta på grund av utformningen av skatte- och bidragssystemen påverkar detta arbetsutbudet direkt, men det försämrar också arbetsmarknadens funktionssätt och dämpar indirekt företagets efterfrågan på arbetskraft.

⁵ Se t.ex Borg, A (2005) "Sänkta ersättningar, löner och sysselsättning", *Ekonomisk debatt*, nr 6 (kommande), Belot, M och van Ours J C (2001), "Unemployment and Labor Market Institutions; an empirical analysis, *OSA-Working Paper*, WP2001-10, Lindbeck, A (1993), *Unemployment and macroeconomics*, The MIT Press, Nickell S (1997), "Unemployment and Labor Market Rigidities: Europe versus North America", *Journal of Economic Perspectives*, vol. 11, Nickell, S (1998), "Unemployment: Questions and Some Answers", *Economic Journal*, vol. 108, nr 448, Scarpetta, S (1996), "Assessing the role of labour market policies and institutional settings on the unemployment: A cross country study", *OECD Economic Studies* nr 26.

Fel! Okänt namn på

Ett program för ökad sysselsättning måste vara brett för att förmå att förbättra ekonomins funktionssätt och produktionsförmåga. Det måste finnas åtgärder för att öka utbudet på arbetskraft, samtidigt som det måste skapas förutsättningar för företagen att öka sin efterfrågan på arbetskraft och våga anställa fler. Ett brett program har också förutsättningar att få en större effekt på sysselsättningen, eftersom de olika åtgärderna förstärker varandra.⁶ Åtgärder som ökar efterfrågan på arbetskraft, utan att förstärka utbudet, tenderar att leda till stigande lönekostnader, vilket begränsar sysselsättningseffekten. Åtgärder för att öka utbudet som inte kompletteras med förslag som gör det lättare att lämna arbetslöshet riskerar att få ett fördröjt genomslag och olämpliga fördelningspolitiska effekter.

Moderaterna förordar således ett brett 10-punktsprogram för att öka sysselsättningen.

1. *Stabila statsfinanser och priser:* Moderaterna anser att ett överskott i det finansiella sparandet som i genomsnitt motsvarar 2 procent av BNP ska upprätthållas så att den offentliga skuldsättningen kan reduceras till 40 procent av BNP. En omfattande offentlig upplåning riskerar att medföra en belastning på sparandet som påverkar investeringarna och sysselsättningen negativt. Stora underskott i den offentliga sektorns finansiella sparande och en hög skuldsättning undergräver förutsättningarna för att upprätthålla prisstabilitet och ökar riskerna för finansiella kriser. Stabila statsfinanser är därför en förutsättning för varje program för ökad sysselsättning.
2. *Sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare:* Ett arbetsavdrag mot förvärvsinkomster införs. Förslaget minskar i första hand tröskeeffekten vid inträde på arbetsmarknaden och reducerar marginaleffekterna.
3. *Stramare bidrag:* En åtstramning av olika bidragssystem bl.a. genom att ersättningen i sjukpenningen, förtidspensionen och föräldraförsäkringen sänks och kontrollen av arbetsförmågan skärps.
4. *En flexiblare arbetsmarknad:* A-kassans roll som omställningsförsäkring tydliggörs genom att ersättningen sänks och villkoren stramas upp. Arbetslinjen förstärks genom bättre efterlevnad av regelverket och aktivare användning av sanktioner. Kopplingen mellan arbetslösheten och lönebildningen tydliggörs genom att skattesubventionen av arbetslöshetsförsäkringarna reduceras och ersätts med avgifter baserade på arbetslösheten inom respektive a-kassa. Genom att AMS får en mer självständig ställning, tydligare mål, större möjligheter att prioritera mellan olika åtgärder och en enhetlig myndighetsorganisation kan också matchningen förbättras.
5. *Lägre kostnader att anställa:* Genom sänkta arbetsgivaravgifter för företag som nyanställer och genom att grupper som har svagare förankring

⁶ Se t.ex. Coe, D och Snower, D (1996), "Policy Complementarities: Labour Market Reform", *IMF Working Paper* Nr 96/93 och Fitoussi, J P, Modigliani, F, Morro, B, Snower, D, Doch Solow, R (1998) "A Manifesto on Unemployment in the EU", *Banco Nacional del Lavoro Quarterly Review*, vol 206, s. 1–35.

Fel! Okänt namn på

på arbetsmarknaden, t.ex. nyanlända invandare, ungdomar och alla som varit sjukskrivna, arbetslösa, förtidspensionerade eller beroende av socialbidrag längre än ett år, sänks trösklarna för sysselsättning i näringslivet. Genom att också införa möjligheter att anställa på tidsbegränsade kontrakt upp till två år gör vi att fler företag vågar anställa.

6. *Kunskaps- och kompetenssatsning*: En bred satsning på kunskap i skolan genomförs, bl.a. genom betyg i lägre klasser, en satsning på NO- och matematikämnen, en lärarmiljard för att underlätta för lärare att fördjupa sina kunskaper, bättre utvärdering av skolorna och skärpt konkurrens genom tydligare rättigheter för friskolorna, kombinerat med ett betydande resurstillskott till forskningen.
7. *Bättre företagsklimat*: Genom bl.a. lägre beskattning av fåmansbolag, avskaffad förmögenhetskatt, riskkapitalavdrag, jobbavdrag för näringsinkomster, uppskjuten reavinstbeskattning och avdrag för hushållstjänster förbättras skatteklimatet för de företag som vill växa och anställa. Skärpt konkurrens, bl.a. genom hårdare krav vid offentlig upphandling och bättre kontroll av kartellbildningar, bidrar till stigande sysselsättning. Minskad regelbörda, bl.a. genom förändringar av plan- och bygglagen och miljöbalken och förbättrad innovationsfinansiering, verkar i samma riktning.
8. *Integrationspolitik*: En rad åtgärder, bl.a. nystartsjobb, lärlingsintroduktion, jobbgaranti och arbetskrav i socialtjänstlagen, solidaritetsbanker för att finansiera företagande i socialt utsatta områden, skärpt diskrimineringslagstiftning, försök med anonymiserade jobbansökningar och yrkesprov för att underlätta validering av kompetens, förbättrar förutsättningarna för sysselsättning för invandrare.
9. *Ökad valfrihet och högre kvalitet i välfärden*: Sjukvården, äldreomsorgen och barnomsorgen stängs i dag inne i regleringar och stelbent offentlig produktion. Genom att skapa likvärdiga konkurrensvillkor för olika producenter öppnas nya områden för företagare och företagarkreativitet. Då förbättras förutsättningarna för ökad sysselsättning. Vi tillför också resurser till sjukvården, bl.a. genom en kvalitetssatsning och en vårdgaranti. Sammantaget får kommuner och landsting ökade resurser med över 12 miljarder kronor mer över tre år än i regeringens budgetproposition. Det bidrar både till att säkra kvaliteten i välfärden och att öka sysselsättningen.
10. *Familjepolitik för både barn och arbete*: Vi föreslår ett särskilt arbetsavdrag som utgår till föräldern med den lägsta inkomsten i ett hushåll när den andra föräldern är föräldraledig. Vi föreslår avdragsrätt för hushållstjänster och större valfrihet i barnomsorgen. Därmed förbättras förutsättningarna för väl fungerande familjer, med såväl bättre möjligheter att ta hand om barnen som bättre förutsättningar för både mamman och pappan att arbeta eller driva företag. Förslagen kan bidra till att kvinnor får en starkare arbetsmarknadsförankring och därmed till att minska löneskillnader och bidragsberoende och att öka sysselsättningen.

Tre skäl talar för att 10-punktsprogrammet kommer att få ett tydligt genomslag på sysselsättningen.

Fel! Okänt namn på

För det första är programmet fullt ut finansierat och permanent. Tillfälliga åtgärder som, i likhet med regeringens program, inte är fullt finansierade får ett mer begränsat genomslag på grund av att hushåll, företag och kommuner fattar sina beslut på basis av förväntningar om framtida inkomster och utgifter och jämnar ut konsumtionen mellan olika tidsperioder. Ofinansierade förslag tenderar att leda till att hushållen ökar sitt sparande snarare än konsumtionen.

För det andra har förslagen strukturell inriktning. 10-punktsprogrammet syftar till att varaktigt öka produktionsförmågan i ekonomin. Eftersom hushållen anpassar sin konsumtion till förväntningar om den långsiktiga inkomstutvecklingen bör en strukturell inriktning få större genomslag än tillfälliga åtgärder, också på kort sikt.

För det tredje är programmet inriktat så att låg- och medelinkomsttagare som har hög konsumtionsbenägenhet får betydande skattesänkningar.

Den samlade bedömningen, baserad på en rad forskningsstudier, är att sysselsättningseffekterna av detta åtgärdsprogram vid fullt genomförande och genomslag uppgår till åtminstone 150 000–300 000 personer. Därmed skulle åter ca 80 procent av arbetskraften befinna sig i sysselsättning. Det skulle medföra att den arbetslöshet som är förenlig med stabila priser minskar med i storleksordningen 1–1,5 procentenheter. Denna beräkning ska inte ses som ett politiskt löfte om nya jobb – den typen av löften kan inte politiker ge. Däremot är det självklart att effekterna av de åtgärder vi föreslår måste beräknas och redovisas.

Den samlade effekten av detta program, se kapitel 12, är att produktionsförmågan förbättras avsevärt. Sysselsättningseffekterna av 10-punktsprogrammet kan sammanfattas i fem punkter:

1. Marginal- och tröskeeffekterna sänks genom förslagen om jobbavdrag, lägre ersättning vid sjukdom och förtidspension och jobbavdrag vid föräldraledighet, vilket också ökar sysselsättningen genom ökat arbetsutbud, förbättrad lönebildning och minskad inflationsbenägenhet.
2. Matchningen mellan arbetssökande och lediga platser förbättras genom förslagen om att reformera AMS och att strama upp kontrollen inom a-kassan och andra inkomstförsäkringar. Genom AMS-reformerna reduceras kostnaderna att söka arbete samtidigt som kontrollen gör det mer kostsamt att inte söka arbete. Därigenom förbättras lönesättningen på arbetsmarknaden, vilket också bidrar till att öka företagets efterfrågan på arbetskraft.
3. Produktiviteten ökar genom förslagen om sänkta marginaleffekter, ökad utbildningspremie, satsningen på kunskap i skolan, förbättringarna av företagsklimatet och investeringar i infrastruktur. Det leder till att arbetskraftskostnaderna justerat för produktivitetstillväxten minskar och att sysselsättningen ökar genom att företagets efterfrågan på arbetskraft förstärks.
4. Kostnaderna för att anställa reduceras såväl genom förslagen om sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar och i nystartsjobb som genom vidgade möjligheter till korttidsanställningar, vilket ökar sysselsättningen genom att företagets efterfrågan på arbetskraft och viljan att anställa stärks.
5. Konkurrensen på olika varumarknader förstärks, vilket ökar sysselsättningen genom att företagets efterfrågan på arbetskraft ökar.

Fel! Okänt namn på

Det är inte möjligt att exakt peka ut de branscher och regioner där sysselsättningen kommer att öka. Att politiska beslutsfattare pekar ut framtidssektorer och försöker styra sysselsättningstillväxten genom regleringar och subventioner är en tanke som vi vänder oss skarpt emot. Vår uppgift är att skapa förutsättningar för fler arbeten i ett växande näringsliv. Det kan däremot finnas skäl att försöka beskriva hur den sysselsättningsökning som 10-punktsprogrammet kan antas leda till kommer till stånd.

Baserat på internationell erfarenhet, inte minst från länder som genomfört liknande reformprogram, såsom Danmark, Holland, Storbritannien, Österrike och USA, förefaller det rimligt att dra vissa slutsatser.⁷ Till att börja kommer sysselsättningen att öka inom sektorer som inriktar sig på att erbjuda företagen tjänster, såsom t.ex. redovisning, juridik, finansiella tjänster, produktutveckling, marknadsföring eller forskning och utveckling. Inte minst reformer för att förbättra företagsklimatet och satsningar på utbildning och forskning kommer att förstärka denna effekt. En betydande del av dessa tjänster kommer att motsvaras av stigande tjänsteexport och högre förädlingsvärde inom industrin. Det är också troligt att stigande produktivitet och därmed stigande inkomster kommer att öka efterfrågan på tjänster som efterfrågas mer vid högre inkomster. Det gäller t.ex. personliga tjänster, såsom hotell- och restaurangnäringen, turism och kultursektorn. Även inom välfärdstjänster, såsom utbildning, äldreomsorg och sjukvård, kommer efterfrågan att öka till följd av stigande inkomster. Denna efterfrågeeffekt kommer sannolikt att förstärkas av våra förslag för att säkra både kvalitet och valfrihet i välfärden. Reformerna för att öka arbetsutbudet kommer också att medföra att efterfrågan på tjänster som är komplement till arbete kommer att öka. Detta kommer att förstärka sysselsättningstillväxten inom t.ex. hotell- och restaurangnäringen och barnomsorgen. Våra förslag om att införa avdragsrätt för hushållstjänster kan komma att underbygga denna sysselsättningseffekt. Dessutom kommer stigande inkomster, bl.a. till följd av skattesänkningarna, att leda till ökad försäljning inom detaljhandeln. Erfarenheter från andra länder visar att det är inom de delar av tjänstesektorn som präglas av förhållandevis höga löner som ökningen kan antas vara starkast.

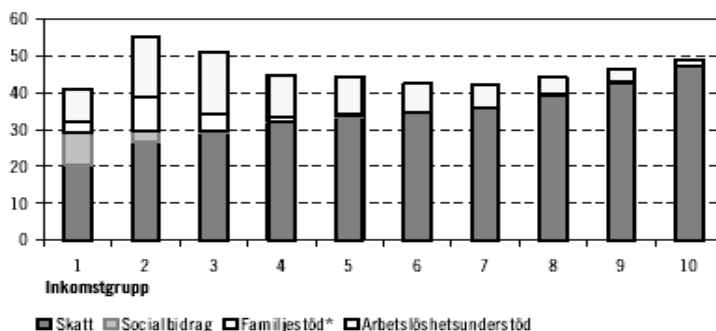
⁷ Se t.ex. Amiti, M och Wei, S-J (2004), "Fear of Service Outsourcing: Is It Justified", *IMF Working Paper*, WP/04/186, OECD (2001), "The Characteristics of and quality of service sector jobs", OECD Employment Outlook, s. 89, Blank, R M (2003), "U.S. Welfare Reform: What's Relevant for Europe?" *CESifo Economic Studies*, vol 49, EU (2004), "Country Study: Denmark – Making Work pay, getting more people into work", *Directorate-General for Economic and Financial Affairs, Occasional Paper nr 9*, Eriksson, J och E Uddén-Jondal (1997), "Lärdomar av den nederländska modellen", *Penning- och valutapolitik*, nr 3, Nickell, S och J van Ours (1999) "The Netherlands and the United Kingdom: a European unemployment miracle?", *Discussion Paper from Tilburg University*, Nr 119, Center for Economic Research, Nickell, S och G Quintini (2002), "The Recent Performance of the UK Labour Market", *Oxford Review of Economic Policy*, vol. 18, s. 202–220.

6 Det måste löna sig att arbeta

Erfarenheterna från Sverige och andra länder är att en politik för att öka sysselsättningen och minska frånvaron måste göra det mer lönsamt att arbeta. Ett av Sveriges mest avgörande problem och en viktig orsak till den höga frånvaron är att det lönar sig alltför dåligt att arbeta för alltför många.⁸ Nyttan av att arbeta i stället för att leva på bidrag är i dagsläget låg, på gränsen till obefintlig, för många människor. De samlade effekterna av höjda skatter och minskade bidrag äter upp merparten av den inkomstökning som en extra arbetsinsats ger.⁹ Under 1970-talet var det höginkomsttagarna som hade marginalskatter på 70–90 procent. Nu är det människor med de lägsta inkomsterna som drabbas av de största marginaleffekterna, se diagram 6.1

Diagram 6.1 Den genomsnittliga marginaleffektens sammansättning i inkomstgrupper 2003

Marginaleffekt, procent

Anm. * Med familjestöd avses: barnomsorgsavgift, bostadsbidrag och underhållsstöd.

Källa: Bilaga 14 till LU 2003/04, s. 70.

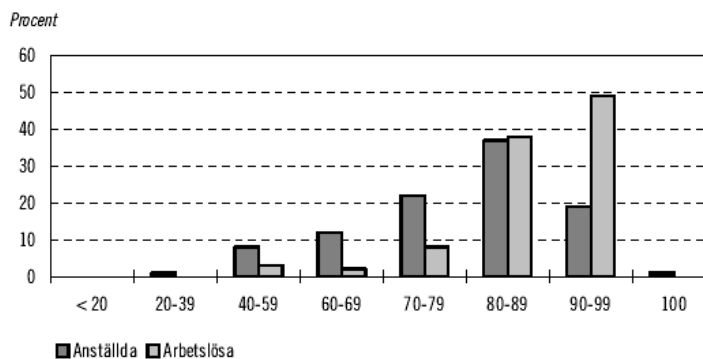
Diagram 6.1 visar hur stora marginaleffekterna är med dagens system och vad de beror på. Att den lägsta inkomstgruppen har lägst marginaleffekt beror på att de har lägst marginalskatt. Här sker upptrappningen av grundavdraget. Att den näst lägsta inkomstdecilen har högst marginaleffekt beror på att familjestöden och arbetslöshetsunderstöden här är som störst. Från och med den fjärde inkomstdecilen beror marginaleffekterna nästan enbart på skatter och arbetslöshetsunderstöd.

⁸ Minskade marginaleffekter i skatte- och bidragssystemen, rapport till Moderaternas parti-styrelse september 2004.

⁹ Bilaga 14 till LU 2003/04.

Fel! Okänt namn på

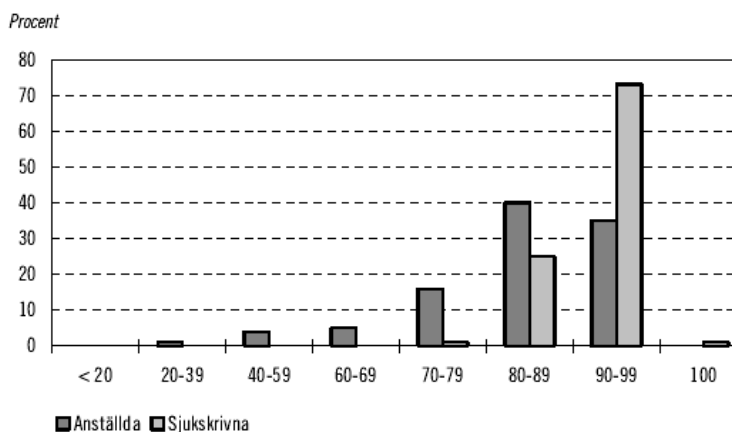
Diagram 6.2 Ersättningsgrad vid arbetslöshet. Andel för anställda och arbetslösa 2003

Källa: Bilaga 14 till LU 2003/04, s. 46.

Diagram 6.2 visar, på den horisontella axeln, ersättningsgraden vid arbetslöshet jämfört med vid arbete och, på den vertikala axeln, andelen av de anställda respektive arbetslösa som har en sådan ersättningsnivå. Av diagrammet kan man utläsa att nästan hälften av de arbetslösa har en ersättning på över 90 procent av vad de skulle ha haft i lön om de hade arbetat. Av dem som är anställda skulle endast 20 procent få en så hög ersättning som 90 procent av sin lön om de skulle bli arbetslösa.

Diagram 6.3 Ersättningsgrad vid sjukskrivning 2003. Andel för anställda och sjukskrivna

Källa: Bilaga 14 till LU 2003/04, s. 53.

Diagram 6.3 visar, på den horisontella axeln, ersättningsgraden vid sjukskrivning jämfört med vid arbete och, på den vertikala axeln, andelen av de anställda respektive sjukskrivna som har en sådan ersättningsnivå. Av diagrammet kan man utläsa att över 70 procent av de sjukskrivna har en ersättning på över 90 procent av vad de skulle ha haft i lön om de arbetat. Av de anställda är det endast 35 procent som skulle få en så hög ersättning som 90 procent av sin lön om de skulle bli sjukskrivna.

I Långtidsutredningens beräkningar har kompletterande ersättningar från avtalsförsäkringar inte beaktats. Inte heller har hänsyn tagits till de kostnader, t.ex. för transporter, barntillsyn och måltider, som tillkommer vid förvärvsarbete. Beaktas dessa faktorer är det tydligt att det för en mycket stor grupp löntagare inte lönar sig på kort sikt att gå tillbaka till arbete från sjukskrivning eller arbetslöshet. I en undersökning framkom att ca 90 procent av alla kvinnor förlorar på att gå tillbaka till arbete vid sjukskrivning.¹⁰

Den låga nyttan av eget arbete medför flera problem. En allvarlig konsekvens är att skatte- och bidragssystemen har skapat fattigdomsfällor som är svåra att bryta sig ur. När man inte råår över sin egen vardag skapas en ofrihet, svag självkänsla och genuin otrygghet.

När behållningen av en extra arbetsinsats är låg eller obefintlig finns det inga ekonomiska skäl för människor att anstränga sig extra. Detta håller tillbaka arbetsutbudet, ökar frånvaron, minskar företagens efterfrågan på arbetskraft och försämrar arbetsmarknadens funktionssätt.

Generösa bidragssystem och hög skattebelastning har större effekter på grupper med svag förankring på arbetsmarknaden.¹¹ Personer som inte har utsikter om stigande inkomster i framtiden, till skillnad från dem som är lågavlönade därför att de nyligen inträtt i ett karriäryrke, är mer benägna att minska sina arbetsinsatser om skatter och bidrag ökar. Lågutbildade, som ofta är hänvisade till arbeten med lågt kunskapsinnehåll, påverkas också mer. De som har arbeten som är tunga, som upplevs som tråkiga eller där det egna inflytandet över arbetet är begränsat hamnar i samma situation. Kvinnor, särskilt de som har barn, är mer benägna att variera sitt arbetsutbud än män.

I Sverige har vi valt en kombination av skatter och bidrag som har särskilt negativa effekter på arbetsutbudet. Genom höga kommunalskatter och arbetsgivaravgifter drabbas låga inkomster av höga marginalskatter. De generella välfärdssystemen är därtill mer generösa vid låga inkomster, då ersättningen vid sjukdom eller arbetslöshet ofta begränsas av ett tak. Dessutom tillkommer inkomstprövade bidrag, t.ex. bostadsbidrag och socialbidrag.

6.1 Sänkta inkomstskatter

Hur den svenska välfärden kommer att utvecklas framöver beror på hur många som arbetar och hur produktiva dessa människor är. Den höga skattebelastningen för låg- och medelinkomsttagare, som är nödvändig för att fi-

¹⁰ Renstig, M, och Sandmark, H (2005), *Kvinnors sjukskrivning – En studie om riskfaktorer för långtidssjukskrivning*, Karolinska Institutet, januari 2005.

¹¹ Eissa, N, Kleven, H och Thustrup, C (2005), *Welfare Effects of Tax Reform, and Labor Supply at the Intensive and Extensive Margins*, Georgetown University Working Paper, Carone, G och Salomäke, A (2001), "Reforms in tax-benefit systems in order to increase employment in the EU", *European Commission Economic paper*, nr 160 och Disney, R (2000), "The Impact of Tax and Welfare Policies on Employment and Unemployment in OECD Countries", *IMF Working Paper* No. 00/164, October 1.

Fel! Okänt namn på

nansiera de olika bidragssystemen, är kanske det viktigaste skälet till att många i Sverige inte befinner sig i arbete. Ekonomins funktionssätt och därmed produktiviteten påverkas av en rad olika faktorer, bl.a. skattesystemets utformning. Sammantaget betyder detta att det är avgörande att göra det mer lönsamt att arbeta i förhållande till att inte arbeta samt att uppmuntra och stimulera företagande för att öka utbudet och efterfrågan på arbetskraft. I detta sammanhang spelar skattesystemets utformning en central roll.

Jobbavdrag för arbetsinkomster

Allians för Sverige föreslår att det vid den kommunala beskattningen införs ett förvärvsavdrag för arbetsinkomster, kallat jobbavdrag.

För 2006 skall jobbavdraget utformas enligt tabell 1.

Tabell 1

Årsinkomst	Jobbavdrag (kr)
-31 500	Upp till arbetsinkomsten
31 600–107 800	31 500 + 20 % av inkomsten mellan 31 500 och 107 900
108 000 →	46 800

Reformens andra steg skall utformas enligt tabell 2.

Tabell 2

Årsinkomst	Jobbavdrag (kr)
-36 000	Upp till arbetsinkomsten
36 100–107 900	36 000 + 20 % av inkomsten mellan 36 000 och 107 900
108 000–200 000	Som ovan + 3 % av inkomsten mellan 108 000 och 200 000
200 100 →	53 100

Avdraget skall utformas som en angelägenhet mellan staten och löntagarna.

Kostnaden för inkomstskattereformen beräknas uppgå till i storleksordningen 37 miljarder kronor för det första steget och till i storleksordningen 45 miljarder kronor för det andra steget.

Jobbavdrag för näringsinkomster

Allians för Sverige föreslår att det vid den kommunala beskattningen införs ett förvärvsavdrag för näringsinkomster. Avdraget utformas på samma sätt som jobbavdraget för arbetsinkomster.

Kostnaden för näringsinkomstreformen beräknas uppgå till 1,2 miljarder kronor 2006 och till 1,5 miljarder kronor för det andra steget.

Utöver detta vill Moderaterna gå vidare och fortsätta sänka inkomstskatterna 2008 enligt **tabell 6.1**.

Tabell 6.1

Årsinkomst	Jobbavdrag (kr)
–36 000	Upp till arbetsinkomsten
36 100–107 900	36 000 + 20 % av inkomsten mellan 36 000 och 107 900
108 000–200 000	Som ovan + 10 % av inkomsten mellan 108 000 och 200 000
200 100–250 000	Som ovan och därtill en höjning av avdraget med ytterligare 2 % av inkomsterna mellan 200 100 och 250 000
250 100→	60 600

Den sammantagna effekten på de offentliga finanserna 2008 beräknas uppgå till 53 miljarder kronor.

Moderaterna och övriga partier inom Allians för Sverige vill genomföra en skattereform som stimulerar till och gör det lättare att leva på eget arbete framför att vara försörd genom olika transfereringar och försäkringar. För att få störst effekt på arbetsutbudet bör reformen inriktas mot att sänka trösklarna för att gå från frånvaro på heltid till deltidsarbete. Att göra det mer lönsamt att deltidsarbete jämfört med att inte arbeta alls kan åstadkommas på främst två sätt. För det första kan marginalskatten sänkas betydligt i den lägre delen av inkomstskalan. För det andra kan ett beloppsmässigt arbetsavdrag för låga arbetsinkomster införas. I det sistnämnda alternativet minskas inte marginalskatten, men tröskeleffekten av att gå från bidrag till arbete reduceras.

Erfarenhetsmässigt är effekten på utbudet större av lägre trösklar in på arbetsmarknaden än av lägre marginalskatt.¹² Detta hänger bl.a. samman med att de arbeten det ofta handlar om är arbeten där inkomstkariären i övrigt är begränsad, vilket framhölls i föregående avsnitt. I det läget är inte en lägre marginalskatt lika viktig för utbudet jämfört med behållningen av att jobba i förhållande till att inte jobba, dvs. genomsnittsskatten vid arbete är viktigare än marginalskatten.

Det är därför centralt att utforma reformen så att merparten av skattesänkningarna tillfaller låg- och medelinkomststagare. Inom detta inkomstintervall återfinns många frånvarande, deltidsarbetande, kvinnor, ungdomar och invandrare. Det är just bland dessa grupper som de största möjligheterna till förändringar av arbetskraftsdeltagande finns. Utöver effekter på arbetsutbudet är en skattesänkingsprofil riktad mot låg- och medelinkomststagaren också tilltalande och rimlig ur ett fördelningsperspektiv, eftersom finansieringen även kommer att belasta breda löntagargrupper. Det är då rimligt att skattesänkningen kommer dessa grupper till del.

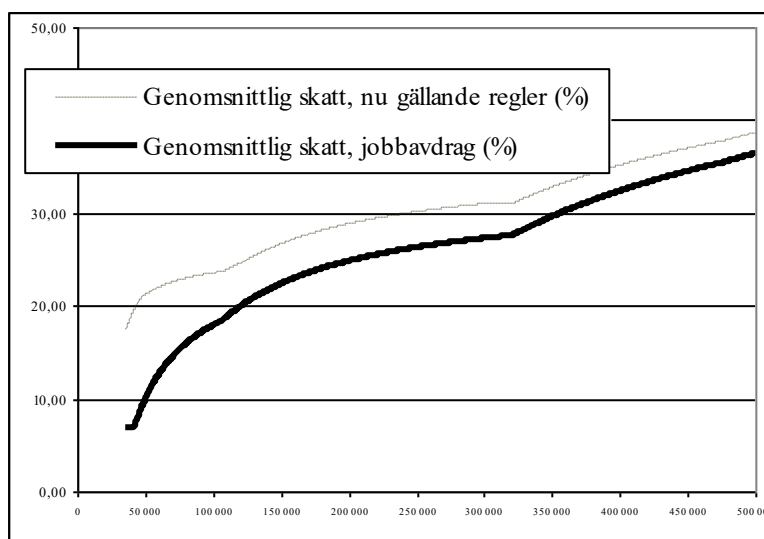
Diagram 6.4 visar hur genomsnittsskatten förändras i olika inkomstlagen. Den största sänkningen får de med lägst arbetsinkomster. Även marginalskat-

¹² T.ex. Eissa, N, Kleven, H och Thustrup, C (2005), Welfare Effects of Tax Reform, and Labor Supply at the Intensive and Extensive Margins, *The Policy and Labor Market Performance* MIT Press, Fredriksen A och Hansen, J V (2002), "Skattereformer: Dynamiske effekter og fordelingskonsekvenser", *Nationaløkonomisk tidsskrift*, vol 140, s. 112–128, Heckman, J (2001), "What Has Been Learned about Labor Supply in the Past Twenty Years?", *AEA Papers and Proceedings*, vol. 83, nr 2, s. 116–121.

Fel! Okänt namn på

tesänkningen är som störst för dem med de absolut lägsta arbetsinkomsterna, vilket sammanhänger med att dessa skattebefrias helt och hållet.

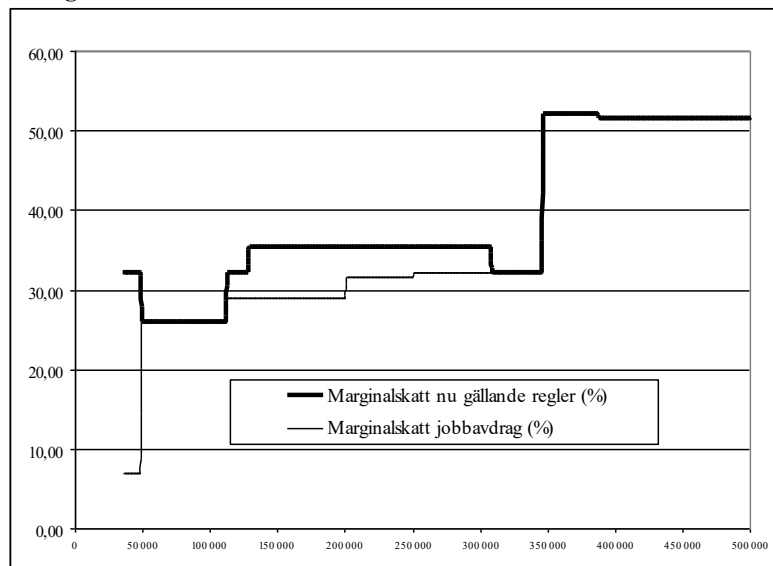
Diagram 6.4 Genomsnittlig skatt 2006

Det är viktigt att inkomstskattereformen också gör det mer lönsamt för dem som har ett arbete att utöka sin arbetstid. Detta gäller inte minst många deltidsarbetande akademiker, vilket är en grupp som domineras av kvinnor, och personer som får övertidsersättning. I dessa grupper är det rimligt att anta att sänkta marginalskatter stimulerar till ett ökat arbetsutbud. Moderaterna menar att reformen åtminstone i ett senare skede bör innebära sänkt marginalskatt i normala inkomstkikt. För inkomster mellan ca 120 000 och 300 000 kronor sänks därför marginalskatten stegvis under 2007 och 2008 (se **diagram 6.1**). Sammantaget innebär detta att lågavlönade och stora grupper som arbetar lång deltid inte bara får sänkt genomsnittlig skatt utan också får behålla mer av en extra inkomstökning.

I en alltmer konkurrensutsatt värld kommer länder som Sverige att tvingas till en allt snabbare strukturomvandling. För att på sikt kunna bevara vårt relativa löneläge mot omvärlden krävs att kunskapsinnehållet i vår produktion stiger snabbt. Detta kräver en välutbildad arbetskraft. Därför är det viktigt att jobbavdraget även kommer personer med högre inkomster till del i syfte att stärka avkastningen på extra ansträngningar, utbildning och förkovran. Detta gäller inte minst inkomstagare som tjänar mellan 25 000 och 35 000 kronor per månad. I detta intervall befinner sig såväl många deltidsarbetande akademiker som de som arbetar heltid och erhåller övertidsersättning. På sikt önskar vi åstadkomma en reduktion av den statliga inkomstskatten. Den s.k. värnskatten kan ses som en straffskatt på utbildning och är därför skadlig för tillväxten. Vår ambition är därför att avveckla värnskatten.

Diagram 6.5 Marginalskatt enligt gällande regler och Moderaternas förslag för 2008

Källor: Riksdagens utredningstjänst och egna beräkningar.

6.1.1 Effekter av inkomstskattereformen

Förslaget innebär att alla som arbetar får en omfattande skattesänkning. Först och främst slopas skatten helt för låga inkomster. Därutöver sänks skatten påtagligt för övriga inkomstlagen. Låg- och medelinkomsttagare som arbetar deltid, oftast kvinnor, får betydande skattesänkningar.

Tabell 6.2 Förändrad genomsnittlig nettoinkomst per decil för dem med en inkomst från förvärvsarbete överstigande 41 200 kronor (enligt SCB:s definition) och som är över 17 år, av jobbavdraget, år 2008, kronor

Decil	Decilgränser, kronor (avser bruttoinkomst)	Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten, i kronor och i procent	% av den totala förändringen av inkomsterna	% av antal personer över 17 år och med en inkomst >41 200
1	0–131 200	4 200 (6,9)	3,6	10,0
2	131 201–193 900	5 900 (5,1)	5,0	10,0
3	193 901–228 900	9 500 (6,3)	8,1	10,0
4	228 901–257 800	11 400 (6,6)	9,7	10,0
5	257 801–282 500	12 800 (6,8)	10,9	10,0
6	282 501–310 100	13 700 (6,6)	11,7	10,0
7	310 101–342 900	14 600 (6,4)	12,5	10,0
8	342 901–389 200	15 100 (6,0)	12,9	10,0
9	389 201–485 700	15 000 (5,3)	12,8	10,0
10	485 701–	15 000 (3,4)	12,8	10,0
Totalt		11 700 (5,6)	100,0	100,0

Källa: Riksdagens utredningstjänst.

Fel! Okänt namn på

I **tabell 6.2** och **6.3** illustreras hur skattesänkningarna faller ut i olika inkomstgrupper. Tabellerna är indelade i s.k. inkomstdeciler. Varje decil omfattar 10 procent av arbetstagarna. Detta innebär att man i den första decilen (som innehåller många studerande) återfinner de 10 procent med lägst inkomster, i den andra decilen de 10 procent med näst lägst inkomst osv. Det som skiljer tabellerna åt är att inkomstbegreppet i **tabell 6.2** även innefattar vissa bidragsinkomster. I **tabell 6.3** studeras effekterna på enbart arbetsinkomster. Ur tabellerna framgår också att ca 75 procent av skattereformen tillfaller låg- och medelinkomsttagarna. Ett annat sätt att studera det fördelningsmässiga utfallet är att studera hur olika familjetyper påverkas av förslaget. Av **tabell 6.4** framgår bl.a. att barnfamiljer vinner i förhållande till familjer utan barn.

Tabell 6.3 Förändrad genomsnittlig nettointkomst av jobbavdraget per decil för individer över 17 år med en arbetsinkomst (exklusive näringsinkomst) större än noll, år 2008, kronor

Decil	Decilgränser, kronor (avser arbetsinkomst)	Genomsnittlig förändring av nettointkomsten, i kronor och i procent	% av den totala förändringen av inkomsterna	% av antal personer över 17 år och med en arbetsinkomst >0
1	0–24 900	100 (0,1)	0,1	10,0
2	24 901–77 700	4 300 (5,0)	4,0	10,0
3	77 701–147 800	7 600 (5,8)	6,9	10,0
4	147 801–204 600	10 800 (6,7)	9,8	10,0
5	204 601–242 400	12 600 (7,0)	11,5	10,0
6	242 401–272 800	13 600 (6,8)	12,5	10,0
7	272 801–305 800	14 500 (6,6)	13,2	10,0
8	305 801–351 200	15 300 (6,3)	14,0	10,0
9	351 201–431 800	15 400 (5,5)	14,0	10,0
10	431 801–	15 300 (3,6)	14,0	10,0
Totalt		11 000 (5,5)	100,0	100,0

Källa: Riksdagens utredningstjänst.

Allra störst betydelse får skattereformen för dem som stegvis kan lämna bidragsberoendet till förmån för arbete, vilket stimulerar till ett ökat inträde på arbetsmarknaden. Exempelvis får en person som i dag är sjukskriven från ett arbete med en inkomst på 15 000 kronor/månad lägre skatt, om hon/han börjar jobba halvtid, trots att inkomsten är betydligt högre, se **tabell 6.5**. Detta innebär att alliansens politik leder till att den som återgår till arbete får en ”i-arbetet-subvention”, medan regeringen i stället motverkar ett återinträde på arbetsmarknaden genom att ta ut 34 procent av inkomstökningen i skatt. Detta illustrerar skillnaderna mellan alliansens och regeringens sysselsättningspolitik.

Tabell 6.4 Förändrad genomsnittlig disponibel inkomst både med och utan hänsyn till försörjningsbörda (av jobbvdraget), uppdelat på olika familjetyper (för ensamstående även uppdelat på kön inom parentes), år 2008, kronor

Familjetyper	Genomsnittlig förändring av disp. inkomst		Genomsnittligt antal konsumtionsenheter (KE)	Genomsnittlig förändring av disp. inkomst per KE		Procentuell förändring av genomsnittlig disp. inkomst
	(Män/kvinnor)	(Män/kvinnor)		(Män/kvinnor)	(Män/kvinnor)	
Ensamstående utan barn	5 400	(6 500/ 4 300)	1	5 400	(6 500/ 4 300)	3,5
Ensamstående med ett barn	9 500	(12 200/ 8 700)	1,62	5 800	(7 500/ 5 400)	4,6
Ensamstående med två barn eller fler	9 000	(11 600/ 8 500)	2,30	4 000	(5 200/ 3 700)	3,7
Samboende utan barn	13 200		1,62	8 200		3,5
Samboende med ett barn	20 700		2,16	9 600		4,7
Samboende med två barn	21 900		2,64	8 300		4,5
Samboende med tre barn eller fler	19 900		3,18	6 300		4,3
Totalt	10 100			6 600		3,7

I kapitel 12 diskuteras effekterna av arbetsavdraget tillsammans med övriga förslag på nettoinkomsten, sysselsättningen, arbetslösheten och de offentliga finanserna.

Inom Allians för Sverige är vi övertygade om att de åtgärder vi föreslår kommer att stimulera sysselsättningen och tillväxten. Därmed kommer också de offentliga finanserna att förstärkas. Det är vår uppfattning att ytterligare åtgärder för att förbättra förutsättningarna för sysselsättning och tillväxt måste genomföras. Därför är såväl ytterligare sänkningar av inkomstskatterna, t.ex. att avskaffa värnskatten, som förbättringar av företagsbeskattningen och andra åtgärder för att stärka företagsklimatet angelägna.

Fel! Okänt namn på

Tabell 6.5 Effekt av att återgå från sjukskrivning på heltid till arbete på halvtid med en månadslön på 15 000 kronor

Per år	Sjukpeng	50/50 med rege- ringen	50/50 med alliansen
Före skatt	144 000	162 000	162 000
Skatt	37 000	43 200	36 300
Efter skatt	107 000	118 800	125 700
Skillnad		11 800	18 700 (6 900)
Marginaleffekt		34 %	-4 %

Anm.: Personen i fråga antas ha en årslön vid arbete på 180 000 kr och återgå till arbete på halvtid från att tidigare ha varit sjukskriven på halvtid.

Källa: Egna beräkningar.

6.2 Stramare bidrag

I dag står nära 1,5 miljon människor utanför arbetsmarknaden eller har svagare förankring till arbetsmarknaden än de skulle önska. Under senare år har frånvaron från arbetsmarknaden ökat framför allt genom att antalet långtids-sjukskrivna och förtidspensionärer har ökat. Det är inte rimligt att tro att den dramatiska ökningen av frånvaron från arbetsmarknaden de senaste åren främst beror på att folkhälsan kraftigt försämrats. Att det förekommer regionala skillnader, att det finns ett tydligt samband mellan sjukskrivningar och konjunkturläge, förändringar i familjestatus, som t.ex. skilsmässor och föräldraskap, och att förändringar av regler och villkor tidigare haft effekter på sjukskrivningarna tyder på att andra faktorer än förändringar av folkhälsan spelar roll. Att regionala skillnader i frånvaro från arbetsmarknaden är stora och förefaller samvariera med skillnader på de regionala arbetsmarknaderna antyder också att det inte är folkhälsan som är den viktigare förklaringsfaktorn bakom stigande frånvaro.¹³

De svenska socialförsäkringarna präglas av en förhållandevis generös ersättning i jämförelse med andra länder.¹⁴ Kraven för att vara berättigad till ersättning är låga, ersättningsnivån är hög och ersättningsperioden är lång. Till detta kommer att kontrollen av försäkringarna är bristfällig.

I alla socialförsäkringar är det nödvändigt att göra en avvägning mellan å ena sidan försäkringsskydd och ekonomisk trygghet och å andra sidan ekonomiska incitament och kontroll.¹⁵ När en försäkringsrisk reduceras, vilket är syftet med försäkringen, påverkas också individernas beteenden.

¹³ Edling, J (2005), "Alla behövs – Blott arbetsmarknadspolitik skapar inga nya jobb", *LO-rapport*.

¹⁴ OECD (2005), *OECD Economic Surveys: Sweden*.

¹⁵ Se t.ex. Atkinson, A B (1999) *The economic consequences of rolling back the welfare state*, MIT Press, Brown, S, och Sessions, J G (1996) "The Economics of Absence: Theory and Evidence", *Journal of Economic Surveys*, vol. 10, s. 23–53, Barmby, T A, Ercolani, M G, och Treble J G (2002), "Sickness Absence: An International Comparison", *The Eco-*

Fel! Okänt namn på

När det gäller socialförsäkringarna handlar det t.ex. om att anställda och företag blir mer benägna att bedriva verksamhet inom områden där risken för sjukskrivningar eller arbetslöshet är högre, att sökandet efter ett nytt arbete blir mindre intensivt, att den enskilde ställer högre krav, t.ex. i form av lön, för att acceptera ett jobberbjudande eller att motiven att aktivt delta i rehabilitering eller arbetsmarknadsutbildning i syfte att återkomma till arbetslivet försvagas.

I inkomstförsäkringarna leder sådana beteenden inte bara till kostnader för den enskilde och försäkringen utan kan också påverka lönebildningen och arbetsutbudet på ett sätt som har negativa effekter på ekonomins produktionsförmåga. Det finns också en risk att den enskilde som är frånvarande från arbetsmarknaden fastnar i bidragsfällor eller förlorar den kompetens och det sociala kapital som är nödvändiga för att klara egenförsörjning och för att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Socialförsäkringar riskerar att lägga grunden för beteenden som kan vara kortsiktigt rationella för individen, men som åsamkar både samhället och den enskilde stora kostnader på längre sikt.

För att hantera detta problem innehåller alla försäkringar ett visst mått av självrisk. Ersättningen täcker inte hela inkomstförlusten, utan det förekommer ofta en inledande karensperiod. Ersättningen beaktar ofta inte heller löneökningar fullt ut och sätts i de flesta fall till mindre än 100 procent av den tidigare inkomsten.

Ett alternativ är att komplettera självrisker med kontroll. Kontroll handlar då om att säkerställa att den enskilde vidtagit åtgärder för att undvika risker och för att begränsa skadan när en olycka inträffar. Inom ramen för sjukpenningen och sjukersättningen är det kanske främst fråga om att kontrollera att individen inte i onödan utnyttjar försäkringsskyddet utan tar till vara hela den resterande försörjningsförmågan och anstränger sig för att återkomma till sin anställning eller försöker finna ett annat arbete.

Inom ramen för arbetslöshetsförsäkringen handlar det om att säkerställa att individen verkligen står till arbetsmarknadens förfogande. Inte minst är det nödvändigt att den som blivit arbetslös står till arbetsmarknadens förfogande för att arbetsmarknadspolitiken ska bli effektivt.

6.2.1 Förstärkta kontrollfunktioner ökar sysselsättningen

Under senare år har en rad studier påvisat att arbetslösheten i ett land kan påverkas av den institutionella utformningen av försäkringssystemen och att kon-

Fel! Okänt namn på

troll är ett effektivt sätt att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen.¹⁶

Även om den empiriska litteraturen inte är omfattande är slutsatserna hittills tydliga. Två studier av erfarenheterna från Holland visar att sanktionerna är viktiga. Abbring m.fl. (1998) visar att andelen som finner ett arbete fördubblas när sanktionerna tillämpas. Van den Berg m.fl. (2002) visar att effekten är lika stark på socialbidragstagare, som normalt anses ha en ännu svagare förankring på arbetsmarknaden. Liknande resultat har påvisats i en studie på arbetslösa ungdomar i Danmark (Jensen, Rosholm och Svarer [2003]). En studie som baseras på ett stort antal arbetslösa i Schweiz, och som utnyttjar förhållandet att sanktioner och kontroll skiljer sig åt inom olika kantonen i Schweiz, ger också stöd för att sanktioner spelar roll. När en förvarning om sanktioner utfärdats steg andelen som lämnade arbetslöshet med ca 40 procent, och när sanktionerna sedan tillämpades ökade utflödet från arbetslöshet med 54 procent (ibid, s. 21).

Det finns inte motsvarande studier när det gäller sjukförsäkringen, men det finns skäl att anta att de generella mekanismerna är likartade, även om det snarare är rehabiliteringsansträngningar och sökande efter alternativa sysselsättningsmöjligheter som måste kontrolleras. I en av de studier som finns förefaller kontroll kunna påverka också sjukfrånvaron. Hesselius, Johansson och Larsson (2005) finner att läkarkontroll spelar roll genom att studera vad som hände när kravet på läkarkontrollbesök förändrades inom två geografiska områden, Göteborg och Jämtland, från dag 8 till dag 15. Studien indikerar att längden på sjukfrånvaron i genomsnitt ökade med 6,6 procent.

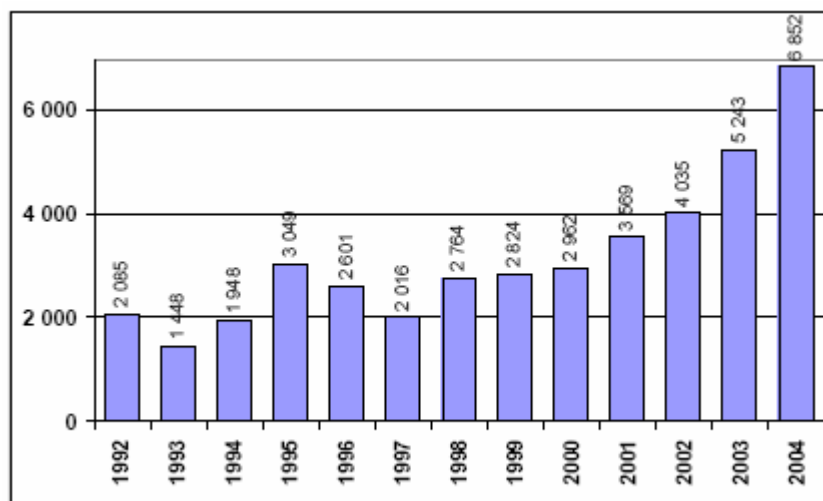
6.2.2 Allvarliga brister i dagens system

I Sverige är kontrollen svag och få personer drabbas av sanktioner inom inkomstförsäkringarna. Förra året utbetalades a-kassa till ca 600 000 personer. A-kassorna fattade under 2004 beslut om att sänka ersättningen för ca 6 000 personer. Antalet har ökat under senare år men är fortfarande lågt. Riksrevisorerernas granskning av arbetslöshetsförsäkringen gav vid handen att mörkertalet när det gäller arbetsförmedlingarnas underrättelser till arbetslöshetsförsäk-

¹⁶ T.ex. Abbring, J, van den Berg, G och van der Ours, J (1998), "The Effect of Unemployment Insurance Sanctions on the Transition Rate from Unemployment to Employment", *Working Paper*, Tinbergen Institute, Amsterdam, Boone, J, Fredriksson, P, Holmlund, B och van Ours, J (2002), "Optimal Unemployment Insurance with Monitoring and Sanctions", *IFAU-Working Paper* 2002:21, Boone, J, P, Sadreih, A och van Ours, J C (2004), "Experiments on Unemployment Benefit Sanctions and Job Search Behavior", *IZA Working Paper* nr 1000, Jensen, P, Rosholm, M, och Svarer, M(2003), "The response of youth Unemployment to benefits, incentives, and sanctions", *European Journal of Political Economy*, vol. 19, s. 301–306, Lalive, R, van Ours, J och Zweimüller, J (2002), "The Effect of Benefit Sanction on the Duration of Unemployment", Discussion Paper 3311, Centre for Economic Policy Research eller Van den Berg, G, van der Klaauw, B och van Ours J (2004), Punitive Sanctions and the Transition Rate from Welfare to Work, *Journal of Labor Economics*, vol. 22.

ringarna om att arbetssökande inte uppfyller arbetsvillkoret ligger på ca 80 procent.¹⁷

**Diagram 6.6 Antal underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt
Helårsdata 1992–2004**

Källa: IAF (2005), Kvartalsrapport 2.

I sjukförsäkringen är antalet personer som drabbas av beslut om sänkt ersättning också lågt. Även om Försäkringskassan i större utsträckning polisanmäler rent bidragsfusk ligger antalet fortfarande lågt. År 2004 anmälde Försäkringskassan ca 900 personer för misstänkt fusk (RUT Dnr 2005:364).

Regeringen har inlett ett arbete för att förstärka kontrollen. Både Försäkringskassan och Arbetsmarknadsstyrelsen har fått i uppdrag att återkomma med åtgärder för att förstärka kontrollen av att regelverket tillämpas och att tillämpningen inom landet och mellan olika branscher blir mer likartad. Den inriktning på arbetet som regeringen valt är emellertid inte att förstärka kontrollen av arbetsviljan utan mera på att förbättra de administrativa rutinerna i systemet för att motverka rena regelöverträdelser.

Att förhindra rent fusk är emellertid en alltför låg ambition. Den kraftiga ökningen av sjukskrivningarna kan knappast bero på att administrativt fusk ökat, utan det handlar snarare om ett rationellt beteende och förskjutna normer när regler, ersättningsnivåer och försäkringsvillkor blivit alltmer generösa. När det handlar om att kontrollera att en person verkligen står till arbetsmarknadens förfogande eller anstränger sig för att återkomma till arbetsmarknaden handlar det inte om fusk, utan snarare om att risken för överutnyttjande ska stävjas. Att som regeringen fokusera på fusk, men inte vidta kraftfulla åtgärder för att säkerställa att överutnyttjande inte förekommer är en otillräcklig politik.

¹⁷ Riksrevisionen (2005), *Arbetslöshetsförsäkringen – kostnad och effektivitet*, RiR 2005:3.

Fel! Okänt namn på

Reglerna i de svenska arbetslöshetsförsäkringarna beskrivs ibland som strikta. En internationell jämförelse visar emellertid att det i vissa avseenden inte är korrekt. Därtill har regelverket utformats på ett sätt som är svårt att tillämpa.

Formellt ställer arbetsförmedlingarna och a-kassorna i Sverige hårda krav på de anställda, men i praktiken tillämpas systemet inte strikt. När det t.ex. gäller kravet på sökaktivitet ska den enskilde aktivt söka arbete. Förmedlingarna kan kräva att dessa aktiviteter också redovisas. I många andra länder krävs att den enskilde var eller varannan vecka redovisar sökaktiviteter. I t.ex. Storbritannien, Australien eller USA ska sökaktiviteter redovisas var fjortonde dag och om denna redovisning inte sker så sänks ersättningen automatiskt.

Kraven på att söka arbeten under deltagande i åtgärder är likaledes formellt hårda, men det sker ingen kontroll av att sökaktiviteter verkligen kommer tillstånd. I Sverige krävs att den enskilde ska acceptera alla arbeten som han eller hon har kapacitet att utföra, även om det kräver geografisk eller yrkesmässig rörlighet, men eftersom det inte sker någon kontroll tillämpas denna regel knappast alls. Trots att det, sedan 2001, föreligger ett krav på ett utvidgat sökarbete efter 100 dagar innehåller inte de individuella handlingsplanerna som arbetsförmedlingarna lägger fast några sådana villkor (Riksrevisionen 2005).

I OECD:s sammanställning av villkoren i arbetslöshetsförsäkringarna i olika länder framgår det att påtagligt fler utsätts för sanktioner än i Sverige (OECD 2000). I Belgien, Kanada och Danmark drabbas ca 5 procent av dem som erhåller arbetslöshetsersättning. I Finland, Norge, Storbritannien och Australien drabbas ca 10–15 procent, medan motsvarande siffra för USA och Schweiz är 55 respektive 40 procent.

Det finns flera skäl till att få personer i Sverige drabbas av nedsatta ersättningar. Sanktionerna är hårda men bygger på att arbetsförmedlingarna och a-kassorna kan belägga att den enskilde begått relativt allvarliga övertramp. I Sverige utgår sanktioner om en arbetssökande tackar nej till lämpligt arbete eller till att delta i ett AMS-program (ersättningen sänks med 25 procent i 40 dagar vid första tillfället, och med 50 procent i ytterligare 40 dagar om det upprepas och vid ett tredje avböjande upphör rätten till ersättning helt). Man kan också förlora ersättningen om man själv sagt upp sig från arbete eller avbrutit ett program utan giltigt skäl (avstängning i 45 dagar). För den som blivit uppsagd eller avstängd från ett program gäller en avstängningstid på 60 dagar.

Jämfört med länder, t.ex. USA eller Storbritannien, där sanktioner utgår om den arbetssökande inte kan belägga ett aktivt sökande, är gränsen satt högre i Sverige eftersom sanktioner tillämpas först om den enskilde själv anger att han vägrar att acceptera ett jobberbjudande. Samtidigt är emellertid sanktionerna i det svenska systemet förhållandevis mer kännbara eftersom det i USA eller Storbritannien handlar om att ersättningen reduceras med en eller ett par ersättningsdagar. Lite förenklat kan man säga att Sverige har hårda sanktioner, men villkor som gör att de sällan tillämpas. Forskningsresultaten

tyder på att dagens sanktioner borde kompletteras med tydliga krav på dokumenterade sökaktiviteter och sanktioner som är mildare.

Forskningen kring kontroll inom sjukförsäkringen är outvecklad jämfört med arbetslöshetsförsäkringen. OECD har emellertid konstaterat att Sverige i förhållande till många andra länder har förhållandevis svaga kontrollmekanismer i sjukförsäkringen.¹⁸ Även andra bedömare har dragit samma slutsats.¹⁹ Det finns skäl att förstärka kontrollen så att den bättre överensstämmer med praxis i andra länder. Att det endast finns någon enstaka studie av hur sådana åtgärder påverkar sjukskrivningarna talar för att det finns skäl att vara försiktig när det gäller att bedöma effekterna av en sådan åtgärd.²⁰

Mot denna bakgrund kommer Moderaterna att föreslå en rad åtgärder för att förstärka kontrollen inom såväl arbetslöshetsförsäkringen som sjukförsäkringen (se avsnitt 6.3 och 6.3.4).

6.2.3 Öka självriskerna: Sänk ersättningen

Det finns inget antingen/eller mellan att skärpa kontrollen och att öka självriskerna. I stället bör dessa ses som komplement till varandra. Generellt sett gäller att ersättningsnivån i en försäkring påverkar försäkringstagarnas beteende och utnyttjande av försäkringarna. Att detta gäller även i arbetslöshets- och socialförsäkringarna både i Sverige och utomlands är väl belagt. Det finns därför goda skäl att utgå från att sänkta ersättningsnivåer kan komma att medföra ett lägre utnyttjande.

Att arbetslöshetsförsäkringen påverkar arbetslösheten är uppenbart. Akassan påverkar, som alla försäkringssystem, beteendet hos alla som deltar på arbetsmarknaden. Företag som omstrukturerar sin verksamhet vet att de arbetslösa försörjning är tryggad om ersättningen är hög. Arbetsmarknadens parter behöver inte ta lika stor hänsyn till de arbetslösa i avtalsförhandlingarna när villkoren i arbetslöshetsförsäkringen är generösa och parterna inte behöver stå för försäkringskostnaderna. Den arbetssökande vet att hon/han inte behöver tacka ja till ett jobb om ersättningsnivån är hög och regelverket mindre strikt.

Det är väl belagt i forskningen, både teoretiskt och empiriskt, att benägenheten att söka arbeten och acceptera erbjudanden, även om de innebär en geografisk förflyttning, ökar om arbetslöshetsersättningen är lägre.²¹ ²² Arbetslösa söker också mer intensivt efter arbete när ersättningsperioden börjar

¹⁸ OECD (2005), *OECD Economic Surveys: Sweden*.

¹⁹ ESO (2002) "Den svenska sjukan – sjukfrånvaron i åtta länder", rapport till Expertgruppen för studier offentlig ekonomi, Ds 2002:49, Finansdepartementet.

²⁰ Hesselius, P, Johansson, P, Larsson L (2005), "Monitoring sickness insurance claimants: evidence from a social experiment", *IFAU-working paper*, nr 2005:15.

²¹ Krueger, AB and Meyer, B D (2002), "Labour Supply effects of social insurance", *NBER-Working paper*, nr 9014, National Bureau of Economic Research.

²² Se t.ex. Holmlund, B (1998), "Unemployment Insurance in Theory and Practice", *Scandinavian Journal of Economics*, vol. 100, samt Holmlund, B (2004), "Hur ser en optimal arbetslöshetsförsäkring ut?", *Ekonomisk Debatt*, årgång 32, nr 4.

Fel! Okänt namn på

närma sig sitt slut.²³ Mindre generösa villkor i försäkringen gör det därtill mer kostsamt för en fackförening att driva lönekrav som kan innebära att medlemmarna drabbas av arbetslöshet.²⁴

Såväl svenska som internationella studier konstaterar att en sänkning av arbetslöshetsersättningen minskar antalet arbetslösa och den genomsnittliga arbetslöshetsperioden.²⁵ En sänkning av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen från t.ex. 80 till 70 procent gör att andelen personer som övergår från arbetslöshet till sysselsättning ökar med ungefär 20 procent.²⁶

Även sjukförsäkringen och sjukersättningen påverkar frånvaron från arbetsmarknaden.²⁷ Det är välbelagt i en rad studier att när det blir mer kostsamt att vara sjukskriven sjunker frånvaron. Det förefaller också vara så att sjukfrånvaron t.o.m. är mer känslig för ekonomiska incitament än arbetslösheten. Det kan bero på att valet mellan att arbeta och vara sjukskriven är enklare, de som är sjukskrivna har normalt en anställning.

Frågan om kontroll och självrisker är en avvägning. En faktor som talar för att sänka ersättningsnivåerna är att vi, givet ett mer omfattande forskningsstöd, är säkrare på att ersättningsnivåer påverkar arbetsutbudet. Det är administrativt enkelt att genomföra sänkningar, medan erfarenheten, inte minst från Arbetsmarknadsstyrelsens och Försäkringskassans arbete med att skärpa regelverket och tillämpningen för att förbättra kontrollen av arbetsviljan, visar hur komplicerat detta är. Effekten på de offentliga finanserna är också säkrare eftersom den åtminstone kan beräknas som en statisk effekt utifrån hur många som för tillfället är arbetslösa eller sjukskrivna.

Ett argument för att kombinera kontroll och sanktioner med sänkta ersättningsnivåer är att alltför hårda regler och villkor kan helt utestänga vissa

²³ Carling, K, Edin P-A, Harkman A och Holmlund B (1996), "Unemployment Duration, Unemployment Benefits and Labour Market Programs in Sweden", *Journal of Public Economics*, vol. 59.

²⁴ Holmlund, B och Forslund, A (2001), "Arbetslöshet och arbetsmarknadspolitik", *Rapport 2003:6, IFAU*, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.

²⁵ Krueger, AB och Meyer B D (2002). Se tidigare referens.

²⁶ Carling, K, Holmlund B och Vejsiu, A (2001), "Do benefit cuts boost job finding? Swedish evidence from 1990:s", *Economic Journal*, årgång III, oktober.

²⁷ André, D (2001a), "Short-term Absenteeism Due to Sickness: The Swedish Experience, 1986-1991", *Working Paper in Economics*, No. 46, Department of Economics, Göteborg University, André, D (2001b), "Long-term Absenteeism Due to Sickness: The Swedish Experience, 1986-1991". *Working Paper in Economics*, No. 47, Department of Economics, Göteborg University, Arai, M och Skogman Thoursie, P (2001), Incentive and Selection in Cyclical Absenteeism, *FIEF Working Paper Series* No. 167, Henrekson, M och Persson, M (2004), "The Effects on Sick Leave of Changes in the Sickness Insurance System", *Journal of Labor Economics* vol. 22, s. 87-113, Johansson, P och Palme, M (1996), "Do Economic Incentives Affect Work Absence? Empirical Evidence Using Swedish Micro Data". *Journal of Public Economics*, vol. 59, s. 195-218, Johansson, P och Palme, M (2002), "Assessing the Effect of Public Policy on Worker Absenteeism", *Journal of Human Resources*, vol 37, s. 381-409, Statens beredning för medicinsk utvärdering 2004. Sjukskrivning – orsaker, konsekvenser och praxis. En systematisk litteraturoversikt, Skogman Thoursie, P (2002) "Reporting Sick: Are Sporting Events Contagious?", Stockholm University, Department of Economics, *Research Paper in Economics* 2002:4.

grupper från försäkringen. Detta torde vara särskilt allvarligt i sjukförsäkringen eftersom det förekommer diffusa diagnoser där graden av arbetsförmåga är svårbedömd och där det inte är självklart att en sjukskrivning är den mest lämpliga behandlingen ur medicinsk synvinkel. Rygg- och nackdiagnoser utgör den största diagnosgruppen bakom både sjukskrivningar och förtidspension. Psykiatriska sjukdomar är den näst största diagnosgruppen. Frånvaro som är relaterad till psykiska problem och alkoholproblem har ökat starkt under senare år (SBU 2004). Vid båda dessa diagnoser, som svarar för uppenbart hälften av sjukskrivningarna, är det svårt att bedöma i vilken utsträckning arbetsförmågan är nedsatt och därtill svårt att belägga att sjukskrivning är en effektiv behandling av åkomman.

Ett annat argument är att enbart kontroll och sanktioner riskerar att bli så omfattande att de blir integritetskränkande om samma effekter ska uppnås på arbetsutbudet som vid sänkta ersättningsnivåer.

Vår samlade bedömning är alltså att det behövs en kombination av både sänkta ersättningsnivåer och skärpt kontroll, och vi kommer i de kommande kapitlen klargöra hur detta ska ske.

6.3 Ersättning, villkor och kontroll i arbetslöshetsförsäkringen

Arbetslöshetsförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att arbetslöshetsförsäkringen ska vara obligatorisk och omfatta alla som förvärvsarbetar. Egenfinansieringen föreslås öka med 10 miljarder kronor.

Arbetsvillkoret skärps till 80 timmars arbete i månaden under 6 månader. Studerandevillkoret tas bort och den överhoppningsbara tiden begränsas till högst 5 år. Arbetslöshetsersättningen baseras på de senaste 12 månadernas inkomster.

Arbetslöshetsersättning ska maximalt kunna utgå under 300 ersättningsdagar (motsvarar knappt 14 månader). Arbetslösa med försörjningsansvar för barn kan dock få ersättning under 450 dagar (motsvarar knappt 21 månader). Ersättningen ska vara 80 procent av förlorad inkomst under de första 200 dagarna och 70 procent därefter. Den högsta dagpenningen blir 680 kronor per dag.

När ersättningsperioden är slut övergår den arbetslöse i en jobbgaranti där ersättningen ska vara 65 procent. Om den arbetslöse inte deltar i jobbgarantin utgår ingen ersättning.

Förslagen innebär sammantaget budgetbesparingar på 3,6 miljarder kronor 2006.

Syftet med arbetslöshetsförsäkringen är att ge inkomstrygghet vid ofrivillig arbetslöshet under en omställningsperiod fram till ett nytt arbete. Utformningen av en försäkring påverkar individers beteende. De ekonomiska drivkrafterna är viktiga, men också de krav som ställs på den arbetssökande. Ersättningsperiodens längd, ersättningsnivåer, beräkningsgrund för ersättningen,

Fel! Okänt namn på

kvalifikationskrav, karensdagar, sanktioner och finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen är faktorer som påverkar sökandet efter arbete. Dessa faktorer måste balanseras mot varandra och kan kombineras på olika sätt för att få så positiva effekter som möjligt på sysselsättningen.²⁸

I dagens system är ersättningen densamma oavsett hur länge man varit arbetslös upp till ett tak. Detta innebär att de ekonomiska drivkrafterna till att bryta arbetslösheten är svaga. Ersättningen är 80 procent av inkomsten upp till en månadsinkomst på 20 075 kronor under de första 100 dagarna och upp till 18 700 kronor den påföljande perioden.²⁹ För högre inkomster än dessa är maximal dag ersättning 730 kronor per dag (i 100 dagar) och 680 kronor per dag därefter. I **tabell 6.6** återges de förändringar som skett i arbetslöshetsförsäkringen bara under 1990-talet. Ersättningsnivån har varit både 90 procent och 75 procent under denna tid.

Tabell 6.6 Förändringar i arbetslöshetsförsäkringen under 1990-talet

År	Förändring
1989	Ersättningsnivån 90 procent.
1991	Taket höjs till 543 kronor.
1992	Deltidsarbetslösa får endast ersättning under 150 dagar. Taket höjs till 564 kronor.
1993	Ersättningsnivån sänks till 80 procent. Taket höjs till 598 kronor.
1994	Ersättningsperiod 300 dagar för personer under 55 år och 450 dagar för personer mellan 55 och 65 år.
1996	Ersättningsnivån sänks till 75 procent. Taket sänks till 564 kronor.
1997	Ersättningsnivån höjs till 80 procent. Taket höjs till 580 kronor.
2001	Taket höjs till 680 kronor under de första 100 dagarna. Därefter 580 kronor. Max 300 dagar oberoende av ålder. Deltagande i ALMP kvalificerar inte för a-kassa.
2002	Taket höjs ytterligare till 730 kronor per dag i 100 dagar. Därefter 680 kronor per dag.

Källa: AMS.

Allians för Sverige vill skärpa inslaget av omställningsförsäkring i syfte att tydliggöra arbetslinjen och stimulera människor till att snabbt komma tillbaka till arbete.

6.3.1 Upprätthåll arbetsvillkoret

Moderaterna vill i nästa steg övergå till ett system där arbetsvillkoret upprätthålls mer effektivt. Det kan ske genom att den arbetssökande under de första 100 dagarna får redovisa att minst två anställningar sökts varannan vecka för arbetsförmedlingen. Efter 100 dagar kan det kravet förstärkas till att minst fyra ansökningar ska redovisas för arbetsförmedlingen varannan vecka. Ar-

²⁸ Holmlund, B och Fredriksson, P (2004), "Hur ser en optimal arbetslöshetsförsäkring ut?", *Ekonomisk Debatt*, Årgång 32, Nr 4, 2004.

²⁹ Beräknat på 22 ersättningsdagar.

betsförmedlingen bör också få möjligheter att skärpa kravet på sökaktivitet om man bedömer att den lokala arbetsmarknaden har tillräckligt med arbetstillfällen. Om den arbetssökande inte kan redovisa att hon/han sökt arbeten under den specificerade tidsperioden reduceras ersättningen med en ersättningsdag. Det är också självklart att arbetsförmedlingen och a-kassorna får en legal rätt att kräva att den arbetssökande klart redovisar sina sökaktiviteter.

I dagens system har den arbetssökande rätt att under de första 100 dagarna begränsa sitt sökande till de yrkesområden som hon/han har utbildning för eller erfarenhet från och till ett geografiskt begränsat område. Moderaterna skulle vilja skärpa dessa krav. Om det inte finns några lämpliga lediga arbeten på den lokala arbetsmarknaden bör ett utvidgat sökområde tillämpas omgående. I samtliga handlingsplaner bör ett utvidgat sökområde som gäller efter 100 dagar definieras. Efter 300 dagar är det också rimligt att hela arbetsmarknaden utgör sökområdet.

Det är också rimligt att den som erhåller arbetslöshetsersättning alltid ska kunna styrka att hon/han står till arbetsmarknadens förfogande. Det innebär att semester eller andra aktiviteter som inte är förenliga med aktivt arbetssökande också kan utgöra grund för att ersättningen reduceras med en ersättningsdag. Det är självklart att arbetsförmedlingen ska ha rätt att kräva en redovisning av att den arbetssökande står till förfogande under alla ersättningsdagar. Ersättningen ska kunna återkrävas om en sådan redovisning inte kan göras.

Arbete är alltid bättre än arbetslöshet. Mot den bakgrunden anser Moderaterna att det ska vara möjligt att delvis förvärvsarbeta under arbetslöshetsperioden och att detta ska kunna tillgodoräknas om det höjer den ersättningsgrundande inkomsten. I dagens system straffas inte sällan den arbetslöse som tar kortare jobb genom att ersättningen i a-kassan sänks.

Om dessa förslag på kontrollområdet genomförs kommer de arbetssökande att behöva vara mer flexibla i sitt jobbsökande, samtidigt som arbetsförmedlingen kommer att behöva sätta in mer resurser för att stötta de arbetssökande och coacha dem ända fram till ett nytt arbete. Moderaterna säger därför ja till de satsningar som regeringen gör på Arbetsmarknadsverket. Moderaterna kommer i det vidare arbetet att pröva behovet att föreslå ytterligare åtgärder för att säkra att arbetsvillkoret upprätthålls. Vår samlade bedömning är att förslagen att skärpa arbetsvillkoret kommer att minska kostnaderna för arbetslöshetsersättning och aktivitetsersättning med ca 1 miljard kronor 2007 och 1 miljard kronor 2008.

6.3.2 Träffsäkra kvalifikationskrav

Arbetslinjen ska gälla. Det är därför viktigt att reglerna som kvalificerar för arbetslöshetsersättning är inriktade på att stärka arbetslinjen. Det är i dag tillräckligt att arbeta 70 timmar per månad (i sex månader) för att få ersättning enligt arbetsvillkoret. Att inte ens halvtidsarbete krävs för att kvalificera sig till försäkringen anser allianspartierna är att ställa kraven för lågt.

En omställningsförsäkring ska underlätta övergången mellan ett arbete och ett annat. Kvalifikationskraven i försäkringen måste träffa rätt målgrupp, dvs.

Fel! Okänt namn på

dem som blir arbetslösa för att de har haft ett arbete. I dagens system har alla som fyllt 20 år och avslutat en utbildning på gymnasienivå på ett år eller längre rätt till grundbeloppet i försäkringen enligt det s.k. studerandevillkoret utan att de först behöver arbeta. Detta är inte rimligt. Endast arbete ska kvalificera till a-kassa.

Det är slutligen möjligt att ha rätten till arbetslöshetsersättning vilande under s.k. överhoppningsbar tid i upp till sju år på grund av studier, värnplikt, sjukdom, föräldraledighet. Det är naturligt att människor ska kunna göra ett avbrott i arbetslivet för att utbilda sig eller vara föräldralediga och samtidigt kunna behålla sina intjänade rättigheter under en övergångsperiod men frågan är för hur länge. Det ska naturligtvis också gå att vara sjuk under en tid och samtidigt behålla sin a-kassa. Allians för Sverige anser emellertid att sju år är en för lång tid och föreslår en sänkning till fem år.

6.3.3 Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen påverkar beteenden

Det är av betydelse för incitamenten hur arbetslöshetsförsäkringen är finansierad. På marginalen är den statliga subventionen av arbetslöshetsförsäkringen 100 procent i dagens system. Detta innebär att vare sig arbetsgivare, löntagarkollektivet eller enskilda individer behöver finansiera kostnaderna för en högre arbetslöshet. I förlängningen betyder detta att arbetsmarknadens parter inte behöver ta hänsyn till hur sysselsättningen påverkas av resultatet i deras löneförhandlingar. Om en högre grad av försäkringsmässighet i stället etableras kommer arbetslösheten att bli lägre.³⁰

Eftersom arbetslöshetsförsäkringen finansieras skattevägen drabbas hela skattebetalarkollektivet om arbetslösheten ökar. Förbund, eller verksamheter, med låg arbetslöshetsrisk subventionerar därmed förbund, eller verksamheter, med en hög arbetslöshetsrisk. Hög arbetslöshet i en sektor borde rimligen leda till en överflyttning av arbetskraft till en sektor med högre efterfrågan och lägre arbetslöshet. Dagens system motverkar den nödvändiga strukturomvandlingen, vilket är en förklaring till att rörligheten på den svenska arbetsmarknaden är låg. I förlängningen betyder det att den långsiktiga jämviktsarbetslösheten blir högre.

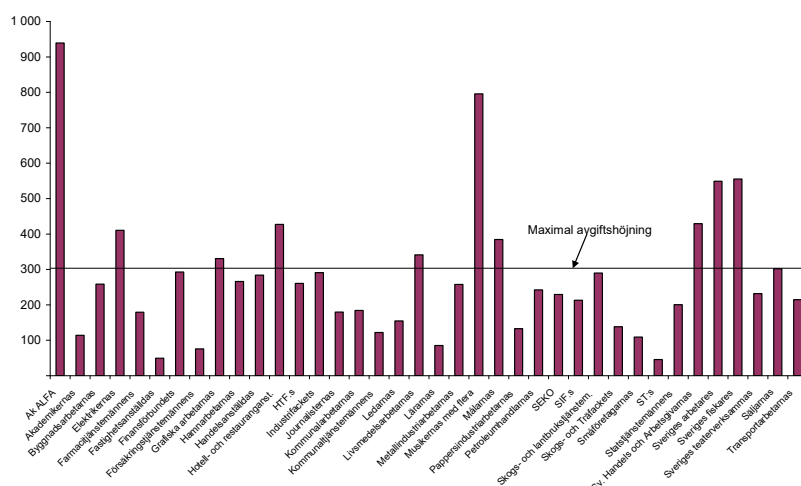
Ett sätt att öka försäkringsmässigheten i arbetslöshetsförsäkringen och därmed stimulera sysselsättningen är att minska graden av statlig subventionering i a-kassan. En högre grad av självfinansiering än i dag gör att risken för överutnyttjande av försäkringen blir lägre. En fördel med denna modell är att de parter som förhandlar fram löner och anställningsvillkor konfronteras med kostnaderna för arbetslösheten till skillnad mot dagens system.

Genom att sänka den statliga subventionen i arbetslöshetsförsäkringen kommer arbetslöshetskassorna att bli tvungna att effektivisera organisationen och se över hur försäkringsmässighet i verksamheten bäst kan nås. A-

³⁰ Holmlund, B (1996), "Arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshet", *Ekonomisk Debatt*, Årg. 24, nr 5.

kassorna kommer också att behöva höja medlemsavgifterna. Enligt forskningen har differentierade medlemsavgifter störst effekt på sysselsättningen, eftersom det då finns en direkt koppling mellan resultatet av löneförhandlingarna och avgifterna till försäkringen. Det innebär att arbetslösheten i respektive a-kassa avgör med hur mycket avgifterna måste höjas. I diagrammet nedan, som baseras på beräkningar gjorda av riksdagens utredningstjänst, återges hur mycket medlemsavgifterna i varje a-kassa behöver öka för att täcka det totala finansieringsbehovet år 2006.³¹

Diagram 6.6 Ökning i månadsavgiften per kassamedlem vid en ökad egenfinansiering på 10 mkr

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, riksdagens utredningstjänst.

Vissa a-kassor med hög arbetslöshet kan komma att behöva höja medlemsavgifterna orimligt mycket, som t.ex. Alfa-kassan i dagens system. För att förhindra att den enskildes kostnader för arbetslöshetsförsäkringen blir alltför höga föreslår Moderaterna att ett tak på 300 kronor införs för avgiftshöjningen. Vi anser också att det är rimligt att arbetslösa befrias från att betala medlemsavgift.

6.3.4 En obligatorisk arbetslöshetsförsäkring

Allians för Sverige vill säkerställa att alla som befinner sig på arbetsmarknaden får del av det ekonomiska skyddsnätet och föreslår att arbetslöshetsförsäkringen ska vara obligatorisk. Detta innebär att alla förvärvsarbetande får välja vilken a-kassa de vill tillhöra. Genom att a-kassan blir obligatorisk kommer antalet medlemmar att öka väsentligt såväl i de a-kassor som är

³¹ Se PM från riksdagens utredningstjänst Dnr 2004:1424.

Fel! Okänt namn på

knutna till fackföreningar eller intresseorganisationer som i den helt fristående Alfa-kassan.³²

En obligatorisk arbetslöshetsförsäkring skulle först och främst gälla personer som tillhör arbetskraften, men som inte är anslutna till en arbetslöshetskassa. Förra året var det ca 4,5 miljoner personer i arbetskraften medan ca 3,8 miljoner var medlemmar i en a-kassa enligt statistik från AMS. Det innebär att ca 700 000 personer i arbetskraften stod utanför a-kassan. Om dessa skulle bli arbetslösa innebär dagens system att de får grundbeloppet på 320 kronor per dag eller 7 040 kronor per månad vid heltid. Skillnaden vid ett obligatorium blir att dessa personer får en inkomstrelaterad ersättning om de uppfyller arbetsvillkoret.

Många som valt att stå utanför a-kassan kan förmodas ha ett arbete och göra bedömningen att de har en låg arbetslöshetsrisk. Andra kan av ideologiska skäl ha valt att stå utanför och av olika skäl inte ansökt om att bli ansluten till Alfa-kassan. Ytterligare en grupp är de som inte kvalificerar sig för någon arbetslöshetsersättning till följd av att de inte har uppfyllt arbetsvillkoret ännu och därför inte vill betala någon avgift till arbetslöshetskassan.

Det bör noteras att det var ca 90 000 personer som enbart fick grundbeloppet förra året. En del av dessa är studenter som uppfyller studerandevillkoret men inte uppfyller arbetsvillkoret. För studenter gäller att de kan få ersättning trots att de inte arbetat. Andra kan ha blivit arbetslösa och uppfylla arbetsvillkoret men inte ha varit medlemmar i en a-kassa 12 månader före arbetslösheten.

6.4 Ersättning, villkor och kontroll i socialförsäkringarna

6.4.1 Sjukförsäkringen

Oförändrat tak i sjukförsäkringen

Allians för Sverige motsätter sig regeringens förslag att höja taket i sjukförsäkringen till 10 basbelopp.

Förslaget förbättrar det finansiella sparandet med 0,8 miljarder 2006.

Den höga frånvaron i Sverige, i kombination med den demografiska utvecklingen framöver, kommer att sätta alla befintliga försäkringssystem under betydande press. Att öka sysselsättningen för att möta detta utgör den kanske största utmaningen för svensk ekonomi. Därför satsar vi på att göra det mer

³² År 2003 var 88 procent av a-kassemedlemmarna förbundsanslutna och 12 procent enskilt anslutna. Den genomsnittliga årsavgiften för den förra kategorin var 1 098 kronor per år och för de enskilt anslutna 1 266 kronor per år. Det vägda genomsnittet blir 1 098 kronor. Se RUT-PM 2005:0544.

lönsamt för låg- och medelinkomsttagare att arbeta – inte på att göra det mer lönsamt för höginkomsttagare att vara sjukskrivna.

I augusti 2005 var 227 000 personer sjukskrivna. Enligt Försäkringskassans enkätundersökning från mars 2005 anser 60 procent av de sjukskrivna själva att de skulle kunna arbeta, åtminstone deltid. Det måste anses som ett socialförsäkringspolitiskt misslyckande att mer än hälften av dem som befinner sig i sjukförsäkringssystemet egentligen inte hör hemma där.

Som nämnts tidigare finns det breda forskningsresultat som visar att sänkt ersättning i sjukförsäkringen och förtidspensionen leder till minskad frånvaro. Även ökad kontroll skulle sannolikt ha effekt på frånvaron, även om forskningen inte är lika omfattande på detta område.

Ändrad inkomstgrund i sjukförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att den sjukpenninggrundande årsinkomsten (SGI) ska utgöras av de senaste 12 månadernas inkomst. För den som har gått upp eller ned i arbetstid beräknas SGI i stället efter aktuell inkomst multiplicerad med 0,95.

Den sammantagna effekten på offentlig sektor, exklusive ålderspensionssystemet, beräknas uppgå till 0,3 miljarder kronor 2006.

Kontrollåtgärder i sjukförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivare ges en lagreglerad rätt att kräva sjukintyg av sina anställda från första sjukdagen. Vidare ska beslut om aktivitets- och sjukersättning fattas av tjänstemän på Försäkringskassan med hjälp av underlag från försäkringsläkare. Försäkringskassan och Skatteverket ges ett ökat ansvar för bedrägeriundersökningar.

Allians för Sverige kommer därtill att föreslå ytterligare åtgärder för att förbättra förutsättningarna att minska kostnaderna för sjukfrånvaron. Det gäller dels att förbättra möjligheterna till vård och rehabilitering, dels att motverka överutnyttjande av försäkringen.

Sammantaget ska förslagen minska kostnaderna för sjukskrivningarna med 2,3 miljarder kronor 2006.

Många långtidssjukskrivningar börjar med upprepade korta sjukskrivningar. Det är därför viktigt att arbetsgivarna så tidigt som möjligt får möjlighet att kontrollera missbruk av sjukskrivningsmöjligheten. I dag har många arbetsgivare genom kollektivavtal möjlighet att kräva sjukintyg från första sjukdagen. Från och med den åttonde sjukdagen krävs sjukintyg enligt lagen. Vi vill ge arbetsgivarna en lagstadgad rätt att kräva sjukintyg redan från första sjukdagen. Denna rätt kommer sannolikt att användas endast i fall där man misstänker att det inte är sjukdom utan andra personliga problem som är anledning till frånvaron.

I Bankeryd kom Allians för Sverige överens om att åtgärder som en andra karensdag eller sänkt ersättning i sjukförsäkringen kan komma att aktualiseras under det andra året efter ett regeringsskifte.

Fel! Okänt namn på

Mot bakgrund av att sänkta ersättningar dämpar sjukskrivningarna föreslår vi moderater att en andra karensdag införs och att ersättningen i sjukförsäkringen sänks från 80 till 70 procent för den som varit sjukskriven längre än sex månader det andra budgetåret efter ett regeringsskifte.

Moderaterna anser att två karensdagar är en rimlig självrisk att bära för den som ibland är korttidssjuk och har en arbetsinkomst och därmed kan tillgodogöra sig alliansens jobbvdrag.

Med våra satsningar på vård och rehabilitering ska man ha hunnit får vård och rehabilitering inom tre månader och förhoppningsvis även ha hunnit återkomma till jobbet inom sex månader. Statistik från Försäkringskassan visar att om man inte har kommit tillbaka till arbetet inom sex månader är sannolikhet liten att man någonsin gör det. I stort sett varje åtgärd som ökar sannolikheten att komma tillbaka måste därför anses vara motiverad. En sänkning av ersättningen från 80 till 70 procent efter sex månader skulle bidra till att fler kommer tillbaka till arbetet innan det är för sent.

Moderaterna anser att en försäkringsläkare alltid ska granska sjukintyget och göra en bedömning av arbetsförmågan när Försäkringskassan tar över ansvaret från arbetsgivaren. Det kan ske mer eller mindre grundligt beroende på diagnosen. För oklara diagnoser bör granskningen vara grundligare.

Vi moderater förordar för vår del att en mer ingående granskning av arbetsförmågan görs efter sex månaders sjukfrånvaro. Vid denna granskning kan Försäkringskassan ta ställning till om den enskilde har arbetsförmåga. Om personen är under behandling eller rehabilitering eller kan antas återfå sin arbetsförmåga och återgå till sin anställning i en nära framtid, stannar personen kvar i sjukförsäkringen, dock med en ersättning på 70 procent 2007 och framåt. Om vederbörande bedöms ha en kvarstående arbetsförmåga men inte möjligheter att återgå till den tidigare anställningen, bör personen föras över till a-kassan.

Vi moderater har även förslag för att öka kontrollen av rena bedrägerier. Regeringens tidsbegränsade satsning på 300 akademiker som ska undersöka eventuella socialförsäkringsbedrägerier kommer med nuvarande organisation sannolikt inte att få någon större effekt för antalet misstänkta fall av bedrägerier som leder till åtal och fällande dom eftersom polisen inte har resurser att utreda fallen.

Moderaterna föreslår att regeringens satsning dels byggs ut till att gälla också 2008, dels kombineras med att Försäkringskassan och Skatteverket får ett ökat undersökningsansvar. Innebörden av det utökade undersökningsansvaret är att dessa myndigheter ska göra kompletta bedrägeriundersökningar som sedan kan lämnas direkt till åklagare. Åklagaren får sedan vända sig direkt till Försäkringskassan och Skatteverket om det behövs kompletterande undersökningar och liksom tidigare till polisen om personer behöver kallas till förhör eller andra tvångsåtgärder måste vidtas. Denna modell tillämpas för närvarande på försök i Västmanland.

Vi föreslår även att Försäkringskassan och Skatteverket får utökade möjligheter att samköra sina register och att detta görs rutinmässigt innan pengarna betalas ut.

6.4.2 Förtidspensionen

Åtgärder i förtidspensionen

Allians för Sverige föreslår att 80 procent av antagandeinkomsten (den inkomst som förtidspensionen beräknas på) ska vara pensionsgrundande. Detta innebär att pensionsförmånen blir densamma som i sjukförsäkringen.

Förslaget medför en besparing för offentlig sektor, exklusive ålderspensionssystemet, på 2,6 miljarder kronor 2006

Allians för Sverige anser att tiden man har arbetat måste få större betydelse för ålderspensionen. Vi menar därför att reglerna för att beräkna ålderspension, som är mer generösa än i sjukförsäkringen, är för generösa i förtidspensionen. Allians för Sverige föreslår därför att reglerna i förtidspensionen ska samordnas med dem i sjukförsäkringen. Det innebär att endast 80 procent av den inkomst som förtidspensionen beräknas på ska vara pensionsgrundande.

Det innebär att den som har inkomstbaserad förtidspension kommer att få lägre ålderspension. Liksom tidigare finns dock en undre gräns i ålderspensionen i form av en garantipension. För den som i dag har förtidspension på garantinivå innebär förslaget ingen förändring jämfört med i dag när man blir ålderspensionär.

Minskningen av sjukskrivningarna de senaste två åren beror framför allt på att de sjukskrivna har förtidspensionerats. I augusti var 553 000 personer förtidspensionerade i Sverige. Av dessa hade 70 000 förtidspensionerats det senaste året. Detta motsvarar i stort sett befolkningstillskottet i arbetsför ålder, dvs. regeringen förtidspensionerar bort en hel årskull varje år. De sammanlagda utgifterna för sjukskrivningarna och förtidspensionerna beräknas enligt regeringen öka med 25 procent mellan åren 2004 och 2008. En sådan utveckling kan vi inte acceptera. Att stärka incitamenten och möjligheterna för förtidspensionerade att återvända till arbetslivet är nödvändigt, både ur ett mänskligt och ur ett ekonomiskt perspektiv.

Sänkta ersättningar har en tydlig effekt på utnyttjandet av förtidspensionen.³³ Vi moderater föreslår därför att ersättningen i förtidspensionen sänks från 64 till 60 procent av antagandeinkomsten fr.o.m. 2007.

Beslut om förtidspension tas i dag av socialförsäkringsnämnder i vilka förtröendevalda från de olika partierna ingår. Det är en ordning som sannolikt bidragit till att tillämpningen av reglerna skiljer sig åt mellan olika regioner. Beslut om förtidspension bör tas av tjänstemän med ansvar att följa lagen.

³³ T.ex. Gruber J och Wise, D (1999), *Social Security Programs and Retirement around the World*, Chicago University Press. Gruber, J (2000), Disability Insurance Benefits and Labor Supply, *Journal of Political Economy*, vol. 108, no. 6, Palme, M och Svensson I (2001), Income Security Programs and Retirement in Sweden, *Stockholm School of Economics Working Paper*, Palme, M och Svensson I, (2002), "Pathways to Retirement and Retirement Incentives in Sweden, *Institutet för Framtidsstudier Arbetsrapport 2002:9* samt Palme, M och Ingemar, S(2004) "Pensionssystem och pensionering", *Ekonomisk Debatt* nr 4 2004.

Fel! Okänt namn på

Moderaterna föreslår därför att socialförsäkringsnämnderna avskaffas och att beslut om förtidspension i stället tas på tjänstemannanivå.

Moderaterna föreslår att möjligheten att ha ett uppdrag eller näringsverksamhet som tar 1/8 av en vanlig arbetstid och ändå ha kvar sin förtidspension tas bort. Regeln har kommit till för att man inte ska behöva avsäga sig ett mindre uppdrag vid sidan av arbetet om man blir förtidspensionär. Kontrollproblemen är emellertid betydande. Regeln har även kommit att utnyttjas för rena försäkringsbedrägerier där en person uppbär hel förtidspension och samtidigt har en näringsverksamhet som denne påstår inte tar mer tid än fem timmar i veckan att sköta, men som i verkligheten kan innebära ett heltidsjobb. Vi anser att man antingen ska få avsäga sig sitt uppdrag och avveckla sin näringsverksamhet om man inte har någon arbetsförmåga eller gå ned till 3/4 förtidspension om man vill behålla uppdraget/verksamheten.

Moderaterna vill särskilt värna de sämst ställda pensionärerna. Vi accepterar därför regeringens höjning av taket i bostadstillägget för ålderspensionärerna.

Därutöver föreslår vi att den skäliga levnadsnivån i det särskilda bostadstillägget för pensionärer höjs med 0,068 prisbasbelopp. Det betyder att den skäliga levnadsnivån höjs med 225 kronor i månaden 2006 för såväl förtids- som ålderspensionärer och att en pensionär som är berättigad till särskilt bostadstillägg därmed får behålla 225 kronor mer per månad efter det att hyran är betald.

7 Enklare att anställa

Moderaternas politik innebär en kraftfull stimulans för den enskilde att gå från bidragsförsörjning till arbete. Vår politik för fler i arbete bygger på att det ska löna sig att arbeta, men också på att det ska bli enklare att anställa. Det är viktigt att det inte bara lönar sig för människor att söka arbete, utan också att det lönar sig för företag att anställa.

Att anställa innebär för ett företag både ett ansvarstagande och ett risktagande. Eftersom företagaren inte vet med säkerhet vid anställningstillfället om den anställda kommer att kunna prestera det som förväntas, kan hon/han besluta sig för att inte ta denna risk om kostnaden att anställa är för hög.

Det är därför viktigt att göra det enklare att anställa. Det handlar om att sänka skattekostnaderna för att anställa, men också om att minska trösklarna för företagare att anställa. Detta kan ske utan att lönerna eller hushållens inkomster efter skatt minskar genom att skattekilarna, dvs. skillnaden mellan vad arbetsgivaren betalar och vad den anställda får ut efter skatt, reduceras. Därigenom är vårt jobbavdrag det kraftfullaste verktyget även för att öka företags möjligheter att anställa. Mot bakgrund av det kraftigt ökade utbud av arbetskraft som kombinationen av sänkta inkomstskatter och stramare bidrag ger upphov till, finns dock skäl att göra ytterligare insatser för att ge företag en stimulans att anställa fler.

Fel! Okänt namn på

Moderaterna föreslår, tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige, att arbetsgivaravgifterna sänks för företag som nyanställer. Vi föreslår dessutom genom nystartsjobben en särskild stimulans för företag som anställer personer med svag anknytning till arbetsmarknaden.

Skattekilarna är särskilt bekymmersamma inom vissa sektorer av ekonomin. Detta gäller hushållsnära tjänster. Kostnaden för hushåll att köpa tjänster – där arbetsinnehållet är stort – blir ofta orimlig, om personer som utför dessa tjänster samtidigt ska kunna få en anständig lön. För att sänka trösklarna för privatpersoner att köpa hushållsnära tjänster genomförs också en särskild nedsättning av arbetsgivaravgifterna för denna kategori företag.

En annan typ av kostnad för att anställa består i sökkostnader för att hitta rätt person att anställa. För att minska denna kostnad måste arbetsmarknadspolitiken förbättras. Det är också viktigt att arbetsrätten ges ökad flexibilitet för att företag ska våga anställa.

Medfinansiering

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivarnas medfinansiering efter andra sjukveckan med 15 procent av sjukpenningkostnaden för anställda slopas fr.o.m. årsskiftet. Det innebär att arbetsgivarna avlastas kostnader på 2,5 miljarder kronor 2006. Förslaget finansieras genom en motsvarande höjning av arbetsgivaravgifterna.

Det finns även andra hinder och kostnader för att anställa. En sådan är arbetsgivarnas medfinansiering av sjukpenningkostnaden för anställda som infördes den 1 januari 2005. Samtidigt sänktes arbetsgivaravgiften för att kompensera arbetsgivarna för den ökade kostnaden. Vår främsta farhåga var att medfinansieringen skulle göra arbetsgivarna mer tveksamma till att anställa människor med en sjukdomshistoria men även dem som tillhör en grupp som löper större risk att bli sjukskrivna, exempelvis äldre kvinnor. Dessa grupper riskerar därmed att bli diskriminerade. Men vår oro gäller också de små företagen, där en enda persons sjukskrivning kan äventyra företagets överlevnad. Undantagen från medfinansieringen, deltidssjukskrivning och rehabiliteringspenning, är dessutom godtyckligt satta och kan ofta inte påverkas av arbetsgivarna. Detta tycker Moderaterna och våra allianspartier är fel och föreslår att medfinansieringen ska avskaffas.

7.1 Arbetsgivaravgifter

Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivare i näringslivet som nyanställer, för varje nyanställd, endast betalar pensionsavgift och slipper övriga arbetsgivaravgifter, under det första året. År två nedsätts arbetsgivaravgiften med tre fjärdedelar, år tre med hälften och år fyra med en fjärdedel. Efter fyra år upphör nedsättningen. För att säkerställa att företag inte avskedar arbetskraft för

Fel! Okänt namn på

att därefter omedelbart nyanställa ska nedsättningen endast utgå till arbetsgivare som ökat det totala antalet anställda.

Kostnaden beräknas uppgå till 2,6 miljarder kronor 2006. När reformen efter fyra år fått fullt genomslag beräknas årskostnaden uppgå till drygt 6 miljarder kronor.

En betydande del av kostnaden för att anställa utgörs av arbetsgivaravgifter. Att genomföra en generell sänkning av arbetsgivaravgifterna blir dock antingen statsfinansiellt omöjligt, eller leder till en ytterst liten sänkning. En generell sänkning av arbetsgivaravgifterna, som sker inom ramen för vad som är statsfinansiellt rimligt, kan därigenom inte förväntas ha någon mer betydande effekt på företagens vilja att anställa. Generellt sänkta arbetsgivaravgifter torde dessutom snabbt slå igenom i en högre löneökningstakt, vilket skulle minska sysselsättningseffekten ytterligare. Av detta skäl anser vi att en sänkning av arbetsgivaravgifterna bör inriktas mot företag som nyanställer.

Att sänka arbetsgivaravgifterna för ett nettotillskott av arbetskraft är en marginell lönesubvention. Detta har prövats tidigare av den borgerliga regeringen i form av generellt anställningsstöd (GAS) som gällde alla företag och riktat anställningsstöd (RAS) som inriktades på kombinationen arbetslösa och små företag i form av RAS. GAS gällde arbetsgivare i kommuner, landsting och den privata sektorn medan RAS begränsades till den privata sektorn.

Det var framför allt små företag inom tillverknings- och byggindustrin som använde GAS och RAS. Även inom varuhandel, hotell- och restauranthandelsverksamhet med hög personalomsättning utnyttjades stöden. En genomgång av stöden visar att GAS både blev väsentligt billigare, utnyttjades av fler företag och gavs till betydligt fler arbetstillfällen än RAS.

Ett problem med arbetsgivaravgiftssänkningar är att de kan ha stora dödviktsförluster, dvs. anställningar subventioneras som skulle ha ägt rum ändå. Enligt en utvärdering av stöden var det så många som 84 procent av GAS-företagen och 69 procent av RAS-företagen som angav att de skulle ha anställt personal även utan stödet. Den vanligaste orsaken till att personal anställdes med GAS och RAS var att ordertillgången hade ökat och att man därför nyanställde. Runt 70 procent av de anställda med GAS fanns kvar i anställning då undersökningen genomfördes, trots att tillsvidareanställning inte var något krav.³⁴

GAS och RAS inrättades när Sverige befann sig i den djupaste lågkonjunkturen, och sågs som ett stabiliseringspolitiskt medel. Stöden var temporära och var tänkta att förmå företagen att tidigarelägga nyanställningar, vilket de också gjorde med i genomsnitt fem månader för en femtedel av GAS-företagen. Motivet för att i dag inrätta ett marginellt sysselsättningsstöd är också att stimulera företagen till nyanställningar. I detta perspektiv kan GAS sägas vara verkningsfullt jämfört med RAS, även om dödviktskostnaderna

³⁴ Anxo, D och Dahlin, P (1996), *Utvärdering av det generella och riktade anställningsstödet*, EFA-rapport nr 45, Arbetsmarknadsdepartementet, Stockholm.

som väntat var stora. Slutsatsen kan dras att sänkta arbetsgivaravgifter på marginalen bidrar till att öka sysselsättningen, men att stödet måste vara mer långvarigt än det tidigare GAS på 12 månader.

Alliansens arbetsgivaravgiftssänkningar skiljer sig från det förslag som regeringen och samarbetspartierna föreslagit genom att vårt förslag trappas av under en femårsperiod och gäller inte bara ett år. Regeringen förslag riktar sig endast till soloföretagare och gäller endast en anställd. I alliansens förslag får företagen arbetsgivaravgiftssänkningar för varje nyanställd.

Medan regeringens förslag genom sin utformning sannolikt får en begränsad effekt, räknar vi med att efterfrågan på arbetskraft kommer att öka betydligt med alliansens förslag. I utvärderingen av GAS och RAS förklarades stödets förhållandevis små effekter på tidigareläggning av nyrekryteringar att företagen grundar sina rekryteringsbeslut på långsiktiga planer om den framtida utvecklingen på marknaden.

Det bör betonas att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna ska kunna läggas till den nedsättning av arbetsgivaravgiften som utgår genom alliansens förslag om nystartsjobb (se avsnitt 7.2).

Det är väsentligt att poängtera att Moderaterna anser att alliansens förslag måste ses i kombination med det övriga programmet. Sannolikheten för att sänkta arbetsgivaravgifter ska leda till högre sysselsättning snarare än stigande löneökningar ökar väsentligt när åtgärden vidtas i kombination med kraftfulla åtgärder för att öka arbetsutbudet. Att sänka arbetsgivaravgifterna utan att samtidigt göra det väsentligt mer lönsamt att arbeta genom jobbavdrag och stramare bidrag leder sannolikt till en väsentligt mindre sysselsättningsökning, men att göra det för att möta ett ökat utbud kan bidra till att matcha efterfrågan och utbud.

7.2 Nystartsjobb

Nystartsjobb

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivaravgifterna tas bort helt för personer som uppburit arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Nedsättningen gäller under lika lång tid som vederbörande varit frånvarande från arbetslivet, dock högst fem år. Skatterabatten kan förlängas i särskilda fall men först efter individuell prövning. Ungdomar (20–24 år) som varit arbetslösa i sex månader ska omfattas av nystartsjobben. För dem gäller dock skatterabatten i högst ett år. Nystartsjobben ska även omfatta nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats.

Skatterabatten ges till nystartsjobb i näringslivet. LAS ska gälla för nystartsjobben. De bedöms kunna generera åtminstone 50 000 arbeten.

I budgeten avsätts 1,2 miljarder kronor 2006.

Fel! Okänt namn på

Erfarenheter från andra länder och forskningen tyder på att en effektiv väg för att förbättra sysselsättningsläget för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden är att sänka arbetsgivaravgifterna.³⁵ I flera europeiska länder med hög arbetslöshet och med betydande grupper som står utanför arbetsmarknaden har också olika typer av skatterabatter använts med gott resultat, bl.a. i Nederländerna, Belgien och Frankrike. I Tyskland och Storbritannien har riktade skattelättnader introducerats i form av sänkta sociala avgifter eller andra skatter för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden eller med låga inkomster.³⁶

Ett problem med riktade skattelättnader är s.k. undanträngningseffekter, som både innebär att anställningen skulle ha kommit till stånd ändå och att någon annan skulle ha fått jobbet om inte subventionen fanns. Studier som utvärderat olika skatterabatter visar att utformningen av stödet kan begränsa undanträngningseffekterna. Enligt OECD bör skattelättnaderna inriktas på väl avgränsade grupper som befinner sig långt utanför arbetsmarknaden, ges under en avgränsad tidsperiod och inriktas mot den privata sektorn. De bör inte vara inkomstrelaterade eller ge upphov till marginaleffekter. De ska gälla löner enligt gängse avtal och kontrolleras och följas upp noggrant.

Allians för Sverige är överens om ett gemensamt förslag om s.k. nystartsjobb för att underlätta för dem som har en svag förankring i arbetslivet att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Alliansens förslag om arbetsgivaravgiftssänkningar ska kunna läggas till skatterabatten i nystartsjobben. Anledningen till detta är att de positiva effekterna av nystartsjobben annars försvinner. Eftersom nystartsjobben är riktade mot personer som under en längre period varit utanför arbetsmarknaden måste arbetsgivaren få en ytterligare kompensation för den ökade risk som det innebär att anställa någon med okänd produktivitet. Annars är det sannolikt att företaget väljer att anställa någon som redan har anknytning till arbetsmarknaden. Eftersom vi vill minska utanförskapet måste således nystartsjobb kunna kombineras med alliansens förslag om sänkta arbetsgivaravgifter. Därmed blir den skatterabatt som ges personer som under lång tid stått utanför arbetsmarknaden mycket kraftfull. För att ytterligare underlätta nyanställningar i nystartsjobben föreslår Moderaterna en viss uppluckring av anställningsskyddet (se avsnitt 7.5).

Till skillnad från regeringens förslag om plusjobb, som är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd och där sökande anvisas till olika företag av arbetsför-

³⁵ Bassanini, A, Rasmussen J H och Scarpetta, S (1999), "The economic effects of employment-conditional income support schemes for the low paid: An illustration from a CGE model applied for four OECD countries", *OECD Economic Department Working Paper* Nr 224, Fitoussi, J P, (2000), "Payroll Tax Reductions for the Low Paid", *OECD Economic Studies* Nr 31, Nickell, S och Bell, B (1996), "Would cutting payroll taxes on the unskilled have a significant impact on unemployment" i Snower, D J och de la Dehasa, G (red), *Unemployment policy: Government options for the Labour market*, Cambridge University Press, Phelps, E S (1996), "Wage subsidy programmes: alternative designs" i Snower, D J och de la Dehasa, G, Snower, D (1996), "The simple economics of benefit transfers", i Snower, D J och de la Dehasa.

³⁶ OECD (2003), *OECD Employment Outlook 2003: Towards More and Better Jobs*.

medlingen, är alliansens skatterabatt i nystartsjobben en rättighet som gäller alla, oavsett hur anställningen förmedlas. Det handlar inte om att nystartsjobb anvisas från arbetsförmedlingen. Anställda och arbetsgivare som kommer överens om en anställning och uppfyller kraven kan ansöka hos skattemyndigheten om att arbetsgivaravgiften ska tas bort. Därmed minskar den stigmatiseringseffekt som åtgärder via arbetsförmedlingen ofta för med sig. För att motverka missbruk är det dock viktigt att etablera en god kontroll av nystartsjobben.

Alliansens förslag om nystartsjobb är utformade för att minimera undanträngningseffekterna. De är riktade till särskilt utsatta grupper och gäller näringslivet. Skatterabatten är inte maximerad till någon högsta inkomstnivå, vilket innebär att inläsningseffekterna minimeras.³⁷ När sysselsättningsstödet är maximerat vid en viss inkomst kan det försvåra för den som åtnjuter rabatten att få de löneökningar som vederbörande förtjänar. Eftersom alliansens skatterabatt gäller lika lång tid som den arbetslöse, socialbidragsberoende, sjukskrivne eller förtidspensionerade varit utanför arbetsmarknaden kan det handla om flera år under vilka det är naturligt att personen i fråga får en positiv löneutveckling.

Ytterligare en fördel med alliansens nystartsjobb är att effekten på de offentliga finanserna blir betydligt mer begränsad än om satsningen också skulle ha gjorts i offentlig sektor. Alliansen menar också att det är viktigt att budgetlagen följs och att utgiftstaken anpassas till satsningar på nystartsjobben, eftersom nedsättningen av arbetsgivaravgifterna minskar statens inkomster i stället för att belasta statens utgifter. Regeringen satsar på både plusjobb och utbildningsvikariat i form av skattekrediteringar, utan att någon motsvarande justering görs av utgiftstaket.

7.3 Avdrag för hushållsnära tjänster

Skattereduktion för hushållstjänster

Allians för Sverige föreslår att det införs en skattereduktion för hushållstjänster. Företag som säljer hushållstjänster får rätt att vid den månatliga inbetalningen av moms och arbetsgivaravgifter dra av 50 procent av arbetskostnaden för alla hushållstjänster som man utfört. Fysisk person får under ett år köpa hushållstjänster enligt dessa regler till ett värde av maximalt 100 000 kronor. Den maximala skattereduktionen kan således uppgå till 50 000 kronor. Förslaget omfattar hushållstjänster som utförs i hemmet, hushållens köp av externa tvätteritjänster samt hämtning och lämning av barn från och till dagis eller motsvarande. Materialkostnader omfattas inte. Vad gäller utförare av tjänsterna omfattar förslaget företag och personer med F-skattsedel.

Den sammantagna effekten på det finansiella sparandet bedöms uppgå till 1 miljard kronor 2006.

³⁷ OECD (2003), *OECD Employment Outlook 2003: Towards More and Better Jobs*.

Fel! Okänt namn på

Kvinnor jobbar sammantaget i regel minst lika mycket som männen. Kvinnors kortare betalda arbetstid uppvägs av att den obetalda är längre än männens. Den ojämna fördelningen av den obetalda arbetstiden kan te sig rationell för den enskilda familjen i det kortare perspektivet, men den är samtidigt en viktig orsak till att löneskillnaderna mellan könen består och att kvinnors inkomstmöjligheter över livet är sämre.³⁸ En förutsättning för att många kvinnor ska kunna öka den betalda arbetstiden är att de arbetar mindre hemma.³⁹ Det samhällsekonomiskt mest effektiva sättet är att underlätta för hushållen att i större utsträckning köpa olika tjänster som i dag utförs utan betalning. På så sätt skapas en ny arbetsmarknad och den i dag värdefulla men obetalda arbetstiden får ett pris. Det höga skattetrycket gör emellertid att endast ett fåtal har råd att anlita ”vit” hjälp för att sköta vardagsnära sysslor. Detta kan ha bidragit till att löneskillnader mellan män och kvinnor cementerats eller t.o.m. ökat, se **tabell 7.1**.

Tabell 7.1 Kvinnors lön som andel av männens, 1991 och 2000, procent

	1991	2000	Förändring
LO	89	86	-3
TCO	82	79	-3
SACO	78	84	6

Anm.: En negativ förändring innebär att kvinnors lön sjunkit i förhållande till männens.

Källa: LNU 1991 och 2000.

För att underlätta vardagen och förbättra förutsättningarna för en ökad kvinnlig förvärvsfrekvens vill vi moderater och Allians för Sverige sänka skatten på hushållstjänster.⁴⁰ Alliansen vill införa en 50 procents skattereduktion på utgifter för arbetskostnader upp till 100 000 kronor. Detta innebär att den maximala skattelättnaden kan uppgå till 50 000 kronor per år. På kort sikt kommer detta att bidra till att göra en i dag betydande svart arbetsmarknad vit. Detta betyder att de som i dag jobbar svart, främst kvinnor, får avtalsenlig lön, rätt till olika förmåner och försäkringsskydd. Dessutom kommer sysselsättningen att stiga och de offentliga finanserna att stärkas.

³⁸ Se moderaternas motion 2005/06:Sk496 Jämställdhetspolitiken.

³⁹ Se t.ex. Henrekson, M (2004), *Vägar till ökad jämställdhet i svenskt näringsliv*, SNS-förlag, Stockholm eller Långtidsutredningen (2004) eller SOU 2004:70, ”Tid och pengar – dela lika”, bilaga 13 till LU 2003/04. Pålsson, AM (1997), ”Taxation and the Market for Domestic Services”, i Persson, I och Jonung, C (red), *Economics of the Family and Family Policies*, London, Routledge.

⁴⁰ Tjänster som utförs i hemmet samt vissa tjänster samt vissa externa tjänster, exempelvis tvätteritjänster och transport av barn till och från dagis eller motsvarande.

7.4 Arbetsmarknadspolitik för lägre arbetslöshet

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Allians för Sverige föreslår att arbetsmarknadspolitikerna effektiviseras. Därvid prioriteras ökade resurser för matchning mellan arbetssökande och lediga jobb, ökad konkurrens och förbättrad kontroll. En enhetlig myndighetsorganisation införs, myndigheten ges en självständig professionell ledning och det politiska inflytandet minskas. Friåret avskaffas, åtgärdsprogrammen reduceras och dagens riktade anställningsstöd ersätts med nystartsjobb.

Förslagen innebär sammanlagt besparingar på 8,0 miljarder kronor 2006.

Vi är övertygade om att arbetsmarknadspolitikerna kan bidra till att matcha arbetssökande med lediga platser. Arbetsmarknadspolitikerna bör inriktas på att arbetsförmedlingarna bidrar till att göra det lättare för arbetslösa att söka arbete, och förmedlarna bör ha ett tydligt uppdrag att säkerställa att de som är arbetslösa söker arbete. Arbetsmarknadsutbildningarna bör inriktas på att förstärka kompetensen och göra arbetslösa mer anställningsbara. Arbetsmarknadspolitikerna kan också underlätta för dem som hamnat utanför att hitta tillbaka till reguljärt arbete. Att arbetsförmedlingen också kan bidra till att hålla dem som drabbats av arbetslöshet aktiva utgör därför också det yttersta testet på att den arbetssökande står till marknadens förfogande.

Lika övertygade som vi är om att arbetsmarknadspolitikerna kan bidra till lägre långsiktig arbetslöshet är vi om att dagens arbetsmarknadspolitik inte uppnår de resultat som skulle kunna vara möjliga. De utvärderingar som gjorts av arbetsmarknadspolitikerna är ofta kritiska. Det finns exempelvis inte några starka belägg för att AMS-åtgärder skulle förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb.⁴¹ Om något riskerar åtgärderna leda till att man söker färre jobb medan man är i en åtgärd, även om man skulle söka fler jobb efter avslutad åtgärd. Dessa studier tyder på att de satsningar som görs av regeringen på arbetsmarknadspolitiska åtgärder kommer att ha en begränsad effekt på arbetsmarknadens flexibilitet.

Därför är det av avgörande betydelse att reformera arbetsmarknadspolitikerna. Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS) mål – att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt – måste tydliggöras och AMS måste befrias från en politisk överstyrning som förhindrar ett effektivt arbete. En politik för att matcha och aktivera arbetslösa är en naturlig komponent i Moderaternas program för att göra det enklare att anställa.

⁴¹ Calmfors, L, Forslund, A och Hemström, M (2002), "Vad vet vi om den svenska arbetsmarknadspolitikens sysselsättningseffekter", *IFAU Rapport 2002:8*, Ackum Agell, S, Forslund, A, Harkman, A, Johansson, E, Lundin, M, Martinsson, S och Persson, K (2000), "Erfarenheter av nittioalets arbetsmarknadspolitik", *Rapport 2000:2*, IFAU.

Fel! Okänt namn på

7.4.1 Ett väl fungerande AMS

Det är viktigt att arbetsmarknadspolitiken utformas för att få ned arbetslösheten i ett mer långsiktigt perspektiv. Dagens åtgärdsarsenal är i huvudsak inriktad på att minska den öppna arbetslösheten. De nya åtgärder som regeringen föreslår är temporära och tänkta att gälla i ett eller två år, till dess att den förbättrade konjunkturen ger avtryck på arbetsmarknaden. Det finns anledning att förmoda att regeringens detaljstyrning, ett starkt inflytande för regionala politiska intressen och det korporativa inflytandet från de fackliga organisationerna i Arbetsmarknadsstyrelsen bidrar till att arbetsmarknadspolitiken inriktas på mer kortsiktiga mål. Moderaterna menar att det primära målet med AMS verksamhet ska vara att minska den s.k. strukturarbetslösheten och inte att stabilisera konjunkturen. Strukturarbetslöshet är den arbetslöshet som är förenlig med prisstabilitet på lång sikt.

Genom att ge Arbetsmarknadsverket ett klarare specificerat uppdrag än i dag och ett fåtal mål ges verksamheten möjligheter att uppfylla målen. Det är viktigt att ledningen för AMS får en så självständig roll som möjligt i sitt myndighetsutövande. Moderaterna menar att det bör vara upp till ledningen att avgöra hur resurserna ska fördelas mellan förmedlingsverksamhet och åtgärder och mellan olika regionala arbetsmarknader. En professionell verksamhet kan bedöma hur arbetsmarknadspolitiken bör läggas upp för att arbetsmarknaden ska fungera bättre.

7.4.2 Individperspektiv på arbetsförmedlingarna

Ett entydigt resultat i forskningen är att en väl fungerande förmedlingsverksamhet där det ställs tydliga krav på sökaktivitet gör att arbetslösheten minskar.⁴² Det är viktigt att AMS ges möjligheter att prioritera förmedlingsverksamheten. Nedjusteringen av ersättningsnivåerna med en stegvis nedtrappning och en utökad kontroll av de arbetssökandes arbetsvilja är alla förslag som framför allt gäller de arbetslösa, dvs. den ena parten på arbetsmarknaden. Moderaterna menar därför att krav också måste ställas på den andra parten, med andra ord på arbetsförmedlingarnas insatser. Arbetsförmedlingar som både arbetar aktivt med uppföljning av de arbetslösas jobbsökande och har regelbunden kontakt med det lokala näringslivet för att kunna skaka fram fler jobb lyckas också bättre med att ordna arbeten till de arbetssökande.⁴³

Det kanske mest avgörande är att säkerställa att inte politiskt motiverade åtgärdsprogram, där det redan innan åtgärderna genomförs förefaller sannolikt att de kommer att vara meningslösa, dominerar arbetsmarknadspolitiken.

⁴² Krueger, AB och Meyer, BD (2002), "Labour Supply effects of social insurance", *NBER-Working paper*, nr 9014.; Martin, J (1998), "What works among active labour market policies: evidence from OECD countries experiences", OECD, *Labour Market and Social Policy*, Occasional Papers, nr 35.

⁴³ Martin, J P och Grubb, D (2001), "What works and for whom: a review of OECD countries' experiences with active labour market policies", i *Swedish Economic Policy Review*, vol. 8, nr 2, s. 9-56.

Det måste vara upp till professionella förmedlare vid förmedlingarna att, i samråd med en verksledning som önskar driva verksamheten på ett effektivt sätt, avgöra vilka åtgärder som bäst bidrar till att matcha arbetssökande och arbetslösa.

Genom att AMS verksledning själv kan avgöra inriktningen på arbetsmarknadspolitiken finns incitament och verktyg för AMS att köpa in utbildningstjänster från annat håll. Det måste bli självklart att åtgärder utvärderas på sakliga grunder och att program som inte är effektiva utsträngas. Därmed kan AMS bättre anpassa verksamheten till hur det ser ut på arbetsmarknaden. Enligt en nyligen publicerad rapport av akademikerfacket SACO saknas ofta kompetens hos arbetsförmedlingarna när det gäller sökande med hög akademisk kompetens.⁴⁴ Bemanningsföretagen, Trygghetsrådet och andra aktörer på arbetsmarknaden kan få en viktigare roll i AMS framtida verksamhet.

Moderaterna menar också att en mer effektiv arbetsmarknadspolitik förutsätter att Arbetsmarknadsverket omvandlas till en enhetsmyndighet och att länsarbetsnämnderna avskaffas. Det är rimligt att ledningen för ett målstyrt verk har möjligheter att fatta beslut om hur verksamheten på de olika regionala arbetsmarknaderna ska utformas. Det är en självklarhet att arbetsmarknaden i olika regioner kan utvecklas olika och det förutsätter att det kan ske en prioritering mellan olika områden utifrån vad som har störst genomslag på arbetsmarknadens funktionssätt, snarare än utifrån regionalpolitiska överväganden. En enhetsmyndighet kan mycket väl, utan att åsidosätta de övergripande målen, driva verksamheten med ett decentraliserat arbetssätt. Det viktiga är att det förs en dialog mellan verket och aktörerna på de lokala arbetsmarknaderna. Flexibiliteten på arbetsmarknaden förbättras om arbetsmarknadspolitiken byggs upp kring de lokala arbetsmarknaderna som naturligt växt fram i stället för att begränsas till länsindelningen.

Moderaterna säger ja till regeringens satsningar på nyrekryteringar till Arbetsmarknadsverket för att förbättra förmedlingsverksamheten och utöka kontrollen av att arbetslöshetsförsäkringens regelverk efterlevs. Vi är också övertygade om att denna åtgärd kommer att få betydligt större effekt om den kombineras med våra förslag om stramare bidrag och mer effektiv uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen.

7.5 Reformerad arbetsrätt

Ett bra arbetsrättsligt regelverk gör att lugn och ro skapas på arbetsmarknaden och att företag och anställda kan verka under stabila spelregler. Enligt forskningen kan ett omfattande anställningsskydd inte förklara varför arbetslösheten blir hög från tid till annan. Det är i huvudsak andra faktorer som påverkar sysselsättningsutvecklingen. Utformningen av skatte- och ersättningssystem

⁴⁴ Wennström, O och Diehl, J (2005), "Kundperspektiv på Arbetsförmedlingen", SACO-rapport.

Fel! Okänt namn på

men har en helt avgörande betydelse för hur hög arbetslösheten är på lång sikt. En annan minst lika viktig faktor är hur väl arbetsmarknaden förmår sammanföra arbetssökande med lediga jobb.

Om anställningsskyddet är omfattande dämpas sysselsättningsökningen i en konjunkturuppgång på grund av att arbetsgivare blir mer återhållsamma vid anställningar. Å andra sidan blir också färre personer uppsagda under en konjunkturedgång. Det finns starka skäl att tro att stabila anställningsrelationer kan bidra till en högre produktivitetstillväxt, bl.a. genom att anställda får större anledning att tillägna sig företagsspecifik kompetens.

Det finns emellertid skäl att anta att ett omfattande anställningsskydd kan göra det svårare att komma in på arbetsmarknaden eftersom arbetsgivare blir mer selektiva i sina anställningsbeslut. Detta kan vara problematiskt för grupper som ungdomar, kvinnor och invandrare.⁴⁵ Den svenska lagstiftningen, lagen om anställningsskydd (LAS), är i vissa avseenden illa anpassad till dagens dynamiska arbetsmarknad. Det kan även finnas visst fog i att hävda att LAS bidrar till att människor känner sig inlåsta på en arbetsplats där de i grunden inte trivs.⁴⁶

Detta talar för att både en modernisering och förenkling av regelverket är angelägen för att förbättra näringsklimatet. Inte minst för grupper som ungdomar och invandrare, som behöver etablera sig på arbetsmarknaden för första gången, måste vägarna till arbete bli bredare.

Moderaterna vill göra det enklare att anställa. Därför vill vi pröva möjligheten att sammanföra de flesta undantag från tillsvidareanställning till ett enda undantag. Det ska vara möjligt att anställa på tidsbegränsade kontrakt upp till 24 månader under en femårsperiod. Förslaget innebär att antalet anställda på visstidskontrakt inte begränsas i företagen. Ingen avtalad period får, som i dagens system, vara kortare än en månad. Företrädesrätt föreslås som i dag. För visstidsanställningar som är minst sex månader föreslås att visstidsanställningen övergår i en tillsvidareanställning, om inte arbetsgivaren meddelar annat en månad före kontraktets utgång. För säsongsanställd arbetstare måste besked lämnas om förnyad säsongsanställning minst en månad innan den nya säsongen börjar, vilket också gäller i dagens system.

Provanställningar omfattas inte av detta förslag. När det gäller vikariatsanställningar kan arbetsgivare behöva använda samma vikarie vid en längre tjänstledighet än två år. Å andra sidan finns det många exempel på att vikariatsanställningar missbrukas. Detta problem återstår att lösa. Det är viktigt att väga arbetsgivarnas behov av flexibilitet och de anställdas behov av trygghet mot varandra.

Det är också viktigt för nystartsjobben med viss flexibilitet i anställningsformen. Upp till två år kan företagen använda nystartsjobb på visstidskontrakt med vårt förslag. Därefter bör företagen kunna avgöra om anställningen ska

⁴⁵ Se *OECD Employment Outlook (1999)* och *OECD Employment Outlook (2004)* för en översikt av relevanta studier.

⁴⁶ Bruun, N och Malmberg, J (2002), *Hållfast arbetsrätt – för ett föränderligt arbetsliv*, Ds 2002:56, Näringsdepartementet.

övergå i en tillsvidareanställning. Skatterabatten utgår i maximalt fem år enligt alliansens förslag.

Samtidigt som vi föreslår en uppluckring för anställningar på tidsbegränsade kontrakt ser vi inget behov av att ändra på de s.k. turordningsreglerna i LAS. Inom de flesta avtalsområden har regeln ”sist-in-först-ut” varit gällande långt innan LAS uppkom. En god anställningstrygghet ger de anställda möjligheter att fokusera på att producera och skaffa sig den kompetens som arbetsgivaren efterfrågar och utgör en viktig del av det svenska trygghetssystemet. I Sverige kombineras också LAS-reglerna med möjligheter för arbetsgivaren att anpassa arbetsorganisationen till produktionens behov och med, inte minst i jämförelse med våra europeiska grannländer, förhållandevis låga avgångsvederlag. De borgerliga partierna drev tillsammans med Miljöpartiet igenom att två anställda ska kunna undantas vid nedskärningar i företag med högst tio anställda. Enligt en SIFO-undersökning som genomfördes i våras utnyttjas inte undantagsmöjligheterna i någon större omfattning: av 19 procent små företag, som sagt upp personal under de två senaste åren, var det 3 procentenheter som använde undantagen. Övriga löste uppsägningarna i fackliga förhandlingar eller på annat sätt.

8 Löna sig att vara företagare

Viljan att ta risker är det utmärkande för entreprenören. *Att våga* blir hos entreprenören det självklara, det som driver utvecklingen framåt. Därmed kan han finna grunden för trygghet och stabilitet i själva risktagandet. Alternativet är stagnation, tillbakagång och osäkerhet.

Oftast handlar risktagandet om mycket mer än om att våga riskera bara en del av sina sparade medel. Det vet alla småföretagare som med varje rationell kalkyl egentligen skulle göra allt annat än att pantsätta villan för att köpa en ny svarv att ställa i källaren.

Företagarens och entreprenörens förmåga att skapa måste stå i centrum för företagspolitiken. För att introducera något nytt måste entreprenören utmana traditioner och visa både mod och styrka. Lyckade innovationer ger en ekonomisk avkastning som lockar andra att följa efter i innovatörens fotspår. Snart finns en hel kärna av entreprenörer som sätter i gång en vågrörelse genom ekonomin. Bill Gates och Microsofts inverkan på IT-branschen är ett bra exempel.

8.1 Företagsamhet som grund för välfärd

Ett sätt att sammanfatta vad det är som driver samhället framåt handlar om företagsamhet. Men inte företagsamhet som juridisk form eller organisatorisk modell utan som karaktärsdrag. Det handlar om viljan och förmågan att ta sig för saker, att vara ”företagsam”.

Fel! Okänt namn på

Det är inget karaktärsdrag som man bara hittar hos dem som driver och startar aktiebolag. I stället kommer företagsamhet till uttryck i en mängd olika former, beroende på egna erfarenheter och preferenser. Det kan handla om dem som startar friskolor, om anställda som arbetar för att öka företagets försäljning eller om dem som hjälper gamla med matinköpen.

Företagare är inte en särskild sort, som bara länkar in sin företagsamhet i juridisk form och därmed är exkluderade från all annan form av företagsamhet. Men de har en viss vana av att våga och vilja vara företagsamma på livets olika arenor.

Högre tillväxt handlar alltså inte bara om ekonomi. Aktivt företagande är inte bara en förutsättning för samhälleligt välstånd; det är också ett uttryck för individuellt självförverkligande, en individuell skaparkraft som inte får motarbetas av politiska beslut.

En politik för företagande krävs för att stimulera tillväxt, men en politik för företagande är också en politik för frihet. Fritt företagande ger möjlighet för enskilda att få utlopp för skaparlust, viljan att prova något nytt och viljan att ta risker. Tillväxt kan därför på många sätt beskrivas som högst personlig eller som resultatet av varje människas vilja att förbättra sitt eget liv.

Med detta som utgångspunkt – tillväxt sett som samhällets fortskridande – får tillväxten stark idépolitisk bäring. Tillväxt blir till ett mått på hastigheten i samhällets utveckling.

Ett gott företagsklimat i allmänhet och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat är nödvändigt för att vi ska kunna dra nytta av de möjligheter som globaliseringen ger, och möta de utmaningar den ställer oss inför. Villkoren för företagen måste vara minst lika goda i Sverige som i andra länder. Så är det tyvärr inte i dag, och vi kan tydligt se vilka effekter detta fått. Samtidigt som svenska företag i allt större utsträckning förlägger investeringar och nyanställningar utomlands sinar den tidigare ymniga strömmen av utländska direktinvesteringar till Sverige. Under första halvåret 2005 sjönk de utländska direktinvesteringarna till noll enligt Riksbankens statistik. Även om det fortfarande finns utländska företag som köper eller bygger upp verksamheter i Sverige så är det nu lika många som säljer eller lägger ned.

De svenska investeringarna utomlands var under första halvåret 2005 över 100 miljarder kronor. Det verkar nästan som om landets företagare förlorat tron på Sverige.

Det finns dock skäl att nyansera bilden. Internationella jämförelser visar att Sverige klarar sig bra på många områden. Det gäller t.ex. den mätning som World Economic Forum (WEF) genomför av företagsklimatet i olika länder, och som är den kanske mest uppmärksammade studien av företagsklimat. Där får Sverige en topposition. Problemet är att Sverige trots i grunden goda förutsättningar – stabila makroekonomiska förhållanden, låg grad av korruption, en välutbildad befolkning och väl fungerande infrastruktur – inte tycks nå sin potential. Christian Ketels från Harvard Business School som står bakom WEF-studien, menar t.ex. att Sverige ligger ca 20 procent under den förväntade BNP-nivån med hänsyn till de underliggande faktorer som mäts i studien. Han menar vidare att de viktigaste skälen till att Sverige inte utvecklats

lika positivt som man skulle kunna förvänta sig är det höga skattetrycket och brister i företagsklimatet för små och medelstora företag.

8.2 Regeringen försämrar företagsklimatet

Sverige borde kunna bättre, men för det krävs en ny politik för företag och företagande, en politik som i stället för ständigt nya pålagor och krav på företagen ger stabila politiska förutsättningar och successiva förbättringar av företagsklimatet.

Ett avgörande problem är att socialdemokraterna och de övriga vänsterpartierna inte tycks förstå att deras politik kväver företagen, och skrämmer dem från att anställa. Arbetsgivares sjuklöneansvar ökar avsevärt risken att anställa en ytterligare person. Som arbetsgivare måste man inte bara ta ställning till om de man anställer kan förväntas göra ett bra jobb, utan också om risken är stor att de blir sjuka. Att som arbetsgivare tvingas betala betydande belopp för anställda som är sjukskrivna, även för sjukskrivningar till följd av skador på fritiden eller t.o.m. efter Schönhetsoperationer, känns inte rättvist. Pågående utredningar, t.ex. Heltidsutredningen om ”rätt till heltid” och Rehabiliteringsutredningen, som väntas föreslå ytterligare skyldigheter för arbetsgivare att genomföra rehabilitering för anställda, gör att landets företagare väntar sig ytterligare kostnadsdrivande regler.

Samtidigt som regeringen visar betydande handlingskraft i att föreslå nya pålagor på företagen, finns en anmärkningsvärd saktfärdighet när det gäller att finna lösningar på uppenbara brister i företagsklimatet. Avskaffandet av arvs- och gåvoskatten var välkommet men borde ha skett tidigare. Vi kommer aldrig att få veta hur många familjeföretag som inte klarat av generationsskiften genom åren på grund av arvs- och gåvoskatten. Fortfarande har regeringen inte, trots flera utredningar, lyckats åstadkomma några märkbara förbättringar av de s.k. fåmansbolagsreglerna, som diskriminerar små företag.

I stället för att välkomna nya företag inom offentligt finansierade verksamheter, läggs hinder i vägen, med stopplagar och vinstförbud.

Ett gott näringslivsklimat är inte bara viktigt för att skapa förutsättningar för nya och fler jobb utan är även viktigt ur ett konsumentperspektiv. All erfarenhet visar att sund konkurrens och få hinder för nya företag att utmana gamla leder till lägre priser, ett utökat utbud av produkter och utökade valmöjligheter för konsumenterna. Inte minst EU-inträdet har lett till ökad konkurrens och lägre priser på många marknader i Sverige, men fortfarande återstår mycket att göra.

Vi ser företagarpolitiken som så avgörande att vi också presenterar en särskild motion i dessa frågor som ytterligare utvecklar hur företagsklimatet kan förbättras (motion 2005/06:N434).

Fel! Okänt namn på

8.3 Förbättrad företagsbeskattning

Grunden för det svenska välståndet lades under mitten av 1800-talet genom att ett trovärdigt institutionellt ramverk skapades, som byggde på fasta spelregler, avtalsfrihet och respekt för äganderätten. Välstånd skapas inte genom politiska ingrepp utan genom att människor i samverkan har möjlighet att bygga upp företag, ackumulera kapital, investera och arbeta. Politikens roll är med detta synsätt att undanröja hinder och skapa goda grundförutsättningar, inte att försöka planera fram nya företag.

Det finns inte en enstaka åtgärd som kommer att återge Sveriges företagare tron på vårt land och få dem att våga investera mer och anställa fler, utan tvärtom måste politiken på en rad områden bli företagervänligare.

För att fler ska arbeta, måste fler våga vara företagare, fler företagare våga bli arbetsgivare och fler arbetsgivare våga anställa fler. Vi anser att företagsklimatet måste förbättras genom en ny skattepolitik för företag och företagare. Vi har också presenterat ett brett reformprogram tillsammans med de övriga partierna i Allians för Sverige.

Att vara företagare och arbetsgivare innebär att ta risker. För att fler ska våga ta risker måste avkastningen på risktagande bli högre. De flesta former av inkomstbeskattning minskar med nödvändighet incitamenten att ta en risk. Om en företagare tar en risk, och lyckas, går en del av vinsten i skatt. Om företagaren däremot misslyckas, kan beskattningen aldrig bli mindre än noll.⁴⁷ Denna effekt är svår att undvika, men det är viktigt att undvika skatteregler som i onödan straffar risktagande.

Rättvis beskattning av fåmansbolagen

Alliansen föreslår att det krångliga regelverket (3:12) för fåmansbolagen ändras så det inte missgynnar eget företagande. Regeringen kommer i slutet av oktober att föreslå vissa förändringar i beskattningen av fåmansbolag. Av lagrådsremissen framgår att dessa förändringar kommer att bli otillräckliga. Vi avser att gå längre och återkommer med den exakta utformningen i anslutning till regeringens proposition.

Alliansen anslår, utöver regeringens förslag, 0,9 miljarder 2006.

Ett exempel på olyckligt utformade skatteregler är de s.k. fåmansbolagsreglerna, eller ”3:12-reglerna”, dvs. de regler som gäller beskattningen för företag där en eller flera av huvudägarna också arbetar i företaget. De missgynnar småföretag, dvs. de företag som dels står för en avgörande del av sysselsättningen, dels bland sig gömmer framtidens storföretag.

⁴⁷ För argumentets skull bortser vi från möjligheten att kvitta en förlust i ett företag mot någon annan vinst eller inkomstslag.

Förmögenhetsskatt

Allians för Sverige föreslår att förmögenhetsskatten avskaffas under nästa mandatperiod. Redan 2006 halveras skattesatsen från 1,5 procent till 0,75 procent.

Skattebortfallet beräknas uppgå till 2,9 miljarder kronor 2006.

Vår politik gör det lättare att anställa, men nya och växande företag måste också ha tillgång till kapital. Skatter och regler som minskar tillgången på riskkapital bör därför förändras. Förmögenhetsskatten skadar kapitalbildningen av flera skäl. Beskattningen av förmögenheter gör att förekomsten av s.k. affärsänglar, dvs. personer som med eget kapital finansierar entreprenörer, begränsas. Förmögenhetsskatten driver också kapital utomlands, och riskerar på så vis att minska tillgången på riskvilligt kapital i Sverige. Eftersom vissa former av tillgångar, t.ex. konst och antikviteter, i praktiken är undantagna från förmögenhetsskatten gynnar skatten också improduktiva investeringar framför investeringar i företag. Slutligen gör de många kryphålen i beskattningen att förmögenhetsskatten är en orättvis skatt. Allians för Sverige har därför kommit överens om att en ny regering ska avskaffa förmögenhetsskatten under mandatperioden.

Förmånsrätt

Allians för Sverige föreslår att bankernas allmänna förmånsrätt i företagsinteckningar höjs från nuvarande 55 procent till 100 procent från den 1 januari 2006.

Förslaget beräknas öka kostnaderna för statens lönegarantiersättning med 0,5 miljarder kronor 2006.

Ett exempel på hur staten skapat onödiga hinder för företag att få tillgång till kapital är utformningen av förmånsrätten. En viktig reform, särskilt för företag i glesbygd, är att förmånsrätten för företagsinteckningar höjs till 100 procent. En utvärdering av förmånsrättsreformen visar att den haft negativa konsekvenser för små och medelstora företags kapitalförsörjning. I en enkätundersökning som SIFO genomförde på uppdrag av ITPS uppgav 16 procent av de 3 000 tillfrågade företagen att de fått sina krediter omprövade, och hälften av dessa ansåg att deras tillväxtpåslag hade försämrats. Vår bedömning är dock att övriga delar av förmånsrättsreformen, t.ex. att statens tidigare förmånsrätt för skatter och avgifter avskaffades, och att lönegarantin utökades, varit av godo. I övrigt bör därför förmånsrättsreformen lämnas intakt. För staten kan en ökad kostnad för lönegarantin uppkomma genom denna reform, genom att staten får ut en mindre andel av sin fordran på ett konkursbo när gäldenärer med företagsinteckningar som säkerhet får ut mer. Kostnaden för denna reform beräknas till cirka en halv miljard kronor.

Fel! Okänt namn på

Riskkapitalavdrag

Allians för Sverige föreslår att ett riskkapitalavdrag införs för att ytterligare stimulera framväxten av privat investeringskapital. Utformningen av riskkapitalavdraget kommer att redovisas senare.

För ändamålet avsätts en ram om 0,1 miljarder kronor per år.

Uppskjuten reavinstbeskattning

Allians för Sverige föreslår att kapitalförsörjningen förbättras genom införande av en möjlighet till uppskjuten reavinstbeskattning för delägare i fåmansaktiebolag som säljer ett företag. Uppskov ges för reavinster upp till ett belopp av 5 miljoner kronor om vinsten investeras i ett nytt onoterat företag.

Den statsfinansiella kostnaden beräknas till 0,5 miljarder kronor 2006.

En viktig del av vår ekonomiska politik är att vi säger nej till regeringens företagsfientliga förslag. Det gäller t.ex. den föreslagna höjningen av fordonskatten för lätta bussar och lätta lastbilar, som har en direkt negativ effekt på framför allt mindre företag. Den negativa effekten torde dessutom vara störst i glesbygd, där behovet av transporter är större. Detsamma gäller förslaget till en särskild skatt på flygbiljetter, som vi därför avvisar.

Obeskattade reserver

Allians för Sverige föreslår att den räntebeläggning som införts för periodiseringsfonder utsträcks till att omfatta även andra obeskattade reserver. Ett fribelopp på 10 miljoner kronor införs. Detta fribelopp ska omfatta alla obeskattade reserver inklusive periodiseringsfonder, vilket kommer att medföra en lättnad jämfört med gällande regler på ca 400 miljoner kronor. För större företag leder förslaget till ökade statliga skatteintäkter på 1,4 miljarder kronor.

Sammantaget leder förslaget till en förstärkning av det finansiella sparandet på ca 1 miljard kronor 2006.

8.4 Statligt ägande

Statens uppgift är att ställa upp reglerna för företag och enskilda samt att finansiera viktiga välfärdsuppgifter såsom skola, vård och omsorg. Däremot bör stat och kommun i allmänhet inte utföra sådana uppgifter som bättre utförs inom den privata sektorn. Det finns också ett problem med statligt ägande som gör att staten ska undvika att driva företag om det inte finns särskilda skäl för detta. Ett problem är de dubbla roller som uppkommer när staten både är domare och bestämmer reglerna och samtidigt agerar som en viktig aktör på marknaden. Ett annat är svårigheten att upprätthålla rättvisa konkurrensvillkor, eftersom de statliga företagen i praktiken agerar med statens beskattningsrätt som eget kapital.

Privatiseringar

Allians för Sverige anser att det statliga ägandet bör minskas. På sikt bör staten kvarstå som ägare endast då tungt vägande skäl talar för detta. Företag som Nordea, Telia Sonera, OMX, Vasakronan samt Vin & Sprit verkar fullt ut på kommersiella marknader med fungerande konkurrens.

Försäljning av statliga företag måste ske med stor omsorg om skattebetalarnas pengar. Vår bedömning är att en försäljningsvolym motsvarande 35 miljarder kronor utöver regeringens förslag 2006 kan vara en rimlig målsättning. Intäkterna ska användas till att minska statskulden. Budgeteffekten av detta består dels av en minskning av statens räntekostnader till följd av en minskning av statskulden, dels av minskade utdelningsintäkter från de statliga företagen.

Förslagen innebär sammantaget en förbättring av det finansiella sparandet med 0,6 miljarder kronor 2006.

Mot den här bakgrunden är vår utgångspunkt att staten som huvudregel ska undvika att äga företag och bedriva näringsverksamhet. Samtidigt ska inte en avveckling av det statliga ägandet göras till ett självändamål överordnat alla andra hänsynstaganden. Vi avser i stället att metodiskt gå igenom hela den statliga företagsportföljen och för varje företag identifiera och ange vilka skäl som en gång åberopades för det statliga ägandet och vilka skäl som alltfjänt är giltiga.

De privatiserade företagen kan stärkas om de tillåts att agera friare på kapitalmarknaden än vad som är möjligt för ett statligt företag. En avveckling av statligt ägande ger också ett tillskott av statsinkomster som kan användas till andra, mer angelägna ändamål.

Omstruktureringar av de statliga företagen måste ske ansvarsfullt. En viktig uppgift är att värna skattebetalarnas gemensamma tillgångar. Det innebär dels att försäljningar måste anpassas efter marknadsläget så att intäkten blir så stor som möjligt, dels att hänsyn måste tas till den marknadssituation som skapas efter en försäljning. Försäljningar av statliga företag får inte medföra att det uppkommer privata monopol eller fåtalsdominans.

8.5 Skärpt konkurrensövervakning

Konkurrensverket måste ges ökade resurser för att bevaka konkurrensen på olika områden. De räder som verket gjort mot vissa branscher där man befarat bristande konkurrens – ett fenomen som drabbar nya aktörer hårt – har varit bra och bör utvecklas. Konkurrensverket bör också ges ökade befogenheter att ingripa då konkurrensen inom t.ex. vård, skola eller omsorg hotas av en kommuns beteende. Moderaterna liksom övriga partier i Allians för Sverige föreslår i sina respektive budgetmotioner att Konkurrensverket ska få ökade resurser.

Vi välkomnar den reformering av konkurrensövervakningen som sker inom EU, som syftar till en effektivisering, en anpassning till att EU utvidgats

Fel! Okänt namn på

till fler länder och en fokusering på allvarigare överträdelser. EU:s konkurrensupprätthållande verksamhet är av stor betydelse. Sverige måste verka för att EU ingriper med kraft mot t.ex. olagligt och konkurrensnedvridande statsstöd eller begränsningar av konkurrensen i medlemsländerna. Sverige är ett jämförelsevis öppet land, där utländska företag i allmänhet kan verka på samma villkor som svenska. Det är viktigt att svenska företag ges rättvisa villkor i övriga EU.

Vår bedömning är att den svenska konkurrenslagstiftningen i huvudsak fungerar väl. På några punkter bör dock åtgärder övervägas som kan stärka Konkurrensverkets roll. Vinsterna av att ingå i en kartell kan för ett företag vara mycket stora. Det är därför viktigt att de konkurrensskadeavgifter som utdöms är tillräckligt höga för att verka avskräckande. De processer som Konkurrensverket drivit har också blivit mycket utsträckta i tiden, vilket binder upp betydande resurser för såväl myndigheten som de inblandade företagen. Det kan därför finnas skäl att se över instansordningen i mål som gäller brott mot konkurrenslagen, och eventuellt ge Konkurrensverket möjlighet att direkt döma ut konkurrensskadeavgifter efter den modell som tillämpas av kommissionen på EU-nivå. Detta måste självfallet ske med bevarad rättssäkerhet för inblandade företag. En utredning bör tillsättas för att belysa behoven av ändrad instansordning och analysera om utdömda konkurrensskadeavgifter är väl avvägda.

Avgörande för en god konkurrens är också att avskaffa konkurrenshindrande regler. Redan ”nationalekonomins fader”, Adam Smith, påpekade i *Om nationernas välfärd* att företagare gärna samverkar i syfte att höja priserna. Hans slutsats var att sådan samverkan ofta möjliggörs genom olika typer av statliga regleringar, på den tiden t.ex. skräväsanden, i vår tid genom andra typer av regler. Därför är den regelförenkling som diskuteras nedan av central betydelse även för att öka konkurrensen.

8.5.1 Uppföljning av om- och avreglerade marknader

Det finns skäl att vara särskilt uppmärksam på konkurrensförhållandena på marknader som tidigare var föremål för strikta regleringar eller statliga monopol, men som avreglerats under de senaste decennierna. Det gäller t.ex. inrikesflyg-, taxi-, el-, tele- och postmarknaden samt delar av marknaden för spårbunden trafik. I flera fall domineras dessa marknader fortfarande av hel- eller halvstatliga företag, och även om dessa skulle privatiseras, återstår de konkurrensproblem som följer av att en marknadsaktör är dominerande. Det har också visat sig att en oproportionerligt stor andel av Konkurrensverkets tillsynsärenden rör tidigare statliga monopolföretag.

Den nyligen avslutade Regelutredningen (SOU 2005:4) gör ingen samlad analys av om nettoeffekten av de liberaliseringar som genomförts varit positiv eller negativ, men drar slutsatsen att en återreglering varken vore önskvärd eller möjlig. Däremot pekar utredningen på att marknadernas funktionssätt kan förbättras och konsumenternas ställning stärkas. De förslag som utredningen lämnar bör noggrant övervägas. Det gäller t.ex. de förslag som gäller elmarknaden, där utredningen lägger några förslag som, även om utredning-

ens förslag är mindre långtgående, går i samma riktning som förslag som Moderaterna tidigare lagt till riksdagen, senast i vår energipolitiska motion (2004/05:N405). Där föreslår vi bl.a. att preliminärdebitering av el förbjuds och att ett sanktionssystem införs gentemot nätägare som missköter kunders krav på byte av elleverantör.

Vi delar också Regelutredningens syn på vikten av skärpt konkurrensövervakning på de liberaliserade marknaderna, och återkommande och systematiska utvärderingar av de olika regleringsmyndigheterna – PTS, Järnvägsstyrelsen, Luftfartsstyrelsen m.fl. – liksom förslaget att Konkurrensverket får ett årligt återkommande uppdrag att analysera SJ AB, Banverket och Svenska kraftnät. Vi delar även Regelutredningens kritik av hur statens ägarroll hanteras i de företag som verkar på tidigare reglerade marknader. Utredningen pekar bl.a. på att Näringsdepartementet hanterar såväl ägandet av de statliga företagen, regleringen av marknaderna som konkurrensövervakningsfrågor, vilket leder till svårlösta målkonflikter. Man framför även kritik mot bristande målformulering för de statliga företagen, vilket gör att det i praktiken inte går att utvärdera i vilken mån målen nås.

8.5.2 Kommunalpolitik för ökad konkurrens

Kommunal verksamhet bör drivas i förvaltningsform och en bolagsbildning bör endast ses som ett steg på vägen till en avknoppning eller privatisering. Det finns många exempel på att kommunalt ägande snedvrider konkurrensen genom en öppen eller dold subventionering och diskriminerande offentlig upphandling. Därigenom får privata företag sämre lönsamhet och expansionsmöjligheter och några tvingas lägga ned sin verksamhet. Politiskt subventionerade konkurrenter skapar också en extra osäkerhet för privata företag som för sin försörjning enbart är hänvisade till att tillfredsställa kundernas efterfrågan och som inte kan falla tillbaka på att tillfredsställa politiska önskemål. Vi menar att Konkurrensverket måste ges möjligheter att ingripa mot kommuner som snedvrider konkurrensen.

Samtidigt innebär kommunalt företagande ofta en ineffektiv användning av skattebetalarnas pengar. Kommuner är dåligt lämpade att driva företag, vilket ofta inneburit ett betydande slöseri med allmänna medel.

En renodling av kommunernas roll, där man inte agerar domare och spelare på samma gång, skapar förutsättningar för fler livskraftiga företag. Kommunala bostadsbolag kan säljas. Spritt ägande kan också vara en viktig frihetsreform, t.ex. när bostäder i kommunala bostadsbolag säljs till de boende. Att äga sin bostad ökar människors makt över sina egna liv.

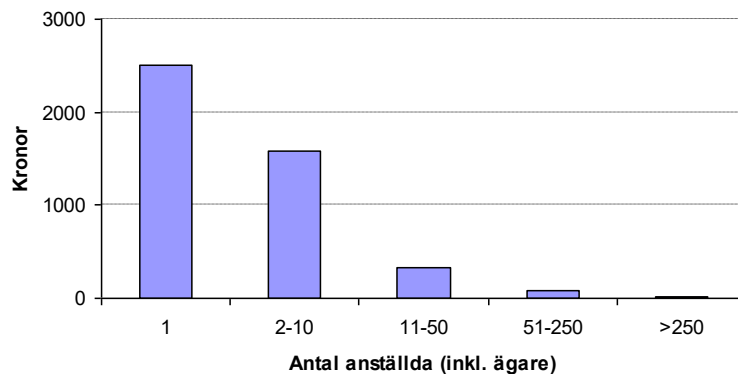
Vi menar också att kommunal verksamhet i ökad utsträckning måste konkurransutsättas. Detta är viktigt dels för att tillse att kommuninvånarnas skattepengar används ansvarsfullt, dels för att skapa goda villkor för företag.

Fel! Okänt namn på

8.6 Färre och enklare regler

Den beräknade kostnaden för företagens administrativa börda är 50 miljarder kronor per år. Bara kostnaden för att hantera momsreglerna är, enligt en studie av Nutek, nästan 3 miljarder kronor per år. Kostnaderna faller oproportionerligt på små och medelstora företag. Medan kostnaderna för momshanteringen beräknas till 9 kronor per anställd i genomsnitt för företag med över 250 anställda, beräknas den till 2 500 kronor i enmansföretag. Den administrativa kostnaden per anställd för företag i olika storleksgrupper beskrivs i diagrammet nedan.

Diagram 8.1 Kostnaden för att hantera momsreglerna

Källa: Nutek.

Den viktigaste samhällsekonomiska kostnaden för den stora mängden lagar och regler är dock inte den mätbara administrativa bördan för företagen, utan alla de företag som aldrig startas, och alla de anställningar som aldrig kommer till stånd, på grund av att regelverket är för krångligt och svårhanterligt.

Vi har tidigare föreslagit att regelförenklingsarbetet ska ha som mål att företagens administrativa kostnader för regelverket ska minska med minst 10 procent fram till 2006 och med minst 25 procent fram till år 2010. Denna målsättning kvarstår, även om regeringens saktfärdighet i regelförenklingsarbetet gör att tidsplanen för att nå ett sådant mål blir alltmer pressad.

Ett problem är dock att utvecklingen i Sverige snarast går i fel riktning. Samtidigt som regeringen i tal bekänner sig till målet att förenkla för företagen ägnar den sig i handling åt att införa nya betungande regler. För att motverka denna tendens vill vi införa ett oberoende offentligt organ med uppgift att granska alla förslag till nya och ändrade regler utifrån vilka konsekvenser de har för företagens regelbörda. Förebilden för ett sådant organ kan hämtas från Nederländerna, där regelförenklingsarbetet kommit betydligt längre än i Sverige.

Den pågående mätningen av regelbördan är angelägen, men än viktigare är att faktiskt komma i gång med det konkreta regelförenklingsarbetet. Ett grundproblem är att regeringens regelförenklingsarbete utgår från att det materiella innehållet i alla regler ska vara oförändrat. Detta är en orimlig utgångspunkt eftersom mycket få regler införts utan något syfte. Grundprinci-

Fel! Okänt namn på

pen måste i stället vara att varje regelförenkling där vinsten i termer av minskad administrativ börda bedöms väga tyngre än eventuellt sämre måluppfyllelse måste genomföras.

Vi har tidigare lagt ett stort antal konkreta förslag till enklare regler, t.ex. i en fyrpartimotion med anledning av regeringens skrivelse 2004/05:48 med ett handlingsprogram för minskad administration för företagen (motion 2004/05:N9). Vi vidhåller dessa förslag. Självfallet måste våra regelförenklingsförslag granskas närmare, men vår bedömning är att de flesta av dessa förslag kan genomföras snabbt, och utan omfattande utredningsarbete. Vi vill bl.a. göra det lättare att starta företag genom att göra det lättare att få F-skattsedel, minska företagets uppgiftslämnande och förenkla redovisningsreglerna genom att undanta små och medelstora företag från den revisionsplikt som gäller för större företag. Vi vill också förenkla arbetsgivarreglerna genom att avskaffa lagen om obligatorisk platsanmälan, avskaffa kravet att företag med fler än tio anställda ska redovisa sjukfrånvaro i årsredovisningen och genomföra de utmärkta förslag som utredningen om nya regler för arbetstid och semester (Knas) lade redan 2003. Den lade flera utmärkta förslag som skulle minska företagets administrativa börda utan att arbetstagarnas förmåner blev sämre. Vi vill därför pröva möjligheten att förenkla företagets månatliga momsdeklarationer genom att slopa kravet att skattedeklarationen ska skrivas under av behörig firmatecknare och ändra reglerna för momsinsbetalning så de är bättre anpassade för de längre betalningsperioder som gäller i dag.

Några regelkomplex är i särskilt stort behov av modernisering. Den nya miljöbalk som infördes 1999 tillhör det mest kostsamma regelverket som finns i bruk. Att förenkla den är därför högst angeläget. Miljöbalken måste ändras för att förkorta handläggningstiderna, begränsa antalet anmälnings- och tillståndspliktiga objekt, göra regelverket tydligare för dem som berörs av det, minska rapporteringsplikten eller i större utsträckning anpassa kraven på rapportering till verksamhetens art och avkriminalisera smärre förseelser. Plan- och bygglagen är också ett av de regelverk som på många olika sätt lägger onödiga administrativa bördor på företagssektorn. Vi vill ändra plan- och bygglagen så att kommunernas möjligheter att reglera handelsändamålet avskaffas, fastighetsägaren får initiativrätt i planärenden, krav införs på att kommunen handlägger planärenden inom viss tid, sakägarkretsen inskränks, krav införs på att standardmässiga bygglov ska kunna sökas på Internet senast om tre år och så att reglerna för överklagande av planärenden förändras för att åstadkomma en snabbare hantering.

Det är också viktigt att se över olika myndigheters tillsynsverksamhet. Tillsynsverksamheten finansieras i dag av avgifter på de företag som är föremål för tillsynen. Tillsynsverksamheten växer också stadigt. Bra tillsyn kan vara berättigad i många fall men den bör samordnas mellan myndigheter bättre än vad som sker i dag och anpassas så att den inte stör företagets verksamhet mer än absolut nödvändigt.

Fel! Okänt namn på

9 Integrationspolitiken

9.1 Misslyckad integration

För invandrare är arbetslösheten högre, sysselsättningen lägre och förankringen på arbetsmarknaden sämre än för infödda svenskar. Invandrarna har oftare tillfälliga i stället för fasta anställningar, de har lägre inkomster och beroendet av olika former av inkomststöd är högre än för andra. En utförligare genomgång av forskningen och statistiken över integrationen på arbetsmarknaden gjordes i den moderata partimotionen 2004/2005:Fi13 med anledning av regeringens ekonomiska vårproposition.⁴⁸

Det låga arbetskraftsdeltagandet betyder att invandrare utgör en viktig arbetskraftsreserv. Att inte utnyttja denna är att förvägra en stor grupp människor den frihet och det självbestämmande som ett eget arbete ger. Den samhällsekonomiska kostnaden för integrationspolitikens misslyckande är betydande. I dag sker en inkomstöverföring från infödda till invandrare som motsvarar i storleksordningen 1 till 2 procent av BNP, eller 25–30 miljarder kronor, vilket ska jämföras med att nettoinkomstöverföringen under 1960- och 1970-talen motsvarade ca 1 procent av BNP och gick i motsatt riktning (Lundh m.fl. 2002).

Det är svårt att finna en entydig förklaring till att Sverige har lyckats sämre med integrationen av invandrare. En förklaring kan vara att det, precis som för många låginkomsttagare, lönar sig dåligt att arbeta. Därtill har infasningen på arbetsmarknaden varit alltför långsam. Det är olyckligt att den svenska välfärdsmodellen bidrar till extra höga marginaleffekter för just de grupper som har sämst förankring på arbetsmarknaden, exempelvis invandrare. Dessa grupper får i högre grad inkomststöd via socialbidrag som trappas av krona för krona vid stigande inkomster och som därför ger hundraprocentiga marginaleffekter. Ytterligare en förklaring kan vara att integrationspolitiken sedan 1980-talet fått större betoning på social integration och mindre på arbetsmarknadsintegration. Vissa studier tyder på att det är viktigare att invandrare snabbt kommer in på arbetsmarknaden än att de kommer in på ett arbete som motsvarar deras kompetens. Rooth (1999) visar i en uppföljning av de flyktingar som fick permanent uppehållstillstånd 1987–1991 att formell utbildning hade liten eller ingen effekt på flyktingarnas möjlighet att få jobb.⁴⁹ I stället var sannolikheten att få jobb betydligt högre för dem som deltagit i någon typ av arbetsmarknadspraktik.

⁴⁸ Lundh, C, Bennich-Björkman, L, Ohlsson, R, Pedersen, P och Rooth, D-O (2002), *Arbete? Var god dröj. Invandrare i välfärdssamhället, Välfärdspolitisk rapport 2002*, SNS-förlag, s. 32.

Arai, M, Regné, H och Schröder, L (1999), "Är arbetsmarknaden öppen för alla?", Bilaga 6 till *Långstidsutredningen 1999*, SOU. *Rapport Integration*, Integrationsverket (2003).

⁴⁹ Rooth, D-O (1999), *Refugee Immigration in Sweden. Educational Investments and Labour Market Integration*, Lunds universitet nationalekonomiska institutionen.

9.2 Åtgärder för bättre integration på arbetsmarknaden

I motionen ”Invandring och integration på arbetsmarknaden” 2005/06:Sf331 presenterar vi en rad konkreta åtgärder för att förbättra integrationen av nyanlända invandrare på arbetsmarknaden. I denna motion återger vi de åtgärder som har omedelbara effekter för statens och kommunernas budgetar.

9.2.1 Lärlingsintegration

Studieförbundet Samhälle och Näringslivs (SNS) välfärdspolitiska råd har föreslagit att det nuvarande integrationssystemet ersätts med en lärlingsintroduktion där infasningen på arbetsmarknaden inleds omgående genom att träningen i svenska kombineras med förvärvsarbete redan under första vistelseåret i Sverige (Lundh m.fl. 2002). Eftersom introduktionen bygger på att arbete och studier blandas och att studierna sker integrerat på arbetsplatsen påminner introduktionen om ett lärlingssystem. SNS välfärdspolitiska råd anser att introduktionen bör ske under tillräckligt lång tid så att invandraren vid avslutningen förvärvat företagsspecifik kompetens. Rådets bedömning är att lärlingsintroduktionen bör pågå under en period på två till tre år.

För att kraftigt stimulera till snabbare integration och ökad efterfrågan på arbetskraft föreslår Moderaterna att arbetsgivare som anställer en nyanländ flykting eller anhöriginvandrare som deltar i undervisning i svenska för invandrare (sfi) på minst halvfart under arbetstiden får en lönesubvention på 75 procent av lönen så länge som undervisningen pågår, dock högst tre år. Lönesubventionen trappas ned till 25 procent om deltagandet i sfi-undervisningen avslutas innan treårsperiodens slut. Lönen ska utgå i enlighet med gällande kollektivavtal. Språkundervisningen kan med fördel ske på arbetsplatsen genom arbetsgivarens försorg. Denne får då betalt genom den utbildningspeng som allianspartierna vill införa. Lärlingsintroduktionen bör i möjligaste utsträckning ske på en arbetsplats där den utbildning och yrkeserfarenhet som invandraren har tas till vara, men det bör inte införas något villkor om en sådan koppling eftersom det är viktigare att introduktionen sker snabbt än att den motsvarar framtida yrkesförväntningar.

9.2.2 Nystartsjobb

Som framgår av kapitel 7.2 anser Allians för Sverige att nystartsjobben även ska omfatta nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats.

Ett problem vid introduktionen på arbetsmarknaden är att det tar tid att skaffa sig de kunskaper som krävs för att fungera väl på en ny arbetsmarknad. Det kan också vara mer komplicerat för arbetsgivare att bedöma produktiviteten hos en nyanländ invandrare. Båda dessa faktorer gör att det kan vara svårt att finna ett arbete. Allianspartierna har i sina respektive budgetar lagt fram förslag om att arbetsgivaravgiften ska slopas för privata arbetsgivare som anställer personer som befunnit sig långt från arbetsmarknaden under en längre tid. Den föreslagna rättigheten som fått namnet ”nystartsjobb” ska

Fel! Okänt namn på

omfatta långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna, förtidspensionerade och långvarigt socialbidragsberoende utan arbete.

Allians för Sverige föreslår att nystartsjobben även ska omfatta nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats. Vi moderater föreslår att nystartsjobben även ska omfatta nyanlända flyktingar som lyckas få ett arbete under asylprocessen och innan uppehållstillstånd har beviljats.

Med lärlingsintroduktion och nystartsjobb får vi en introduktionsperiod på tre år, vilket också är under den period då förvärvsfrekvensen bland nyanlända stiger som snabbast. Både nystartsjobben och lärlingsintroduktionen innebär att kommunernas kostnader för introduktionen av invandrare minskar dramatiskt.

9.2.3 Åtgärder för att minska socialbidragsberoendet

Ett problem i dagens system för mottagandet av nyanlända invandrare är att inkomststødet under introduktionsperioden normalt utgår i form av socialbidrag. Socialbidraget avräknas med 100 procent mot ökade inkomster. Så länge hushållets disponibla inkomst vid arbete inte överstiger socialbidraget och eventuella andra bidrag och kostnader förknippade med arbete är vinsten av att arbeta obefintlig.

Det är möjligt för kommunerna, efter att den borgerliga regeringen införde introduktionsersättningen 1992, att ersätta socialbidraget med introduktionsersättning och därmed undvika socialbidragens marginaeffekter (prop. 2004/05:1, bil. 3, s. 25). Både Integrationsverket och Socialstyrelsen rekommenderar kommunerna att ersätta socialbidraget med introduktionsersättningen. Endast 11 procent av flyktingarna i de 30 största kommunerna fick dock en ersättning som inte reduceras mot arbetsinkomst enligt en undersökning av Integrationsverket 2003. Detta är en försämring från 1999 då andelen flyktingar som fick introduktionsersättning var över 40 procent.

Moderaterna diskuterade olika lösningar för att minska inkomstavräkningen vid arbete för nyanlända invandrare i motion 2004/2005:Fi13 med anledning av 2005 års ekonomiska vårproposition. Alliansen vill pröva möjligheten att ta bort inkomstavräkningen (i socialbidraget) för den invandrare som får arbete under introduktionsfasen.⁵⁰

En tänkbar lösning är att ålägga kommunerna att betala introduktionsersättning i stället för socialbidrag. En annan är att staten tar ett större finansieringsansvar utan att gå omvägen via kommunerna. Det skulle kunna ske genom att staten betalar ut stødet direkt till den som har fått uppehållstillstånd. Om en sådan "etableringspeng" – till skillnad från socialbidraget – inte avräknades krona för krona mot inkomst av arbete så skulle marginaeffekterna kunna reduceras drastiskt.

⁵⁰ Reinfeldt, F, Leijonborg, L, Hägglund, G, och Olofsson, M, "Kunskapstester och yrkesprov ska ge fler invandrare jobb", *Dagens Nyheter* 2005-05-11.

En etableringspeng får naturligtvis inte vara så hög att man kan försörja sig på den. Det viktiga är att den utgör ett komplement till lön och därmed minskar behovet av socialbidrag och att den gör att det lönar sig att ta ett arbete på rimliga lönenivåer för en nyanländ invandrare.

Om en etableringspeng införs måste kommunerna också få möjlighet att ställa krav på arbete eller annan motprestation under perioden med etableringspeng och kunna reducera ersättningen till personer som inte aktivt söker arbete.

9.2.4 Socialbidrag till arbetsföra endast vid arbetssökande

Moderaterna anser att alla socialkontor bör ställa krav på motprestation från arbetsföra personer som söker ekonomiskt bistånd. Det ska naturligtvis gälla oavsett nationalitet och ursprung, dvs. även infödda svenskar.

Vi anser även att socialkontoren och arbetsförmedlingarna bör samordna sitt arbete bättre. Det kan t.ex. gälla att socialkontoret får uppgifter från arbetsförmedlingen om arbetsföra personer verkligen söker arbete eller inte. Om så inte är fallet kan socialbidraget stängas av direkt redan nu med nuvarande omfattning av socialtjänstlagen. Vi föreslår därför att arbetsförmedlingen får skyldighet att rapportera till socialtjänsten huruvida klienter som söker socialbidrag verkligen står till arbetsmarknadens förfogande.

Vi moderater anser, liksom tidigare, att riksnormen för socialbidrag ska avskaffas. Detta gör det möjligt för kommunerna att anpassa nivån på bidraget till det kostnadsläge och andra förutsättningar som råder i den enskilda kommunen.

10 Familjepolitiken

Familjen är och förblir samhällets viktigaste byggsten. Genom en trygg uppväxt läggs grunden för ett liv där personlig frihet och gemensamt ansvar kan kombineras. I ett föränderligt och internationaliserat samhälle är familjen och den lilla världen själva kärnan i de flesta människors trygghet. Samtidigt har villkoren för barnfamiljer förändrats i grunden på mindre än 50 år. Knappast någon annan del i samhället har genomgått en lika snabb och djup förändring som familjen. Det finns därför ett behov av att modernisera familjepolitiken och synen på föräldraskapet.

Politiskt utformade regler och bidrag måste motiveras utifrån tydliga värderingar. Den som hävdar att familjebildning i sin helhet ska stå fri från all politisk inblandning och att inget ska göras inom befintliga system riskerar dels att konservera ett ofärdigt system, dels att markera en distans till den verklighet som människor upplever. De familjer som kan sägas stå frikopplade från hur bidrag och skatteregler är utformade är lätt räknade.

Många svenskar gifter sig fortfarande och många barn föds ännu inom äktenskapet. Flertalet äktenskap – och ännu fler samboskap – slutar dock i

Fel! Okänt namn på

skilsmässa och separation. De flesta barn föds inte av gifta mammor och det genomsnittliga äktenskapet varade 2004 inte längre än 11 år.

Vår tids utmaning är trefaldig. Dels att öka föräldrars makt över sina egna liv, för att de bättre ska hinna med sina olika roller som förälder, yrkesarbetande och kärlekspartner. Dels möjliggöra för vuxna människor att förena allt oftare avbrutna relationer med ett gemensamt och livslångt föräldraskap. Slutligen att ge både män och kvinnor samma möjligheter till utveckling i arbetslivet.

När svensk familjepolitik en gång formades, jobbade de flesta män i ett arbetsliv utanför hemmet samtidigt som kvinnorna tog hand om barn och hushåll. I dag jobbar i stort sett alla män och kvinnor utanför hemmet. Jobbet har dessutom blivit en allt viktigare del av vår personliga identitet. En modern familjepolitik måste därför ta sin utgångspunkt i två viktiga insikter. Både män och kvinnor arbetar – och vill arbeta. Män och kvinnor vill därtill förena yrkesliv med familjeliv.

Vi ser trots detta att småbarnsmammor fortfarande i stor utsträckning är frånvarande från arbetsmarknaden. Många av dem har anställning, men justeras förvärvsfrekvensen för faktisk arbetstid ser bilden annorlunda ut. År 2004 var 75 procent av kvinnorna och 80 procent av männen i åldern 20–64 år sysselsatta. Andelen som arbetade heltid var 50 procent för kvinnorna och 71 procent för männen. Av de sysselsatta personerna var dock inte alla på jobbet. Andelen av befolkningen 20–64 år som faktiskt var på jobbet en viss mätvecka var 60 procent för kvinnorna och 69 procent för männen. Var femte sysselsatt kvinna som inte var på jobbet alls under mätveckan var frånvarande för vård av barn, inklusive föräldradighet. Endast var tjugonde sysselsatt man som inte alls var på jobbet under mätveckan var frånvarande av samma orsak.⁵¹

Att kvinnor i högre grad än män är frånvarande från arbetet är någonting som arbetsgivare vet, och oavsett hur mycket frånvarande en enskild kvinna planerar att vara från ett arbete kommer arbetsgivarens förväntningar på henne, därför att hon är kvinna, att påverka hennes löneutveckling och karriärmöjligheter negativt.⁵²

Kvinnors ofta återkommande långa frånvaro är dessutom ofta början på en negativ spiral som inte sällan slutar i långtidssjukskrivning och förtidspension och därmed en mer eller mindre permanent utslagning från arbetsmarknaden. Monica Renstig och Helene Sandmark beskriver i sin studie om långtidssjukskrivna kvinnor⁵³ att dessa i högre grad än kvinnorna i kontrollgruppen haft huvudansvaret för skötseln av barnen. De har haft fler barn och de fick barn tidigare i livet och har i högre utsträckning varit deltidsarbetande. De drar

⁵¹ *Reformerad föräldraförsäkring*, SOU 2005:73, och budgetpropositionen för 2006, *Fördelningen av resurser mellan kvinnor och män*, regeringen 2005.

⁵² Thoursie, A. (2005) *Föräldraförsäkringens effekter på sysselsättning och löner – olika för kvinnor och män?*, Bilagedel till betänkande av föräldraförsäkringsutredningen, SOU 2005:73.

⁵³ Renstig, M, och Sandmark, H, (2005). *Kvinnors sjukskrivning – En studie om riskfaktorer för långtidssjukskrivning*, Karolinska Institutet, januari 2005.

slutsatsen: ”Alltför generösa möjligheter till alla former av ledighet vid föräldraskap, vård av sjuka barn och vid egen sjukdom tillsammans med stor möjlighet till deltidsarbete kan därmed i förlängningen, framför allt i familjer med traditionella könsroller, leda till långtidssjukskrivningar och därmed utslagning av kvinnor från arbetsmarknaden.” (s. 39).

Att underlätta för kvinnor att delta i yrkeslivet minskar risken för utslagning från arbetslivet och bidrar till ökad jämställdhet. Det är därtill ekonomiskt nödvändigt i tider med åldrande befolkning och ett samhälle där skilsmässorna gör att många måste kunna försörja sig själva. Det underlättar även för det gemensamma och livslånga föräldraskapet för både kvinnor och män.

Mot denna bakgrund är det problematiskt att kvinnor fortfarande tar ut över 80 procent av all föräldraledighet. Vi tror dock inte att kvotering av föräldraledigheten är någon lösning på detta problem. Föräldraförsäkringen är till för att ge familjen möjlighet att ta hand om sina gemensamma barn. Vi menar att det ytterst måste vara familjens beslut att bestämma hur deras små barn bäst tas om hand. Det är redan i dag svårt att få barnen och jobbet att gå ihop. Att med kvotering låsa en eller flera variabler skulle göra vardagen än mer komplicerad för småbarnsföräldrar.

Däremot finns starka skäl för en politik som tydligt uppmuntrar pappor att ta större ansvar för sina små barn. Familjer där pappan tar aktiv del i barnens vardag, redan då de är mycket små, löper mindre risk för skilsmässa och separation. I en tid när många äktenskap slutar i skilsmässa finns därför ett stort värde i att pappor tidigt bygger upp en stark relation till sina barn. Orsakerna till detta är flera. Många män abdikerar från sina barns liv vid en separation och tar inte ens ekonomiskt ansvar. Var femte ensamstående mamma var beroende av socialbidrag 2004. Den nedgång av det totala socialbidragsberoendet som har skett sedan 1999 har inte alls gällt ensamstående kvinnor i lika hög grad som övriga grupper.⁵⁴

Många familjer anser sig inte ha råd att dela på föräldraledigheten. Vi vill göra detta möjligt genom att höja taket i föräldraförsäkringen och genom att föräldraförsäkringen kombineras med ett förvärvsavgdrag. Vi föreslår därför en särskild skattereduktion för den förälder som har lägst förvärvsinkomst i familjen när denne börjar arbeta efter att ha varit föräldraledig och den andre föräldern tar över och är föräldraledig.

För att skattereduktionen ska falla ut ska den andra föräldern ta ut föräldrapenning minst en månad i sträck. Om den andra föräldern tar ut hel föräldrapenning får den förälder som arbetar och har lägst inkomst en skattereduktion och därmed inkomstförstärkning på 3 000 kronor per månad. Om den andra föräldern tar ut halv föräldrapeng blir skattereduktionen 1 500 kronor per månad.

Vi anser att det är viktigt att barnet har kontakt med båda föräldrarna även när dessa bor på skilda håll och att särskilt pappor får och tar ett större ansvar

⁵⁴ Budgetpropositionen för 2006, *Avstämning av målet om en halvering av antalet socialbidragstagare mellan åren 1999 och 2004*, regeringen 2005.

Fel! Okänt namn på

för sina barn som de inte bor ihop med. Mot denna bakgrund krävs det inte att föräldrarna delar hushåll för att komma i åtnjutande av skattereduktionen.

En skattereduktion av det slag vi föreslår gynnar främst dem med lägre inkomster. De ekonomiska möjligheterna för män att ta ut föräldraledighet skulle öka och de ekonomiska incitamenten för kvinnor att delta i yrkeslivet förbättras. Då det främst är kvinnors förvärvsarbete som skulle öka bidrar förslaget till att minska löne- och karriärskillnaderna mellan män och kvinnor.

För en familj där den ena föräldern först är föräldraledig i nio månader och därefter återgår till sitt arbete med en månadslön på 15 000 kronor och den andra föräldern som har en månadslön på 20 000 därefter är föräldraledig i tre månader förbättras familjens disponibla inkomst efter skatt med Moderaternas jobbavdrag och skattereduktion med närmare 17 000 kronor per år, trots den av oss föreslagna sänkningen av ersättningsnivån i föräldraförsäkringen från 80–75 procent, se **tabell 10.1**

Tabell 10.1 Effekter av Moderaternas särskilda förvärvsavdrag för föräldralediga

	Regeringen			Moderaterna		
	För- ålder A	För- ålder B	Famil- jen	För- ålder A	För- ålder B	Famil- jen
Föräldrapeng före skatt	108 000	48 000	156 000	101 250	45 000	146 250
Arbetsinkomst före skatt	45 000	180 000	225 000	45 000	180 000	225 000
Inkomst före skatt	153 000	228 000	381 000	146 250	225 000	371 250
Arbetsavdrag/jobb- avdrag	25 800	18 300	44 100	37 800	52 373	90 173
Skatt efter grundav- drag och jobbavdrag	-40 068	-66 056	-106 124	-34 162	-54 378	-88 539
Skattereduktion för förälder				9 000	0	
Disponibel inkomst efter skatt	112 932	161 945	274 877	121 088	170 622	291 711

Även för de mer högvärlönde (oftast) papporna vill vi göra det ekonomiskt möjligt att faktiskt vara föräldralediga genom att acceptera regeringens förslag till höjning av taket i föräldraförsäkringen.

Vi vill också ta bort den regel som omöjliggör för föräldrarna att vara föräldralediga samtidigt. Det vore en värdefull förändring inte minst under den första tiden efter graviditeten, då många familjära plikter fördelas mellan småbarnsföräldrarna. Särskilt skulle det underlätta för dem som drabbas av förlossningskomplikationer eller andra problem.

Sverige har världens mest generösa föräldraförsäkring. Därför tycker vi att det är rimligt att finansiera våra förslag om skattereduktion för den förälder som tjänar minst och höjningen av taket i föräldraförsäkringen genom att korta föräldraförsäkringen till tolv månader och sänka ersättningsnivån till 75 procent. Vårt förslag om en historiskt beräknad sjukpenninggrundande inkomst får även effekt för föräldraförsäkringen.

Föräldraförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att inkomstgrunden för föräldraförsäkringen (SGI) ska beräknas på samma sätt som föreslagits för sjukförsäkringen.

Effekten av förslaget för den offentliga sektorns finanser, exklusive ålderspensionssystemet, beräknas till 0,2 miljarder kronor 2006.

Kvinnors möjligheter att förena familj och yrkeskarriär är starkt kopplade till möjligheten att få bra barnomsorg. Dagens förskola är bra, men kan bli ännu bättre. Frågan för de flesta småbarnsföräldrar är inte *om* man ska ha barnen på dagis, utan *när* det bäst passar barnet. Barn mognar olika tidigt, och därför måste flexibiliteten upp till tre års ålder öka. Vi vill öppna möjligheten för kommunerna att låta finansieringen av barnomsorgen till de minsta barnen även tillkomma de föräldrar som väljer att låta sina barn vara hemma lite längre. För barn mellan ett och tre år ska det vara möjligt att införa kommunala vårdnadsbidrag eller anställa föräldern som dagbarnvårdare även för egna barn.

För att öka flexibiliteten i familjelivet måste vanliga familjer också ha råd att köpa tjänster i hemmet. Vi har tillsammans med allianspartierna föreslagit avdrag för hushållstjänster upp till 100 000 kronor per år. Barnfamiljer får därmed, under den period då hemarbetet tar mest tid, större möjligheter att pussla ihop tillvaron på ett sätt som gör föräldraskap, familjeliv och yrkesliv lättare att kombinera.

Kombinationen av inkomstbeprövade bidrag och avgifter medför att särskilt ensamstående med barn drabbas av mycket höga marginaleffekter. Vår ambition är att minska dessa och därmed eliminera en av de värsta fattigdomsfällorna.

Vårt program underlättar föräldraskapet, stärker familjen, förbättrar jämställdheten och ökar människors makt att forma sina egna och sina familjers liv. Det kommer också att underlätta för kvinnor att fullt ut och på lika villkor delta i arbetslivet. Det är därmed också en politik som stärker arbetslinjen och förbättrar tillväxten.

11 Moderaternas budgetpolitik

11.1 Moderaternas budgetpolitik

Det mest självklara målet för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Endast på detta sätt kan den långsiktiga välfärden säkras.

De senaste åren har regeringen genomfört ofinansierade reformer. Det har bidragit till att statsbudgeten uppvisar underskott i det finansiella sparandet på uppemot 80 miljarder kronor 2005 och 2007 och att det finansiella sparandet i de offentliga finanserna således inte har varit i närheten av målet om ett överskott som motsvarar 2 procent av BNP.

Fel! Okänt namn på

Målen för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn har inte hindrat regeringen från att genomföra stora ofinansierade reformer trots att prognoserna för de offentliga finanserna visat att sparandemålen inte kommer att nås. Mål för sparande i den offentliga sektorn utgör sannolikt en alltför svag styråra för finanspolitiken. Ankaret i finanspolitiken bör i stället vara ett mål för den offentliga sektorns skuldsättning. Den offentliga sektorns skuldsättning bör reduceras och möjliggöra stabila skattesatser på en lägre nivå.

Med ett skuldmål innebär oväntade överskott att det blir enklare att föra finanspolitiken i framtiden. En ansvarsfull finanspolitik belönas med att frihetsgraderna blir större i framtiden. För varje år då målen uppnås närmar sig den tidpunkt då skuldmålet är uppnått och det blir tillräckligt att upprätthålla balans i de offentliga finanserna över konjunkturcykeln.

Ett långsiktigt skuldmål, vars nivå bestäms av faktorer som demografisk utveckling och uthållig produktivitetstillväxt, medför också ökad stabilitet i skattesatser, bättre planeringsförutsättningar, effektivare utnyttjande av resurser och därmed högre tillväxt och välfärd.

Den offentliga sektorns bruttoskuld uppgår i dag till ca 50 procent av BNP. Vi moderater anser att den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuldsättning bör reduceras så att den motsvarar 40 procent av BNP. Därav följer att det strukturella finansiella sparandet i hela den offentliga sektorn bör uppgå till ca 2 procent av BNP i genomsnitt under de närmaste fem åren. När detta mål för skuldsättningen har nåtts får en bedömning göras av om ytterligare reduktion av skuldsättningen bör ske.

Det övergripande ramverket för finanspolitiken påverkas av de regelverk som styr de olika delarna av den offentliga sektorn. För kommuner och landsting gäller ett balanskrav. Det är rimligt att räkna med att det finansiella sparandet i den landstingskommunal sektorn i genomsnitt är i balans. Pensionssystemet är autonomt och självreglerande i förhållande till statsfinanserna.

Givet detta regelverk utgör det finansiella sparandet i statsfinanserna det enda instrumentet för att upprätthålla målet om ett genomsnittligt sparande på 2 procent i hela den offentliga sektorn. Mot denna bakgrund föreslår vi att det operativa målet för finanspolitiken formuleras i termer av ett årligt mål för det finansiella sparandet i statsfinanserna.

11.2 Årliga saldomål för 2006–2007

Målen för det årliga finansiella sparandet i statsfinanserna bör fastställas dels utifrån en bedömning av resursutnyttjandet, dels utifrån en bedömning av det finansiella sparandet i pensionssystemet respektive i landsting och kommuner.

Regeringen beräknar att det finansiella sparandet i kommunsektorn kommer att uppvisa ett överskott perioden 2004–2007 och att överskottet i det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet i genomsnitt kommer att motsvara 2 procent av BNP under samma period.

Vi delar i huvudsak regeringens bedömning av konjunkturläget. Såväl KI, Riksbanken som Finansdepartementet gör bedömningen att det i dagsläget föreligger lediga resurser och att den faktiska BNP-tillväxten de närmaste

Fel! Okänt namn på

åren kommer att överstiga den långsiktigt uthålliga produktionsförmågan. Därmed återstår att tillföra en bedömning av hur de åtgärder vi föreslår kommer att påverka ekonomins långsiktiga produktionsförmåga. Att göra en sådan bedömning är komplicerat och förknippat med stor osäkerhet, men det är trots det nödvändigt att försöka bedöma hur produktionsförmågan och de lediga resurserna påverkas för att förhålla sig till hur stort det finansiella sparandet bör vara. Som framgår av kapitel 12 räknar vi med att sänkta marginaleffekter för låg- och medelinkomsttagare medför ett ökat arbetsutbud och en sysselsättningsökning på ca 1 procent på kortare sikt och 2–3 procent på lång sikt, se **tabell 12.4**. Vi räknar också med att lägre ersättning i sjukpenningen, sjukersättningen, föräldraförsäkringen och i arbetslöshetsförsäkringen kommer att medföra en sysselsättningsökning på ytterligare 1,5–2 procent på kortare sikt.

Samtidigt föreslår vi ökade anslag till sjukvården, utbildningsväsendet, rättsväsendet och försvaret motsvarande en sysselsättningsökning på 0,5 procent.

Den sammantagna effekten är att det potentiella arbetsutbudet stiger med drygt 3 procent på kortare sikt medan sysselsättningen stiger med 3,5 procent. I termer av lediga resurser, som ofta mäts med s.k. BNP-gap, betyder det att kapacitetsutnyttjandet i ekonomin som helhet beräknas stiga med motsvarande drygt 0,5 procent av BNP. På längre sikt stiger utbudet med 6 procent och sysselsättningen med knappt 8 procent. Detta betyder att den långsiktiga arbetslösheten minskar med drygt 1 procentenhet.

En minskning av de lediga resurserna som motsvarar drygt 0,5 procent av BNP betyder att det strukturella sparandet försämras med i storleksordningen 0,4 procent av BNP (prop. 2004/05:1, bil. 2, s. 71). Samtidigt medför sysselsättningsökningen att det faktiska finansiella sparandet förbättras med motsvarande drygt 1,5 procent av BNP.

Tabell 11.1 Moderaternas finansiella sparande i offentlig sektor 2006–2008

Miljarder kronor

	2006	2007	2008
A Finansiellt sparande enligt budgetpropositionen, periodiserat	21	32	49
Regeringens finansiella sparande i % av BNP	0,7 %	1,1 %	1,6 %
B Moderaternas utgiftsminskningar, netto exkl. räntor	25	36	42
C Moderaternas ränteeffekt pga. lägre statsskuld än regeringen	1	3	4
D Moderaternas skattesänkningar, netto	-17	-30	-42
E Samlad effekt av Moderaternas förslag (B+C+D)	9	9	4
F Moderaternas finansiella sparande, periodiserat (A+E)	30	41	53
Moderaternas finansiella sparande i % av BNP, statisk effekt	1,1 %	1,4 %	1,7 %
G Regeringens strukturella sparande, andel av BNP	1,0 %	1,1 %	1,6 %
H Moderaternas strukturella sparande, avvikelse från regeringen	0,4 %	0,3 %	0,1 %
Moderaternas strukturella sparande, andel av BNP (G+H)	1,4 %	1,4 %	1,7 %
<i>Dynamisk effekt på det finansiella sparandet</i>	<i>30</i>	<i>50</i>	<i>66</i>

Fel! Okänt namn på

	2006	2007	2008
Moderaternas finansiella sparande, inklusive dynamisk effekt (F+G)	60	91	119
I Moderaternas finansiella sparande i % av BNP, dynamisk effekt	2,2 %	3,1 %	3,9 %
J Moderaternas justering för dynamiska effekter på BNP-gapet	0,2 %	-0,4 %	-0,4 %
Moderaternas dynamiska strukturella sparande, andel av BNP (I+J)	2,4 %	2,7 %	3,5 %

Vi förordar således att saldomålen för statsfinanserna fastställs till 1,1, 1,4 och 1,7 procent av BNP 2006, 2007 och 2008. Dessa saldomål för statsfinanserna innebär att det strukturella sparandet i hela den konsoliderade offentliga sektorn kommer att uppgå till 1,4, 1,4 och 1,7 procent av BNP för 2006–2008 i ett statiskt perspektiv och till 2,4, 2,7 och 3,5 procent av BNP för perioden 2006–2008 i ett dynamiskt perspektiv. I förhållande till regeringen innebär det att det strukturella finansiella sparandet stärks märkbart. Med de saldomål som här anges kommer det strukturella finansiella sparandet i den offentliga sektorn att i genomsnitt uppgå till 2,1 procent för perioden 2006–2008.

11.3 Huvuddragen i Moderaternas budget

Den sammanlagda "förändringsvolymen" av vårt budgetförslag – summan av satsningar, skattesänkningar, övriga inkomstminskningar och stärkt saldo – är i storleksordningen 100 miljarder kronor och motsvarar därigenom en bra bit över en tiondel av statsbudgetens omslutning. Vi föreslår omfattande satsningar på välfärdens kärnverksamheter – rättstrygghet, vård, skola och omsorg. Vi föreslår avsevärda skattesänkningar för fler jobb. Vi finansierar vårt budgetförslag genom besparingar och vissa skatte- och avgiftshöjningar och föreslår ett starkare sparande än regeringen. Huvuddragen i vårt budgetförslag sammanfattas i **tabell 11.2**.

Tabell 11.2 Huvuddragen i Moderaternas budgetförslag

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Utgiftsförändring, netto:	26 291	39 296	47 325
Besparingar:	55 876	68 652	69 229
Satsningar:	-29 585	-29 356	-21 904
Inkomstförändringar, netto:	-17 648	-30 788	-43 226
<i>Skatteförändringar, netto:</i>	<i>-28 356</i>	<i>-40 589</i>	<i>-52 119</i>
Skattesänkningar:	-57 967	-70 183	-76 665
Skattehöjningar:	29 611	29 594	24 546
<i>Övriga inkomstförändringar, netto:</i>	<i>10 708</i>	<i>9 801</i>	<i>8 893</i>
Övriga inkomstminskningar:	0	-907	-1 815
Övriga inkomstökningar:	10 708	10 708	10 708
Stärkt sparande:	8 643	8 507	4 099

11.4 Skattesänkningar

Vi moderater vill stärka människors makt på bekostnad av politikernas. En viktig del i att ge den enskilde makt över den egna vardagen och inflytande i den egna lilla världen är att låta var och en behålla en större del av sina inkomster. Vi moderater vill att var och en som arbetar ska kunna försörja sig på den inkomst det ger. Så är inte fallet i dag. Sverige beskattar låginkomsttagare hårdare än många andra länder. I vänsterkartellens Sverige betalar lågavlönade ensamstående föräldrar högre marginalskatt än statsministern. I vänsterkartellens Sverige tvingas många människor betala höga skatter med ena handen för att sedan förnedras genom att behöva be om bidrag med den andra. Detta tycker vi är fel. Vi moderater vill göra det mer lönsamt att leva på eget arbete i förhållande till att leva på bidragsinkomster. Detta uppnås genom sänkt skatt för människor som arbetar samtidigt som ersättningsnivåerna i olika försäkringar sänks. Kärnan i vår skattestrategi är att vi vill införa ett särskilt förvärvsavdrag för arbetsinkomster, ett jobbavdrag, som beskrivs i avsnitt 6.1. Därtill vill vi göra det enklare att anställa och att vara företagare. Detta uppnår vi delvis genom sänkta skatter för företagare och företag, se kapitel 7 och 8. Men det finns en rad andra skatter som är angelägna att sänka.

Många människor är beroende av bil för att kunna ta sig till och från sitt arbete. Detta gäller särskilt i glesbygd där alternativa färd sätt ofta saknas. Resekostnaderna utgör inte sällan en betydande kostnad för intäktens förvärvande. Detta gäller i särskilt stor grad nu när bensinpriserna stigit kraftigt till nya rekordnivåer. För att underlätta transporter och stimulera flexibiliteten vill vi sänka skatten på bensin och diesel med 15 respektive 30 öre per liter. Därtill vill vi höja reseavdraget till 20 kronor per mil. På så sätt gynnas rörlighet och möjligheterna att arbeta och verka i hela Sverige.

Fastighetsskatten är orättvis och uppmuntrar till ökad skuldsättning. Flitiga människor, inte sällan äldre, som avstått från konsumtion och i stället sparat för att få en tryggare ålderdom straffbeskattas. I kombination med förmögenhetsskatten blir situationen bekymmersam och för många ohållbar. Den fasta egendomen är ofta ett hushålls största investering och sparande. Huset och dess värde är för många det som ska trygga ålderdom och kunna fungera som skydd vid oväntade händelser. Nya skattehöjningar står nu för dörren redan nästa år. Återigen kommer taxeringsvärdena att skrivas upp med tvåsiffriga tal, vilket väntas medföra en betydande ökning av skatteintäkter, trots regeringens alla dämpnings- och begränsningsregler. Vi moderater vill på sikt avskaffa fastighetsskatten. Detta måste emellertid ske stegvis av statsfinansiella skäl. Som ett första omedelbart steg föreslår vi emellertid att det samlade skatteuttaget för småhus begränsas genom att införa ett tak för hur hög skatten kan bli. Som högst ska skatten vara 80 kronor per kvadratmeter värdeyta (ungefär lika med boyta) och 2 kronor per kvadratmeter tomt, dock maximalt 5 000 kronor för tomten. Därtill inleder vi en avveckling genom att sänka skattesatsen med 0,1 procentenheter 2007. Förslaget innebär att skatteuttaget från hushållen hålls oförändrat under budgetperioden. Fastighetsskatten på hyresfastigheter sänks med 0,1 procentenheter 2008 och schablonintäkten avskaffas.

Fel! Okänt namn på

Vissa skatteförändringar

Allians för Sverige föreslår att rätten till avdrag för övriga utgifter begränsas till att endast omfatta styrkta kostnadsersättningar. Rätten till avdrag för resor och dubbelt boende begränsas till att gälla bara den kommunala beskattningen. Samtidigt höjs reseavdraget till 20 kronor per mil. Avdraget för förmån av personaldator avskaffas. Skatten på rulltobak höjs till 1 339 kronor per kilo. Skattereduktionerna för a-kasseavgift och avgift till fackförening slopas.

Sammantaget bedöms dessa skatteförändringar stärka den offentliga sektorns finanser med 6,7 miljarder kronor 2006.

Som ett led i finansieringen av jobbavdraget och sänkta företagsskatter är Allians för Sverige överens om att skärpa beskattningen på vissa områden. För det första föreslår alliansen att vissa avdrag endast ska tillåtas i den kommunala beskattningen. Detta innebär exempelvis att ett visst reseavdrag blir lika mycket värt i kronor för alla inkomstagare med samma kommunalskatt. För det andra slopas den skattemässiga förmånen för personaldator. Slutligen höjs skatten på rulltobak.

Tabell 11.3 Skatteförändringar

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Totala skatteförändringar	-28 356	-40 589	-52 119
Förändring av inkomster från statens verksamhet	+10 708	+9 801	+8 893
Skattesänkningar för fler i arbete	-52 485	-62 795	-72 295
Jobbavdrag, inkomst av tjänst	-37 000	-45 000	-53 100
Jobbavdrag, inkomst av näringsverksamhet	-1 200	-1 500	-1 600
Interaktion, regeringens grundavdragshöjning	+1 500	+1 400	+1 500
Skattereduktion för jämställda föräldrar	-1 000	-1 000	-1 000
Skattereduktion för hushållstjänster	-1 000	-1 000	-1 000
Nystartsjobb, inkl. invandrare	-1 200	-1 200	-1 200
Sänkta arbetsgivaravgifter vid nyanställningar	-2 600	-4 800	-5 500
Införande av räntefritt belopp i p-fonder (10")	-400	-400	-400
Riskkapitalavdrag	-100	-100	-100
Lägre skatt fåmansbolag	-900	-900	-900
Uppskjuten vinstbeskattning	-500	-500	-500
Ytterligare nedsättning av socialavgifter i Norrland	-50	-50	-50
Sänkt bensin- och dieselskatt (15 resp. 30 öre/liter inkl. moms)	-1 785	-1 755	-1 755
Skatt på avfallsförbränning	-860	-780	-780
Nej till regeringens höjning av fordonsskatten	-200	-200	-200
Nej till trängselskatt	-530	±0	±0
Successivt slopad förmögenhetsskatt	-2 850	-3 000	-4 200
Sänkt skatt på naturgrus	-90	-90	-90
Nej till regeringens skatt på flygbiljetter	-800	-1 100	-1 100

Fel! Okänt namn på

	2006	2007	2008
Slopad skatt på bekämpnings- och gödselmedel	-320	-320	-320
Övrigt	-600	-500	±0
Övriga skattesänkningar	-1 700	-3 140	-4 670
Fastighetsskattesänkning, takregel m.m.	-1 700	-3 140	-4 670
Avskaffade skattereduktioner	+25 329	+24 846	+24 346
Ej avdrag fackavgift, inkl. avdrag a-kassa	+4 000	+4 200	+4 400
Slopad avdragsrätt för övriga utgifter	+400	+400	+400
Slopad avdr.rätt mot statl. besk., resor och dubbelt boende, m.m.	+960	+960	+960
Slopad nedsättning av skatt för utländska experter	+100	+100	+100
Nej till glesbygdsavdrag	+300	+300	+300
Avskaffat avdrag för förmån av personaldator	+800	+1 600	+2 400
Minskad nedsättning arbetsgivaravgifter	+4 800	+5 200	+5 100
Minskad nedsättning egenavgift, ensk. näringsidkare	+1 260	+1 260	+1 260
Avskaffad medfinansiering	+2 500	+2 500	+2 500
Räntebeläggning, obeskattade reserver (fribelegg 10")	+1 400	+1 400	+1 400
Nej till regeringens soloföretagssatning	+1 100	+900	±0
Moms personbefordran höjd 6 till 12 %	+1 270	+1 270	+1 270
Slopad miljöbonus för vindkraftsel	+20	±0	±0
Nej till skattenedsättning för miljöförbättrande installationer i småhus	+50	±0	±0
Avskaffad CO ₂ - och energiskattebefrielse för torv	+836	+856	+856
Slopas anställningsstöd vid anställning av långtidsarbetslösa	+3 800	+3 000	+3 000
Slopas skattestöd till källsorteringslokaler	+133	±0	±0
Slopas skattestöd till miljöinvesteringar i offentliga lokaler	+700	±0	±0
Slopas investeringsstimulans till hyres- och studentbostäder	+500	+500	±0
Nej till skattenedsättning för konvertering från direktverkande el	+300	+300	+300
Nej till skattenedsättning för konvertering från oljeuppvärmning	+100	+100	+100
Skattehöjningar	+500	+500	+500
Höjd skatt på rulltobak	+500	+500	+500
Förändringar av inkomster från statens verksamhet	+10 708	+9 801	+8 893
Aktieutdelning	±0	-907	-1 815
Höjd egenavgift, arbetslöshetskassor	+10 000	+10 000	+10 000
Avgifter vid Tullverket	+18	+18	+18
Banavgifter	+690	+690	+690

Fel! Okänt namn på

11.5 Satsningar

Ett mål för vår politik är att förbättra tryggheten för alla medborgare. Vi föreslår, som framgår av tidigare avsnitt, en bred satsning för att upprusta tryggheten i skolan, sjukvården och brottsbekämpningen.

Moderaterna anser att skolan, sjukvården och rättstryggheten är prioriterade områden. För att klara dessa prioriteringar är det nödvändigt att föra en stram utgiftspolitik. Andra områden måste stå tillbaka. Sänkta skatter och starkare statsfinanser är viktigare än för generösa bidrag. Skolan, rättstryggheten och sjukvården är viktigare än generösa bidrag.

Moderaterna anser också att investeringar i en bättre infrastruktur och satsningar på ett starkare försvar är motiverade. Ett effektivt transportsystem är viktigt för att förbättra den långsiktiga tillväxten. Ett starkt försvar är viktigt, inte minst mot de nya globala hot som uppkommit under senare år och de krav som ställs på svenskt deltagande i internationella fredsinsatser. Finansieringen av ökade skattesänkningar för hushållen har ställt hårda krav på prioriteringar, vilket har föranlett att våra satsningar har reducerats, bl.a. vad avser försvaret och infrastrukturen, sedan förra budgetmotionen.

Tabell 11.4 Moderata satsningar, miljoner kronor

	2006	2007	2008	2006–08
Vård och omsorg	4 977	4 816	2 992	12 785
<i>Varav nationell vårdgaranti</i>	2 000	1 500	0	
<i>Varav kvalitetssatsning i vården</i>	1 400	1 400	900	
<i>Varav införande av fritt val i äldreomsorgen</i>	600	600	600	
<i>Varav bidrag till psykiatri och social psykiatri</i>	0	300	500	
<i>Varav personligt ombud</i>	200	200	200	
<i>Varav övriga satsningar på vård och omsorg</i>	777	816	792	
Utbildning och forskning	4 103	4 955	5 026	14 084
<i>Varav satsning på fortbildning av lärare</i>	1 000	1 000	1 000	
<i>Varav matematik- och NO-satsning</i>	60	110	110	
<i>Varav satsning på pedagogisk förskola</i>	0	320	340	
<i>Varav satsning på resultatuppföljning och insatser för ökad måluppfyllelse</i>	310	310	310	
<i>Varav den kulturella skolsatsningen</i>	85	170	170	
<i>Varav grundläggande universitets- och högskoleutbildning</i>	831	1 013	1 113	
<i>Varav ökade resurser till forskning och forskarutbildning</i>	200	300	400	
<i>Varav ökade bidrag till kvalificerad yrkesutbildning</i>	540	540	540	
<i>Varav satsningar på elever med multifunktionshinder</i>	313	313	313	
<i>Varav institutet för skolnära forskning</i>	292	400	245	

Fel! Okänt namn på

	2006	2007	2008	2006–08
<i>Varav mobbningsförebyggande arbete</i>	10	10	10	
<i>Övriga utbildningsatsningar</i>	463	469	475	
Rättstrygghet	1 560	1 560	1 560	4 680
<i>Polis och åklagare</i>	740	740	740	
<i>Domstolar</i>	200	200	200	
<i>Kriminalvård</i>	545	545	545	
<i>Tullverket</i>	50	50	50	
<i>Övrigt</i>	25	25	25	
Försvar	400	500	1 150	2 050
Infrastruktur	4 000	3 000	0	7 000
Övrigt	14 544	14 526	11 176	
<i>Läringsintegration, anställningsstöd</i>	1 100	1 100	1 100	3 300
<i>Avskaffad medfinansiering i sjukförsäkringen</i>	2 500	2 500	2 500	7 500
<i>Förbättrat bostadstillägg för pensionärer</i>	200	200	200	600
<i>Förmånsrätt 100 % på företagsinteckningar</i>	500	500	500	1 500
<i>Ändrat kommunalt utjämningsystem</i>	1 796	1 796	1 796	5 388
<i>Vissa kultursatsningar</i>	171	171	171	513
<i>Försäkringskassan</i>	400	400	550	1 350
<i>Höjning av generella statsbidraget till kommunerna</i>	7 454	7 454	3 954	18 862
<i>Övrigt</i>	423	405	405	1 233
Satsningar, totalt:	29 585	29 356	21 904	

11.5.1 Kvalitet i skola, högre utbildning och forskning

Den svenska skolan är i många stycken bra, men där finns samtidigt stora och växande problem. Kunskapsresultaten har försämrats. Likvärdigheten i skolkvaliteten brister – hur väl eleverna lyckas i skolan beror i allt högre grad på elevens kön och familjebakgrund. Detta är oacceptabelt för Moderaterna. Alla elever ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen. Skolorna ska ges förutsättningar att kompensera för barns skilda förutsättningar, så att alla ges chans till en bra start i livet. Vägen dit går genom att återupprätta skolans kunskapsuppdrag, att stärka lärares kompetens och skolors befogenhet att individanpassa undervisningen samt genom uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsresultat och skolors kvalitet.

Forskningen visar att lärares kompetens är avgörande för kunskapsresultaten i skolan. Inte minst är detta av betydelse för elever som inte kan räkna med stöd hemifrån eller som av andra skäl behöver särskilt stöd. I Sverige behövs insatser för att stärka lärares kompetens, skapa drivkrafter för fortbildning och förbättra lärares utvecklingsmöjligheter. Inte minst är detta viktigt i ljuset av den stora pensionsavgång av välutbildade lärare som skolan står inför de kommande åren. Mot bakgrund av detta föreslår Moderaterna en

Fel! Okänt namn på

miljard kronor per år till lärares akademiska fortbildning, en stor satsning på skolnära forskning och ett auktorisationssystem för landets lärare. Därutöver har vi förslag för att skapa fler vägar till läraryrket och för att kvalitetssäkra lärarutbildningen, så att skolors tillgång till behöriga, välutbildade lärare kan säkras.

För att förbättra måluppfyllelsen krävs att varje elevs utveckling mot kunskapsmålen följs upp kontinuerligt redan från skolstart, så att eventuellt behov av stöd kan sättas in så tidigt som möjligt. För att stärka alla elevers rätt till tidig uppföljning och stöd föreslår vi kontrollstationer i skolår 2, 5 och 8 samt större befogenheter till skolnivån att individanpassa undervisningen och förbättra studieron. Det ska kombineras med tydliga kunskapsmål och täta utvärderingar av varje skolas kvalitet. Våra högre krav på resultatuppföljning och insatser för ökad måluppfyllelse gör att vi ökar resurserna för dessa ändamål med 310 miljoner kronor per år. Därutöver föreslår vi en särskild matematik- och NO-satsning i grund- och gymnasieskolan. För detta syfte avsätter vi 280 miljoner kronor under 2006–2008.

Antalet platser i den högre utbildningen ska inte avgöras utifrån arbetsmarknadspolitiska skäl. Kvaliteten i utbildningen måste säkras. Utbyggnaden av högskolan ska ske i en takt som är förenlig med hög kvalitet. I dag utbildar lärosätena fler studenter än de får resurser för. Så ska det inte vara. Vi kompenserar lärosätena fullt ut och ökar därutöver resurserna per utbildningsplats. Totalt satsar vi 3 miljarder kronor 2006–2008. Fördelningen av utbildningsplatser ska baseras på utbildningens kvalitet och studenternas val av lärosäte.

Tyngdpunkten i statens forskningsfinansiering ska ligga på grundforskning och forskarutbildning. Under lång tid har dock statens resurser till lärosätena urholkats. Den utvecklingen måste genast vändas för att den framtida kvaliteten i såväl forskning som högre utbildning ska säkras. Moderaterna föreslår därför, tillsammans med Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna inom Allians för Sverige, att lärosätenas s.k. fakultetsanslag i ett första steg stärks med totalt 900 miljoner kronor under 2006–2008.

Moderaternas satsningar på utbildningsområdet motsvarar totalt 14 miljarder kronor 2006–2008.

11.5.2 Effektiv brottsbekämpning

Utgångspunkten för moderat kriminalpolitik är människors rätt till trygghet från våld och brott. Därför föreslår vi en betydande satsning på rättsväsendet, i syfte att säkra trygghet och säkerhet för den enskilde. Människor som drabbas av brott ska kunna lita på att dessa klaras upp och lagförs. Vi satsar, till skillnad från regeringen, på hela rättsväsendet.

Polisen är den yttersta garanten för människors trygghet och måste finnas till hands vid rätt tid, på rätt plats. Därför ger vi polisorganisationen resurser för att nyutbildade poliser ska kunna anställas, samtidigt som utrymme ges till utbildning och anskaffning av material. Våra satsningar ska också möjliggöra en modernisering av polisorganisationen, bl.a. genom en bättre chefsutbildning.

Brottsoffren ska sättas i centrum för rättsväsendet. Våra satsningar på polisen innefattar därför resurser till brottsofferhandläggare, vilka ska finnas över hela landet i anslutning till polisen.

Åklagarorganisationen ges genom våra satsningar möjlighet till ytterligare anställningar och en ökning av lagföringar och rättstrygghet. Domstolarna ges resurser att hantera måltillströmningen på ett rättssäkert sätt. Detta är särskilt viktigt då domstolarna tillförts nya arbetsuppgifter, såsom trängselskatter och utlänningsärenden. Kriminalvården tillförs resurser för att klara av en ökande intagning av dömda brottslingar, och för att tillförsäkra dessa att vården ges ett meningsfullt innehåll.

Sammantaget föreslår vi en resursförstärkning för rättsväsendet med ca 1,6 miljarder kronor per år för perioden 2006–2008, utöver regeringens förslag. Med detta tillskott banar vi väg för ett starkare, effektivare och mer rättssäkert rättsväsende, som inte tolererar brottslighet.

11.5.3 Kvalitet och valfrihet i vården

Det har under de senaste åren blivit alltmer uppenbart att den svenska sjukvården inte klarar av sin viktigaste uppgift – att erbjuda vård med god tillgänglighet och kvalitet. Misslyckandet kostar i lidande och försämrad livskvalitet för dem som väntar på vård. Bristen på valfrihet inom offentlig sektor leder till fyrkantiga och omoderna lösningar. En orsak är att de offentliga monopolens byråkrati försvårar anpassningen till människors behov. De stela strukturerna måste ersättas av flexibilitet, småskalighet och anpassningsförmåga.

De fyra borgerliga partierna har inom ramen för Allians för Sverige presenterat ett antal förslag som syftar till att förbättra svensk sjukvård och omsorg, exempelvis införandet av en vårdgaranti och att staten ska överta det finansiella ansvaret för assistansersättning. Det handlar också om satsningar på ökad kvalitet i sjukvården, fritt val i äldreomsorgen, en ny tillsynsmyndighet samt åtgärder inom ramen för den av alliansen föreslagna s.k. startlagen, dvs. åtgärder som syftar till att öka mångfalden av utförare inom den offentliga sektorn.⁵⁵

Därtill vill Moderaterna göra ett antal specifika satsningar. Det handlar bl.a. om en tillkommande satsning på psykiatri på 800 miljoner kronor för åren 2007–2008 som syftar till att finansiera merkostnaden för att genomföra de delar av regeringens psykiatrisamordnares förslag som regeringen inte har beviljat resurser till.

Vi vill också öka anslaget till verksamheten med personliga ombud med 200 miljoner kronor årligen. Dessutom föreslår vi att ett bostadsstöd till personer med funktionshinder införs.

Landstingen ska ges bättre möjligheter att styra verksamheten samtidigt som ekonomin bör förstärkas. Detta kan bl.a. ske genom att landstingen ges

⁵⁵ Allians för Sverige (2005), ”Ge patienten makt”, Allians.

Fel! Okänt namn på

större utrymme för avgiftsfinansiering inom den öppna vården. Vi höjer därför högkostnadstaket från och med nästa år. Taket höjs från dagens 900 kronor till 1 400 kronor. Vi räknar med att de direkta intäkterna från höjda avgifter kommer att uppgå till ca 640 miljoner kronor årligen. Eftersom höjningen ger landstingen bättre möjligheter att anpassa avgifterna inom den öppna vården bedöms förslaget leda till påtagliga dynamiska effekter. Dessa kan komma att uppgå till 2–5 miljarder kronor årligen.⁵⁶ De extra resurser som höjningen av högkostnadstaket ger ska oavkortat tillfalla landstingen, vilket betyder att politiken ger vården och omsorgen betydande resurstillskott utöver regeringen.

11.5.4 Bättre infrastruktur

En positiv välfärdsutveckling är i stor utsträckning förknippad med ökad handel och därmed även med transporter och kommunikationer.

Till följd av att underhåll och investeringar i det svenska vägnätet under lång tid varit eftersatt har Sverige tappat i konkurrenskraft. Eftersom vägnätet och övrig infrastruktur spelar en avgörande roll för hela den svenska ekonomins tillväxtförmåga avsätter vi därför ca 7 miljarder kronor mer än regeringen till utbyggnad och underhåll av vägar under de kommande tre åren.

Sverige har inte råd att tappa konkurrenskraft och att slösa pengar i politiskt köpsläende mellan olika landsändar och för att tillfredsställa regeringens stödpartier. Alltför ofta får renodlat partipolitiska hänsynstaganden för stort inflytande. Analyser av ett stort antal projekt visar att det finns en skillnad mellan de projekt som är samhällsekonomiskt lönsamma och de som genomförs. Vi anser därför att prioriteringen mellan olika projekt måste vara tydligare än tidigare och grundade i samhällsekonomiska överväganden.

11.5.5 Starkare försvar

Allians för Sverige eftersträvade i försvarsbeslutet 2004 en bred uppgörelse med Socialdemokraterna för att söka en bred samförståndslösning kring försvars- och säkerhetspolitiken. Trots den breda samsynen i Försvarsberedningen och trots att skillnaden i ekonomisk ram för försvaret var överbyggbar, avvisade regeringen en bred uppgörelse med de borgerliga partierna och valde i stället en uppgörelse med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Därmed har dessa två partier för första gången i svensk historia fått ett avgörande inflytande på svensk försvars- och säkerhetspolitik.

Konventionella hot mot vårt lands territorium har kommit i bakgrunden. I dag står vi inför nya typer av hot i form av internationell terrorism, massförstörelsevapen, otillförlitliga stater samt regionala konflikter. Detta ställer ökade krav på internationella insatser samt ett väl fungerande system för försvar och säkerhet. Hot mot freden och vår säkerhet kan bäst avvärjas i gemenskap och samverkan med andra länder.

⁵⁶ Dessa intäkter från ändrat beteende är inte medräknade i Moderaternas budgetförslag.

Det svenska försvaret har dimensionerats dels för att försvara Sverige, dels för att vi ska kunna delta i internationella insatser utefter hela konfliktskalan. I dag deltar Sverige med truppförband i militära kris- och konflikthanteringsinsatser i Afghanistan, Bosnien, Kosovo och Liberia. Målsättningen är att Sverige år 2008 ska påta sig ledningsansvaret för en nordisk-baltisk stridsgrupp inom EU.

I det senaste försvarsbeslutet från 2004 beslutades om kraftiga nedskärningar av ekonomi och utbildningsförband samt utgiftsbegränsningar för 2005. Den nödvändiga omstruktureringen mot ett mindre försvar med hög insatsberedskap har därmed kraftigt försvårats.

Av dessa skäl förordar Allians för Sverige en höjning av ramen för vart och ett av åren 2006, 2007 och 2008 med sammanlagt 2 miljarder kronor.

11.6 Besparingar

Tyngdpunkten i Moderaternas besparingsförslag ligger, som framgår av **tabell 11.5** nedan, på transfereringssystemen. Andra betydande besparingar görs också på biståndet, inom bostadspolitiken och genom minskad byråkrati. Vårt starkare saldo, och större privatiseringsvolym än regeringen, gör också att statens räntekostnader minskar i vårt budgetalternativ.

Tabell 11.5 Moderata besparingar

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Sjukförsäkringen	-6 150	-12 000	-12 450
<i>Varav sjukpenninggrundande inkomst senaste 12 mån</i>	-300	-250	-300
<i>Varav sänkt ersättningsnivå till 80 % i sex månader, därefter 70 %</i>	0	-1 400	-1 200
<i>Varav 2:a karensdag andra sjukdagen, inkl. privata arbg.</i>	0	-3 100	-3 300
<i>Varav nej till höjt tak i sjukförsäkringen</i>	-800	-1 800	-1 900
<i>Varav ökad kontroll och regelförändringar i sjukförsäkringen</i>	-2 250	-2 250	-2 250
<i>Varav "fondavgift"</i>	-2 000	-2 000	-2 000
<i>Varav sjukfall beroende på nya trafikolyckor</i>	-800	-1 200	-1 500
Förtidspensioner	-2 600	-4 200	-4 300
<i>Varav sänkt ersättning till 60 %</i>	0	-1 500	-1 500
<i>Varav endast 80 % av antagandeinkomsten pensionsgrund</i>	-2 600	-2 700	-2 800
Föräldraförsäkringen och familjepolitik	-2 607	-5 434	-5 833
<i>Varav sänkt ersättningsnivå till 75 %</i>	-1 100	-1 100	-1 300
<i>Varav SGI-förändring, 12 månader</i>	-200	-250	-300
<i>Varav borttagande av 13:e månaden och 90 garantidagar</i>	-900	-3 500	-3 600
<i>Varav ej höjt tak för vab-dagar (7,5 basbelopp kvar)</i>	-90	-180	-230

Fel! Okänt namn på

	2006	2007	2008
<i>Varav tak för antalet vab-dagar</i>	-500	-600	-600
<i>Varav interaktionseffekt</i>	163	176	177
<i>Varav egenföretagares föräldrapeng på årsarbetstid</i>	20	20	20
Internationellt bistånd	-6 341	-7 189	-7 937
Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	-8 477	-8 683	-8 403
<i>Varav enhetligt tak på 680 kronor</i>	-200	-200	-200
<i>Varav a-kassa 70 %</i>	-500	-400	-300
<i>Varav a-kassa 65 % efter 300/450 dagar</i>	-200	-100	-100
<i>Varav aktivitetsstöd 65 % efter 300/450 dagar</i>	-900	-700	-700
<i>Varav överhoppningsbar tid</i>	-100	-100	-100
<i>Varav inkomstgrund (12 mån)</i>	-700	-700	-700
<i>Varav studerandevillkor avskaffas</i>	-450	-450	-450
<i>Varav arbetsvillkoret skärps</i>	-300	-300	-300
<i>Varav nej till 20 000 platser</i>	-2 400	-2 400	-2 400
<i>Varav friår</i>	-1 585	-1 585	-1 585
<i>Varav åtgärder för ökad kontroll</i>	0	-1 000	-1 000
<i>Varav ökad a-kassa, pga. slopade utb.vik.</i>	613	613	0
<i>Varav nej till nya åtgärder, 13 000 platser</i>	-1 755	-1 361	-568
Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	-893	-1 019	-252
Studiestöd (avskaffat rekryteringsbidrag, gemensam länenivå, m.m.)	-2 590	-2 568	-2 490
Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-2 866	-2 877	-2 852
<i>Varav bidrag för läkemedelsförmånerna</i>	-2 450	-2 450	-2 450
<i>Övriga besparingar inom hälsovård, sjukvård och social omsorg</i>	-416	-427	-402
Bostadspolitik	-1 874	-1 759	-2 216
<i>Varav bostadsbidrag</i>	-350	-348	-345
<i>Varav räntebidrag m.m.</i>	-814	-1 297	-1 757
<i>Varav investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder</i>	-596	0	0
<i>Varav omstrukturering av kommunala bostadsföretag</i>	-114	-114	-114
Lägre statsskuldräntor, pga. lägre statsskuld	-871	-2 542	-4 090
<i>Varav minskade räntor pga. privatiseringar</i>	-613	-1 838	-3 063
<i>Varav minskade räntor pga. större sparande</i>	-259	-705	-1 027
Övrigt	-20 607	-20 380	-18 406
<i>Varav gemensamt alliansförslag om minskad byråkrati</i>	-1 499	-1 099	-748
<i>Varav övriga besparingar på myndigheter m.m.</i>	-2 990	-3 558	-3 435
<i>Varav nej till regeringens utbyggnad av högskoleplatser</i>	-1 650	-1 794	-1 794
<i>Varav regionalpolitik</i>	-500	-800	-850
<i>Varav insatser med anledning av försvarsomställ-</i>	-300	0	0

Fel! Okänt namn på

	2006	2007	2008
<i>ningen</i>			
<i>Varav miljöpolitik</i>	-1 203	-1 277	-1 316
<i>Varav energipolitik</i>	-382	-290	-93
<i>Varav nej till utbildningsvikariat (inkomstitel)</i>	-1 248	-1 248	0
<i>Varav nej till regeringens vårdgaranti och tillgänglighetspengar</i>	-1 750	-1 750	-1 750
<i>Varav nej till regeringens sysselsättningsstöd</i>	-7 000	-7 000	-7 000
<i>Varav minskat anslag till vuxenutbildning (regeringens riktade stöd till vuxenutbildning)</i>	-600	-600	-600
<i>Varav nej till försök med trängselskatt i Stockholm</i>	-530	0	0
<i>Varav bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting</i>	-251	-573	-573
<i>Varav utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft</i>	-200	-200	-200
<i>Övrigt</i>	-504	-192	-48
Besparingar, totalt:	-55 876	-68 652	-69 229

11.6.1 Trafikförsäkringen

Trafikförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att statens kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning överförs till trafikförsäkringen. En sådan reform bedöms på sikt ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader. Erfarenheterna från bl.a. Finland visar att både skadefrekvensen och de totala kostnaderna kan minskas betydligt.

För 2005 uppskattas statens sjukpenning- och sjukersättningskostnader till följd av trafikskador till knappt 8 miljarder kronor. Därav utgör kostnader för sjukskrivningar ca 1 miljard kronor och förtidspensioner knappt 7 miljarder kronor. Den sammanlagda skulden för framtida utbetalningar för att täcka historiska kostnader beräknas till ca 70 miljarder kronor.

Samtliga tillkommande kostnader för skador som inträffar efter den 31 december 2005 ska bäras av trafikförsäkringen. Därtill införs en särskild trafikförsäkringsavgift för att täcka avvecklingskostnaderna för de befintliga trafikskadorna. Avgiften tas ut som ett procentuellt påslag på trafikförsäkringspremien.

Förslaget innebär att statens kostnader för befintliga trafikskador minskar med 0,8 miljarder 2006 samt att en premieintäkt på 2 miljarder kronor tillkommer på statens inkomstsida. Sammantaget förbättras statens finansiella sparande med 2,8 miljarder kronor 2006.

Beräkningen är baserad på att reformen kan genomföras omgående. Besparingens storlek kan dock komma att ändras och förskjutas något i tiden.

Allians för Sverige är överens om att genomföra en trafikförsäkringsreform som innebär att de trafikrelaterade kostnaderna för sjukpenning och sjuker-

Fel! Okänt namn på

sättning överförs från socialförsäkringssystemet till trafikförsäkringen. Förslaget har flera viktiga syften. Ett syfte är att tydligare koppla skaderisken till kostnaden för att färdas i trafiken. Att försäkringspremiens storlek kan vara ett viktigt instrument för att förebygga olyckor påvisas bl.a. av Englund och Pettersson (1997).⁵⁷ Antalet anmälda skador minskade med 20 procent när en kontrollgrupp med unga förare mellan 20 och 25 år fick en bonus som betalades ut efter fem skadefria år.

Försiktiga förare kommer att gynnas med alliansens förslag. I dagens system subventionerar lågrisktrafikanter, exempelvis medelålders bilförare i glesbygd, trafikanter som tar stora risker i trafiken, exempelvis unga män på sportmotorcyklar. Det menar vi är både orättvist och olämpligt. Alliansens mål är naturligtvis inte enbart att minska de materiella skadorna i trafiken, utan också att bidra till att det lidande som orsakas av trafikolyckor i största möjliga mån reduceras. Premien för trafikförsäkringen varierar redan i dag beroende på olycksrisk. Unga män på sportmotorcyklar betalar exempelvis en högre premie än medelålders förare i glesbygd. Det är rimligt att även kostnaderna för den sjukfrånvaro som är relaterad till trafikskador ska påverka premiesättningen.

Ett annan viktigt syfte med reformen är att stimulera utvecklingen av säkra fordon. Det gäller förstås inte bara säkerheten för förare och passagerare, utan också säkerheten för omgivningen. Trafikförsäkringen utgör nämligen inte enbart ett ekonomiskt skydd för trafikanterna själva, utan är också ett skydd för omgivningen. En bil som är säker för gående kommer med vårt förslag att få en lägre trafikförsäkringspremie än en bil som har visat sig vålla allvarliga skador på fotgängare och andra oskyddade trafikanter.

Trafiksäkerhetsaspekten är inte det enda skälet för att samordna ansvaret för trafikskadorna. Genom att samla ansvaret för trafikrelaterade kostnader på en part kommer denna kostnad att tydliggöras på ett helt annat sätt än i dag. Det innebär att samhällets insatser för att förebygga och förhindra trafikrelaterade skador underlättas. Samtidigt ges försäkringsbolagen drivkrafter för att effektivisera skadehanteringen och rehabiliteringen samt minimera skadekostnaden. Dagens skaderegleringsprocess, där flera parter inblandade, är administrativt betungande. En samlad process ökar både effektiviteten och kvaliteten i skaderegleringen. Detta resonemang gäller även ansvaret för att rehabilitera trafikskadade. Om en part fullt ut blir ansvarig för rehabiliteringsprocessen blir den mer ändamålsenlig och rationell. I nuvarande system svarar olika parter för olika kostnadsposter, vilket kan vara till nackdel för den drabbade.

Alliansens förslag till en ny och mer rationell trafikförsäkring innebär att kostnadsansvaret för nya skadefall förs över från staten till försäkringsbolagen. Ansvaret för redan inträffade skador stannar emellertid hos staten. Kostnaderna för de gamla skadorna finansieras med en ny avgift som bolagen

⁵⁷ Se t.ex. Englund, A och Pettersson, HE (1997), "Försäkring och trafiksäkerhet", *VTI rapport 415*, Väg- och transportforskningsinstitutet.

åläggs att betala. Denna avgift sätts på ett sådant sätt att den motsvarar kostnaderna för de kvarvarande skadefallen. Då de gamla skadorna försvinner med tiden kan avgiften sättas lägre än den genomsnittliga årliga kostnaden för de gamla skadorna. Genom denna trafikskadeavgift förstärks den ekonomiska styreffekten mot förbättrad trafiksäkerhet ytterligare.

Sammantaget betyder detta att bolagen kommer att ta över kostnadsansvaret för nya skador och höja sina premier till hushållen. Höjningen kommer att motsvara den genomsnittliga årliga kostnaden för nya skador plus avgiften för gamla skador. Staten kommer att slippa kostnaderna för nya skador samtidigt som nuvärdet av avgiften täcker gamla skadors kostnader.

Rent tekniskt måste sambandet på lång sikt mellan premier och skadekostnader vara absolut. En övergång från ett offentligt försäkringssystem, som det nuvarande, till ett fonderat system innebär en kostnadsbesparing. I dag uppgår den kostnad för sjukpenning och sjukersättning som kan relateras till trafikolyckor till ca 8 miljarder kronor årligen. När försäkringen tas över av försäkringsbolagen kommer kostnaden att bli ca 2 miljarder kronor lägre. Skälet är att de premier som betalas in av försäkringstagarna inte omedelbart försvinner ur försäkringsbolagens kassa som utbetalning för skador. Den tid som förflyter mellan premieinbetalning och utbetalning för skador uppgår i genomsnitt till flera år. Under tiden förräntas pengarna hos försäkringsbolagen. Vårt förslag innebär att varken staten eller försäkringsbolagen förlorar eller vinner på övergången. Båda parter ska gå jämt upp. För att åstadkomma detta kommer staten att ta ut en avgift av försäkringsbolagen som räcker för att jämna ut de finansiella flödena vid övergången till ett fonderat system. När försäkringsbolagen tar över nya försäkringsfall kommer staten alltså att ansvara för gamla fall. Så småningom kommer kostnaden för gamla fall att helt fasas ut. Summan över tiden av de nya avgifterna som tas ut av försäkringsbolagen ska exakt motsvara kostnaden för att avveckla gamla skadefall.

Reformen har en rad positiva finansiella effekter på sikt: För det första räknar försäkringsbolagen med att effektivare kunna hantera frågor som rör rehabilitering efter trafikskador om man har det samlade ansvaret för alla kostnader. Det är ett viktigt skäl till att försäkringsbranschen under många år har verkat för att ta över resten av det ekonomiska ansvaret för trafikrelaterade olycksfall. För det andra räknar vi med att en mer riskjusterad försäkringspremie leder till färre trafikolyckor och därmed mindre utgifter.

För det tredje kommer Allians för Sverige att vidta kraftfulla åtgärder för att minska fusket i sjukförsäkringen. Det får naturligtvis även effekt på kostnaderna för trafikrelaterade sjukskrivningar.

11.6.2 Bistånd

Det sker en kraftig ökning av biståndsanslagen de närmaste åren. Mellan 2002 och 2008 ökar anslagen från 14 till 28 miljarder kronor. En fördubbling av biståndsanslagen är inte motiverad. Även med våra justeringar kommer biståndsanslagen att öka med drygt 40 procent under motsvarande period. Vi anser att biståndet i dag präglas av bristande fokus och bristande effektivitet. Sverige måste fokusera på erfarenheter från länder som har lyckats med en

Fel! Okänt namn på

snabb utveckling. Biståndet bör i större utsträckning inriktas på att bekämpa fattigdomen i världen. För det krävs en tydligare koppling mellan demokrati, säkerhet och ekonomisk tillväxt. Sverige måste mer aktivt stödja insatser för fred och säkerhet i världen. Med vårt anslagsförslag kommer Sveriges internationella bistånd att överstiga de 0,7 procent av BNI som Förenta nationerna (FN) rekommenderar. Vi föreslår att anslagen till internationellt bistånd minskas så att biståndsanslagen 2008 blir ca 7,9 miljarder kronor lägre än regeringen.

11.6.3 Högkostnadsskydd

Vi vill införa en avgift på 25 kronor per expeditionstillfälle på apotek. Detta medför en besparing på 1,2 miljarder kronor år 2006 och kommande år. Vi föreslår även en förändring av högkostnadsskyddet i läkemedelsförmånen som innebär en besparing om ytterligare 1,25 miljarder kronor per år.⁵⁸ Vi föreslår att högkostnadsskyddet i läkemedelsförmånen förändras genom att den s.k. rabattrappan tas bort och att patienterna betalar hela läkemedelskostnaden upp till 2 000 kronor.

11.6.4 Myndighetsbesparingar

Myndighetsbesparingar

Allians för Sverige föreslår ett besparingsprogram inom den statliga byråkратin. Antalet myndigheter har ökat i snabb takt under de senaste åren. Samtidigt visar Ekonomistyrningsverkets undersökningar att bara omkring hälften av myndigheternas anslag går till kärnverksamheten. Resten går bl.a. till att täcka kostnader för lokaler, IT-stöd och administration.

Vi föreslår att anslagssparandet på Regeringskansliet minskas, att de statliga kompetensöverföringsjobben dras in och att anslaget till Arbetsmiljöverket minskas. Under 2006 inleds också avvecklingen av Integrationsverket, Arbetslivsinstitutet och Myndigheten för skolutveckling.

Tillsammans med effektiviseringar på ett antal myndigheter förstärker vår satsning på minskad byråkrati statens finanser med 1,5 miljarder kronor.

Statsförvaltningen har expanderat kraftigt. Det finns därför skäl att göra en översyn både av myndighetsstrukturen – att föreslå nedläggningar av myndigheter – och att föreslå besparingar på vissa myndigheter. Våra besparingar på myndigheter och byråkrati följer delvis av förslag om enklare regler, och avskaffande av vissa byråkratiskt tunga stöd, som vi föreslår på olika politikområden. Dessutom anser vi att staten inte bör ägna sig åt opinionsbildning. Rent opinionsbildande myndigheter eller opinionsbildande verksamhet inom myndigheter ska därför avvecklas. Sammantaget sparar vi 4,5 miljarder kronor genom minskad byråkrati. Av detta är 1,5 miljarder kronor gemensamma förslag med de övriga partierna inom Allians för Sverige.

⁵⁸ RUT Pm Dnr 2003:1605.

11.6.5 Räntribidrag

Bostadsfinansiering

Allians för Sverige föreslår att räntebidraget avvecklas till 2011. Förslaget innebär att inga nya räntebidrag beviljas. För de fastigheter som i dag har räntebidrag och som är befriade från fastighetsskatt sänks schablonen för beräkning av räntekostnaden till 20 procent 2006 från dagens 30 procent. Därefter trappas schablonen ned successivt under en femårsperiod. För övriga fastigheter trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 procent 2006 till 0 procent år 2011.

Utöver detta avskaffas skattelättnaden för vissa byggtjänster och investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder. Beviljandet av nya stöd i dessa system upphör omedelbart.

Förslagen beräknas medföra en sammantagen besparing för den offentliga sektorn på 2,2 miljarder kronor 2006.

Regeringens bostadsfinansieringsgrupp konstaterar att ”den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram”.⁵⁹

Vi ansluter oss till denna ståndpunkt. Bostadssektorn är inte längre plan- och normstyrd. Byggnad och bostadsförvaltning ställdes under 1990-talet inför stora, och nödvändiga, krav på anpassning till en mer konkurrensutsatt situation. Ett nytt bostadsfinansieringssystem infördes och subventioner avvecklades. Vi anser att det nu är dags att slutligen inleda den sista fasen av den avveckling som inleddes i början på 1990-talet och avser att inleda en utfasning av räntebidragen, avskaffa investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder samt slopad investeringsstimulans till hyres- och studentbostäder.

Vi föreslår att räntebidrag betalas ut för fastigheter som inte är befriade från fastighetsskatt, och att räntebidrag som betalas ut till fastigheter med nedsatt fastighetsskatt minskas med 50 procent. Beviljade räntebidrag bör därtill reduceras med en femtedel per år. Slutligen föreslår vi att nya räntebidrag ej beviljas.

Våra minskade subventioner till bostadssektorn kompenseras genom minskad fastighetsskatt på flerfamiljshus.

11.6.6 Studiemedel

Rekryteringsbidraget

Allians för Sverige föreslår att det s.k. rekryteringsbidraget avvecklas.

Besparingen i den offentliga sektorn uppgår till 1,6 miljarder kronor 2006.

⁵⁹ Ds 2005:39 Bostadsfinansiering, s. 15.

Fel! Okänt namn på

Studiemedelssystemet spelar en viktig roll för att göra det möjligt för människor att studera. Det nuvarande studiemedelssystemet har dock många brister. Grundläggande principer som behöver gälla i ett väl fungerande studiemedelssystem saknas. Reglerna för att erhålla studiemedel ska vara lika för alla. Studiemedelssystemet måste också vara ekonomiskt hållbart och överblickbart såväl för den studerande som för samhället.

Med anledning av detta föreslår vi tillsammans med de övriga partierna inom Allians för Sverige en harmonisering av bidragsnivåerna inom studiemedelssystemet.

12 Effekter av Moderaternas politik

I detta kapitel redovisas effekterna av Moderaternas politik dels i ett statiskt perspektiv, dels i ett dynamiskt perspektiv. I kapitel 11.2 redovisades budgetpolitiken och saldomål.

12.1 Effekter på kommunsektorn

Kommuner och landsting ansvarar för huvuddelen av de skattefinansierade välfärdstjänsterna i Sverige. De senaste årens ansträngda ekonomiska situation för kommunsektorn har därför fått konsekvenser för vård, skola samt barn- och äldreomsorg.

Under såväl 2002 som 2003 redovisade kommunsektorn (primärkommuner och landsting) ett negativt resultat: -4,6 miljarder kronor 2002 och -400 miljoner kronor 2003. För 2004 når kommunsektorn återigen upp till ett positivt finansiellt sparande, men detta sker till priset av de största kommunalskatteshöjningarna på 25 år – i genomsnitt höjdes kommunalskatterna med 1 procentenhet under 2003 och 2004. Under 2005 har skattehöjningarna fortsatt. Detta är en starkt bidragande orsak till att sysselsättningen är svag och hotar att dämpa pensionerna. Därigenom är höjda kommunalskatter inte en lösning på brister i välfärden, utan tvärtom ett hot mot både en offentligt finansierad välfärd och den enskilda människans möjlighet att bestämma över sitt eget liv.

Trots de betydande kommunalskatteshöjningarna har resurstillskott till verksamheterna i huvudsak uteblivit. I såväl kommuner som landsting minskade antalet anställda under 2004. Kommunernas ansträngda ekonomiska situation har också inneburit att möjligheterna att höja lönerna för de kommunalt anställda varit begränsade. Eftersom närmare 80 procent av de anställda i kommuner och landsting är kvinnor innebär det att möjligheterna att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor försämrats, vilket också framgår av **tabell 7.1**.

Kommuner och landsting har under de senaste åren drabbats av nya kostnadsdrivande krav från staten. Ett flertal reformer har varit underfinansierade. Kommunförbundet har analyserat effekten av ett antal reformer av barnom-

sorgen.⁶⁰ De finner att den sammanlagda underfinansieringen av de reformer som genomförts sedan 1995 är åtminstone 3,5 miljarder kronor årligen. Underfinansieringen av reformer inom handikappomsorgen kan utifrån beräkningar av Kommunförbundet bedömas vara minst 8 miljarder.⁶¹ Även att antal andra reformer som staten genomfört torde ha varit underfinansierade.⁶²

Därtill kommer att staten utformat stöd till kommunerna som drivit upp kostnaderna. Det gäller t.ex. sysselsättningsstödet, som stimulerat kommunerna att öka personalkostnaderna, vilket enligt Kommunförbundet inneburit en permanent kostnadshöjning. Det finns också skäl att rikta kritik mot specialdestinerade bidrag som bakbinder kommunerna.

Vi föreslår en inriktning på den ekonomiska politiken som skulle innebära ett resurstillskott till kommunerna utöver vad regeringen föreslår motsvarande sammanlagt 12,3 miljarder kronor under 2006–2008.

Huvuddelen av resurstillskotten kommer att ske i form av vård- och omsorgsatsningar och satsningar för höjd kvalitet i skola, utbildning och barnomsorg. Vår kultursatsning kommer också att tillföra medel till kommunsektorn. Den del av våra satsningar och besparingar som berör kommunsektorn redovisas i **tabell 12.1**.

Våra satsningar på vård och omsorg tillför kommunsektorn ca 10,7 miljarder kronor årligen. Av våra sammanlagda satsningar på skola, utbildning och forskning tillfaller 7,1 miljarder kronor per år kommunsektorn.

Vi föreslår också ett höjt högkostnadsbelopp för öppen sjukvård till 1 500 kronor. Denna höjning är främst motiverad av att den möjliggör för landstingen att bättre styra vårdutnyttjandet, och på så vis använda sina resurser effektivare till att ge vård till dem som bäst behöver den. Kommun- och landstingsförbunden har påpekat att ökad möjlighet att använda avgifter för detta syfte är av central betydelse för att kunna slå vakt om en hög kvalitet i den offentligfinansierade välfärden i framtiden.⁶³ Det ger dock en direkt effekt i form av ökade avgiftsintäkter för landstingen på 640 miljoner kronor per år, som vi anser bör gå direkt till vården. Den indirekta effekten, dvs. den effektivitetsvinst som ökade avgifter ger upphov till, är enligt en konservativ beräkning 2–5 miljarder kronor per år.⁶⁴ Sammanlagt beräknas alltså det höjda högkostnadsbeloppet tillföra vården ca 3–6 miljarder kronor per år.

Vi har i vår motion med anledning av regeringens proposition 2003/04:155 Ändringar i det kommunala utjämningsystemet (motion 2003/04:Fi46) föreslagit ett antal förändringar av det kommunala utjämningsystemet som snar-

⁶⁰ Svenska Kommunförbundet (2003) *Maxtaxan inom barnomsorgen – så blev det*.

⁶¹ I Kommunförbundet (2002) *Kommunernas ekonomiska läge – mars 2002* beräknas underfinansieringen av reformerna inom handikappomsorgen till 6 miljarder. Uppräknat till 2003 års nivå med bruttokostnaden för handikappomsorgen motsvarar detta 8 miljarder.

⁶² Kommunförbundet (2002) *Kommunernas ekonomiska läge – december 2002*.

⁶³ Se t.ex. Kommunförbundet (2003) *Kommunernas ekonomiska läge – april 2003*.

⁶⁴ RUT, Dnr 2004:1609. Den dynamiska effekten räknas inte in i summeringen av de resurser vi tillför kommunerna.

Fel! Okänt namn på

ast måste genomföras. Kostnaden för detta är omkring 1,8 miljarder kronor per år, som tillförs kommunsektorn.

Tabell 12.1 Moderata kommunsatsningar, miljoner kronor

	2006	2007	2008	2006–08
Vård- och omsorgssatsningar	4 312	4 112	2 312	10 735
Bidrag till psykiatri och social psykiatri	0	300	500	
Nationell vårdgaranti	2 000	1 500	0	
Kvalitetssatsning i vården	1 400	1 400	900	
Införande av Fritt val i äldreomsorgen	600	600	600	
Insatser mot aids	25	25	25	
Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder	20	20	20	
Lokalt folkhälsoarbete	40	78	78	
Folkhälsopolitiska åtgärder	-40	-78	-78	
Personligt ombud	200	200	200	
Extra anhörigstöd	125	125	100	
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	-125	-125	-100	
Lönebidrag och Samhall	67	67	67	
Skola, utbildning och barnomsorg	2 055	2 510	2 530	7 095
Valfrihet för funktionshindrade	300	300	300	
Fortbildning av lärare	1 000	1 000	1 000	
Matematik- och NO-satsning (del av satsningen)	50	100	100	
Ökade bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	540	540	540	
Satsning på pedagogisk förskola	0	320	340	
Ökade resurser för att klara ”kontrollstationer”	80	80	80	
Den kulturella skolsatsningen	85	170	170	
Vissa kultursatsningar	70	70	70	210
Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	40	40	40	
Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	15	15	15	
Bidrag till regionala museer	15	15	15	
Övrigt	9 890	9 890	6 390	26 170
Patientavgifter, statisk effekt (Höggkostnadsskydd 1 500 kr)	640	640	640	
Förändringar av skatteutjämningsssystemet	1 796	1 796	1 796	5 388
Övriga förändringar av UO25, Anslag 48:1	7 454	7 454	3 954	
Vissa besparingar	-10 849	-11 171	-9 923	-31 943
Minskning av bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	-251	-573	-573	
Nej till utbildningsvikariat (inkomsttitel)	-1 248	-1 248	0	

	2006	2007	2008	2006–08
Nej till regeringens vårdgaranti och tillgänglighetspengar	-1 750	-1 750	-1 750	
Nej till regeringens sysselsättningsstöd	-7 000	-7 000	-7 000	
Minskat anslag till vuxenutbildning (regeringens riktade stöd till vuxenutbildning)	-600	-600	-600	
Summa	5 477	5 411	1 379	12 267

12.2 Effekter av moderat politik på sysselsättning och välfärd

Inom några år kommer behovet av arbetskraft att öka. Den demografiska utvecklingen innebär att antalet äldre ökar samtidigt som den arbetande delen av befolkningen minskar. För att inte kraven på dem som arbetar ska bli orimliga och om vi inte ska tvingas ge avkall på kvaliteten i vården, skolan och tryggheten måste arbetskraften öka. Redan i det korta perspektivet måste sysselsättningen stiga för att inte gröpa ur värdet av pensionerna. Regeringens svaga sysselsättningspolitik kommer sannolikt att medföra att den s.k. bromsen i pensionssystemet slår till och därmed minska uppräknings av pensionerna under de närmaste åren. Detta är mycket allvarligt. Den ökade osäkerhet som minskade pensioner medför kan dämpa aktiviteten i ekonomin och på så sätt förvärra situationen. Sammantaget ställer allt detta krav på att den ekonomiska politiken inriktas mot att öka antalet sysselsatta, minska antalet bidragsförsörjda och därigenom skapa resurser att möta dagens och morgondagens efterfrågan.

Politiker skapar inte sysselsättning. Regeringens och riksdagens uppgift är att skapa förutsättningar för enskilda människors skaparkraft och arbetsvilja. Därför kan inte politiker ställa ut löften om att skapa ett visst antal jobb. Det är emellertid en annan sak att vi måste försöka bedöma effekterna av de åtgärder vi föreslår. Alla beräkningar är, även om de är baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet, förknippade med stor osäkerhet.

12.2.1 Utbudet av arbetskraft

Utbudet av arbetskraft bestäms av flera faktorer. På lång sikt styr demografiska faktorer som den inhemska befolkningstillväxten och förskjutningar i befolkningens ålderssammansättning. Utbudet påverkas också av förändringar i förvärvsfrekvensen. Vår skatte-, bidrags- och jämställdhetspolitik samt politik för ökad integration kommer att bidra till att arbetskraften ökar.

Redan på kortare sikt påverkas utbudet av arbetskraft av inkomsten vid arbete i förhållande till att inte arbeta. Vidare påverkas utbudet av efterfrågan på arbetskraft.

Förslagen som presenterats tidigare i denna motion kommer att göra det betydligt mer lönsamt att lämna bidragsförsörjning och i stället arbeta. Människor som lämnar en bidragsförsörjning gör sannolikt detta stegvis, dvs. man

Fel! Okänt namn på

lämnar exempelvis långtidssjukskrivning i etapper. När en person är redo att börja en återgång till arbetslivet är det viktigt att även de ekonomiska incitamenten är på plats. Moderaternas nya jobbavdrag gör det betydligt mer lönsamt att arbeta även på deltid i förhållande till bidragsförsörjning på heltid. I flera fall kan skatten t.o.m. sjunka vid en övergång från bidragsberoende till arbete trots att inkomsten är högre vid arbete. Detta betyder att Moderaternas politik ger en direkt ”i arbete-subvention” (se **tabell 6.5**)

Höginkomsttagare får också sänkt skatt. Detta är viktigt, då det höjer värdet av att utbilda sig, vilket stimulerar till förkovran och på sikt högre produktivitet.

Sammantaget kommer våra förslag att medföra att utbudet av arbetskraft och sysselsättningen på några års sikt stiger märkbart. Därmed uppnås ett av huvudsyftena med hjälp av den politik vi och Allians för Sverige förespråkar.

12.2.2 Sysselsättning

På lång sikt bestäms sysselsättningen av hur arbetskraftsutbudet och den långsiktiga arbetslösheten ändras. Moderaternas politik kommer att stimulera utbudet av arbetskraft. Därtill syftar politiken till att sänka den långsiktiga arbetslöshetsnivån. Detta betyder också att åtgärderna per definition kommer att stimulera sysselsättningen på lång sikt. Det finns emellertid skäl att diskutera sysselsättningen ytterligare.

12.3 Mer än 100 000 nya jobb på kort sikt

Utbudsförändringen till följd av våra förslag kan komma att öka de lediga resurserna i ekonomin. För att säkerställa att sysselsättningen stiger redan på kortare sikt föreslår vi en rad olika åtgärder som kommer att stärka efterfrågan på arbetskraft.

Att potentialen är betydande framgår inte minst av det stora överskottet i bytesbalansen. Det höga sparandet innebär att vinsterna från produktion i Sverige används till att investera och skapa jobb utomlands i stället för här hemma. Detta tyder på att företagsklimatet måste förbättras. Sänkta företagskatter ökar lönsamheten och stimulerar därmed investeringar och innovationsklimatet. Det är viktigt att företag kan gå med vinst och ibland med stor vinst. Av många idéer som olika entreprenörer försöker kommersialisera är det få som lyckas. Moderaterna vill stimulera företagandet genom en serie olika förslag. Exempelvis vill vi reformera beskattningen av fåmansbolag, slopa förmögenhetsbeskattningen, sänka kostnaderna för att anställa och minska regelbördan. Sänkta skatter för främst fåmansbolag kommer att stimulera till ökade investeringar som inte bara ersätter befintligt kapital utan också skapar fler jobb. Bara förslaget om sänkta arbetsgivaravgifter för företag som nyanställer bedöms skapa ca 10 000 jobb redan på kort sikt.

Minskad skatt för hushållstjänster kommer att sänka priset betydligt. En ny marknad kommer snabbt att etableras samtidigt som svarta jobb i dag kom-

mer att omvandlas till reguljära arbeten. En realistisk bedömning ger vid handen att förslaget kan skapa ca 10 000 nya jobb.⁶⁵

Alla människors förmågor måste tas om hand. Därför vill Allians för Sverige stimulera företag att anställa personer som varit borta från arbetslivet under ett längre tag. Alliansens förslag om nystartsjobb kommer att göra det påtagligt lättare för människor som varit borta länge från arbetsmarknaden att återvända. Nystartsjobben sänker arbetskraftskostnaden under lång tid. Till följd av avgränsningen mot grupper med svag förankring på arbetsmarknaden kommer skattesänkningen inte nämnvärt påverka löntagarnas lönekrav. Därmed finns det starka skäl att tro att sysselsättningseffekten kan bli märkbar. En förhållandevis konservativ bedömning är att förslaget kan generera minst 50 000 nya jobb.

Moderaterna satsar, vilket redovisades ovan, betydande belopp på olika typer av främst kommunala verksamheter, exempelvis skola och vård. Satsningarna bedöms skapa flera jobb samtidigt som en del av resurserna kommer att medföra en förskjutning av det relativa löneläget, vilket kommer att gynna kvinnor. Ett högre relativt löneläge är också nödvändigt för att på sikt kunna locka fler att vilja arbeta inom dessa sektorer. Sammantaget bedöms dessa satsningar kunna skapa uppemot 20 000 nya jobb.

Moderaterna föreslår att biståndet inte ökar lika snabbt som regeringen. Minskade utgifter för verksamheter utomlands som i stället används till satsningar i Sverige innebär en ökad inhemsk efterfrågan. En rimlig bedömning är att denna besparing kan komma att skapa 20 000–30 000 nya jobb.

Sammantaget innebär detta, vid sidan av den sysselsättningsstimulerande effekt som jobbvadraget har, att Moderaternas politik medför en kraftig ökning av efterfrågan på arbetskraft. Redan på kort sikt bedöms politiken kunna generera 110–120 000 nya jobb. Utbudet av arbetskraft bedöms öka i stort sett lika mycket, vilket betyder att politiken är välavvägd även ur ett stabiliseringspolitiskt perspektiv.

Tabell 12.2 Vissa sysselsättningseffekter på kort sikt

Sänkta arbetsgivaravgifter	10 000
Hushållstjänster	10 000
Nystartsjobb	50 000
Satsningar på verksamheter	20 000
Ökad inhemsk efterfrågan	20 000–30 000
Summa	110 000–120 000

⁶⁵ Öberg, A (2005), "Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster", *Specialstudie nr 7*, juni 2005, Konjunkturinstitutet.

Fel! Okänt namn på

12.3.1 Dynamiska effekter

Våra förslag innebär i korthet:

- Kärnan i vår politik är en kraftig sänkning av trösklarna, eller marginaleffekterna, att träda in på arbetsmarknaden. I många fall kan skatten t.o.m. sjunka vid en övergång från bidragsberoende till arbete trots att inkomsten är högre vid arbete. Detta betyder att Moderaternas politik ger en direkt ”i arbete-subvention”. Erfarenheterna av åtgärder av detta slag är mycket positiva och kan på goda grunder förväntas öka utbudet och sysselsättningen märkbart.⁶⁶
- Skattereformen innebär att marginalsatserna sjunker för dem som arbetar och har låga och normala heltidslöner eller som jobbar deltid.
- Egenfinansieringen i a-kassan höjs med 10 miljarder kronor och ersättningarna sänks med 3–4 miljarder kronor.
- Ersättningen i sjukförsäkringen sänks redan 2006 men mer tydligt fr.o.m. 2007.
- Förtidspensionen sänks med ca 6–7 procent.
- Avdrag införs för hushållsnära tjänster.
- Kraftiga satsningar föreslås på främst i dag kommunala verksamheter, exempelvis vård, utbildning och trygghet.
- Nystartsjobb.

I **tabell 12.3** nedan redovisas de samlade utbuds- och efterfrågeeffekterna av förslagen ovan.⁶⁷ Vissa effekter har emellertid inte kunnat beräknas, exempelvis effekterna av integrationsprogrammet och ändrad struktur på finansieringen av a-kassan.

⁶⁶ T.ex. Eissa, N, Kleven, H och Thustrup, C (2005), Welfare Effects of Tax Reform, and Labor Supply at the Intensive and Extensive Margins, *The Policy and Labor Market Performance* MIT Press, Fredriksen A och Hansen, J V (2002), “Skattereformer: Dynamiske effekter og fordelingskonsekvenser”, *Nationaløkonomisk tidsskrift*, vol. 140, s. 112–128, Heckman, J (2001), “What Has Been Learned about Labor Supply in the Past Twenty Years?”, *AEA Papers and Proceedings*, vol. 83, nr 2, s. 116–121 samt OECD (2005) *Sweden, Economic Surveys*.

⁶⁷ T.ex. Gruber, J (2000). Disability Insurance Benefits and Labor Supply, *Journal of Political Economy*, 2000, vol. 108, no. 6, Johansson, P och Palme, M (2004), Moral hazard and sickness insurance. *IFAU Working Paper 2004:10*, Lantto, K (2004), Sjukpenningreformen 1998 och ökningen i sjukfrånvaron sedan 1997, opublicerat manuskript, Lindbeck, A (2003), *Varför är svenskarna så sjuka?*, SNS förlag, Lindblad, H och Sellin, P (2003), The Equilibrium Rate of Unemployment and the Real Exchange Rate: An Unobserved Components System Approach, *Sveriges Riksbank working Paper Series 152*, Riksdagens utredningstjänst Dnr 2004:1628, Persson, M (2003). *Varför är svenskarna så sjuka?*, SNS förlag, Riksdagens utredningstjänst 2003:2237 och 2004:605, SOU 2004:19 bil 14, Carling, K, Holmlund, B och Vejsiu, A (2001), ”Do benefit cuts boost job finding? Swedish evidence from 1990:s”, *Economic Journal*, III, 766–790. Holmlund, B and Kolm, A-S (1995), Progressive Taxation, Wage Setting and Unemployment-Theory and Swedish Evidence, *Tax Reform Evaluation Report* No. 15. NIER. Nickell, S (2003), Employment and Taxes, speech, Bank of England.

Fel! Okänt namn på

Ett stort antal studier visar att höga tröskeffekter, marginalskatter och en hög ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen bidrar till att strukturarbetslösheten, dvs. den arbetslöshet som är förenlig med stabil prisstegringstakt, blir högre.

En sänkning av inkomstskatterna kommer att dämpa arbetslösheten. Det faktum att tyngdpunkten av skattesänkningarna inriktas på att sänka tröskeln för att träda in på arbetsmarknaden talar för att sysselsättningseffekten blir märkbar. Den högre sysselsättningen kommer att stimulera utbudet, vilket medför att arbetslösheten inte dämpas lika mycket. Enbart inkomstskatteförslagen bedöms sänka den långsiktiga arbetslösheten med ca 0,5 procentenheter på sikt.

Våra förslag om sänkta ersättningar och höjda avgifter i olika försäkringar tillsammans med sänkningen av trösklarna och marginalskatten bedöms medföra att den genomsnittliga arbetslöshetsperioden och arbetslösheten minskar.

Ersättningen i sjukförsäkringen sänks mer märkbart 2007. Persson (2003) visar att en sänkning av den storleksordning som vi föreslår bör resultera i en sysselsättningsökning på ca 0,5 respektive ca 2 procent vid oförändrad produktivitet. På kort sikt finns det skäl att tro att ett återflöde av tidigare sjuka till kommer att medföra att arbetslösheten stiger något.

Den samlade bedömningen är att utbudet av arbetskraft och sysselsättningen kommer att öka kraftigt till följd av våra föreslagna reformer. På några års sikt bedöms sysselsättningen stiga med ca 3 respektive 3,5 procent eller med knappt 150 000 personer. Utbudet bedöms stiga med ca 3 procent eller 130 000 personer. På längre sikt stiger sysselsättningen och utbudet mer, se **tabell 12.3**. Den långsiktiga arbetslöshetsnivån bedöms kunna sjunka med drygt 1,2 procentenheter.

Tabell 12.3 Dynamiska effekter

	Utbud kort sikt	% av AK	Utbud lång sikt	% av AK	Syssel- sättning Kort sikt	Syssel- sättning %	Syssel- sättning Lång sikt	Syssel- sättning %	Arbets- löshet kort sikt	Arbets- löshet lång sikt
Skatt på arbete	35 000	0,8	87 000	2,0	42 000	1,0	114 000	2,7	-0,2	-0,6
A-kassa	31 000	0,7	52 000	1,2	55 000	1,3	78 000	1,8	-0,5	-0,6
Sjukpenning	31 000	0,7	95 000	2,1	17 000	0,4	95 000	2,3	0,3	0,0
Förtidspension	10 000	0,2	10 000	0,2	5 000	0,1	10 000	0,2	0,1	0,0
Ökad off. konsumtion	14 000	0,3	18 000	0,4	18 000	0,4	18 000	0,4	-0,1	0,0
Hushållsnära tjänster	10 000	0,2	10 000	0,2	10 000	0,2	10 000	0,2	0,0	0,0
Summa	131 000	2,9	272 000	6,1	147 000	3,5	324 000	7,7	-0,4	-1,2

Källa: Egna beräkningar.

Den långsiktiga ökningen av sysselsättningen innebär en lika stor uppgång i den potentiella produktionsförmågan, givet att produktiviteten inte förändras. De samhällsekonomiska vinsterna av högre sysselsättning och produktion är betydande. Förslagen höjer i första hand den potentiella produktionsnivån. Det finns emellertid skäl att tro att även den långsiktigt hållbara tillväxten kan stiga med 0,3–0,4 procentenheter.

Fel! Okänt namn på

12.3.2 Budgeteffekter

En ökning av produktionsnivån med 1 procent kan väntas stärka de offentliga finanserna med i storleksordningen 0,7 procent av BNP. En långsiktig produktionsökning på knappt 8 procent motsvarar således en förstärkning av den offentliga sektorns finanser med bortåt 135 miljarder kronor per år. Till det kommer minskade kostnader för arbetslöshet, sjukfrånvaro och förtidspension. Sammantaget bedöms högre skatteintäkter och minskade kostnader stärka de offentliga finanserna med mellan 65 och 150 miljarder kronor, se **tabell 12.4**. En höjning av den långsiktiga tillväxten med 0,3 procentenheter motsvarar ett ytterligare tillskott på ca 5 miljarder kronor varje år.

Tabell 12.4 Samlade dynamiska finansiella effekter, miljarder kronor

Finansiella effekter	Kort sikt	Lång sikt
BNP	61,9	136,8
Arbetslöshet	1,6	5,6
Färre sjuka	1,8	10,3
Färre förtidspensionärer	0,5	1,1
Summa	66,1	153,9
Andel av BNP 2004	2,6	6,1

Källa: Egna beräkningar.

I takt med att de dynamiska finansiella effekterna materialiseras är det viktigt att finanspolitiken vägs av för att förhindra att den blir för stram.

12.4 Effekter på hushållens ekonomi

Den viktigaste målsättningen med vårt budgetalternativ är att det ska löna sig bättre att arbeta. Det sker både genom det särskilda jobbavdraget i den kommunala beskattningen och genom sänkta ersättningsnivåer i socialförsäkringssystemet.

I kapitel 6 redovisas effekter av jobbavdraget på hushållens ekonomi. Här diskuteras hur hushållen påverkas av andra förslag i kombination med inkomstskattereformen.

12.4.1 Från bidrag till arbete

Moderaternas jobbavdrag är särskilt utformat så att det ska löna sig att gå från bidragsberoende till arbete även om man får ett låg- eller medelavlönat jobb.

Tabell 12.5 Från arbetslöshet till arbete, disponibel inkomst i kronor per månad

	I dag	Moderaterna	Förändring per månad
A-kassa	14 400	12 600	
Grundavdrag	1 983	2 158	
A-kassa efter skatt vid arbetslöshet	10 489	9 311	-1 178
Lön	18 000	18 000	
Grundavdrag/arbetsavdrag	1 625	4 714	
Lön efter skatt vid arbete	12 842	13 815	973
Lön i stället för a-kassa efter skatt	2 353	4 504	2 151

Tabell 12.5 ovan visar att en person som går från arbetslöshet till ett arbete, med samma lön på 18 000 kronor som före arbetslösheten, i dag får en ökning av den disponibla inkomsten efter skatt med 2 350 kronor per månad. Med vårt förslag, innebärande både sänkt ersättning av a-kassan från 80 till 70 procent och ett jobbavdrag, får personen en ökning av den disponibla inkomsten efter skatt med 4 500 kronor per månad.

12.4.2 Arbetslös del av året

Arbetslöshetsersättningen är tänkt att vara en omställningsförsäkring och fungerar i de flesta fall också som en sådan. En person som blir arbetslös är det i genomsnitt ungefär 90 arbetsdagar, vilket motsvarar lite mer än fyra kalendermånader.

Tabell 12.6 Förändrad disponibel inkomst efter skatt vid korttidsarbetslöshet, kronor per år

	I dag	Moderaterna	Skillnad
A-kassa i fyra månader	64 240	59 840	-4 400
Lön i åtta månader	152 000	152 000	0
Grundavdrag/Jobbavdrag	19 500	54 800	35 300
Beskattningsbar inkomst	196 740	157 040	-39 700
Skatt	63 919	51 021	-12 898
Att leva på	152 321	160 819	8 498

Tabell 12.6 ovan gäller för en förskollärare som är arbetslös de första fyra månaderna av året för att sedan återgå till ett arbete med samma lön som tidigare. För denna person kompenseras sänkningen av a-kassan mer än väl av jobbavdrag. Personen får 8 500 kronor mer att leva på efter skatt under året.

12.4.3 Från deltid till heltid

Jobbavdraget är även utformat så att det ska löna sig bättre än i dag att gå från deltid till heltid.

Fel! Okänt namn på

Tabell 12.7 Från deltid till heltid, disponibel inkomst i kronor per år

	I dag	Moderaterna	Förändring per år
Årslön vid trekvartstid	216 000	216 000	
Grundavdrag/arbetsavdrag	19 500	56 570	
Årslön efter skatt vid trekvartstid	154 103	165 780	11 677
Årslön vid heltid	288 000	288 000	
Grundavdrag/arbetsavdrag	12 300	71 630	
Årslön efter skatt vid heltid	201 155	219 843	18 689
Förändring av lön efter skatt	47 052	54 064	7 012

Tabell 12.7 ovan visar att en person som går upp från 75 procents arbetstid till heltid, och därmed ökar sin månadslön från 18 000 kronor till 24 000 kronor, med dagens regler får en ökning av sin disponibla inkomst med 47 000 kronor per år eller 3 900 kronor per månad. Med vårt jobbavdrag skulle samma person få en ökning av sin disponibla inkomst med 54 000 kronor per år eller 4 500 kronor per månad.

12.4.4 Mer kvar vid arbete

Moderaternas jobbavdrag har delvis finansierats genom minskade subventioner till a-kassan, slopad avdragsrätt för fackföreningsavgift och en överföring av kostnaderna för ersättning vid inkomstbortfall vid trafikolyckor från den statliga sjukförsäkringen och förtidspensionen till trafikförsäkringen. Därför kan det vara intressant att se effekterna av såväl skattesänkningen som finansieringen av den för några vanliga yrkesgrupper.

Tabell 12.8 Förändrad disponibel inkomst i kronor för olika yrkesgrupper

	Städare	Förskollärare	Metallarbetare	Sjuksköterska
Månadslön kr	16 100	19 300	21 800	24 000
Årslön	193 200	231 600	261 600	288 000
Skattesänkning	11 720	13 320	14 400	15 220
A-kassa och fack ej avdragsgillt	-1 300	-1 300	-1 380	-1 450
Höjd a-kassa	-2 210	-2 210	-3 090	-1 360
Höjd trafikpremie	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Förbättring per år	6 910	8 510	8 630	11 110
Förbättring per månad	576	709	719	926

Tabell 12.8 ovan visar att den disponibla inkomsten efter skatt för några vanliga yrkesgrupper ökar med mellan 600 och 900 kronor i månaden när hänsyn tagits både till skattesänkningen och till de avgiftshöjningar som den finansieras med.

Bilaga: Utgiftsområden

Moderaternas förslag till utgiftsramar och utgiftstak

Utgiftsramar och utgiftstak	Moderaternas förslag			Avvikelse mot prop.		
<i>Miljoner kronor</i>						
1 Rikets styrelse	7 958	7 563	7 700	-287	-536	-536
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10 850	11 352	11 059	-959	-438	-83
3 Skatt, tull och exekution	9 157	9 278	9 175	-65	-70	-76
4 Rättsväsendet	30 523	32 244	32 731	1 500	1 500	1 500
5 Internationell samverkan	1 454	1 458	1 463	95	95	95
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 833	43 201	44 942	400	500	1 150
7 Internationellt bistånd	19 718	20 232	20 745	-6 341	-7 189	-7 937
8 Invandrare och flyktingar	7 964	7 463	7 190	983	942	940
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	48 574	50 685	49 999	6 960	6 676	4 877
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	123 741	120 167	124 715	-5 850	-13 700	-13 900
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45 499	44 553	44 066	200	200	200
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	58 270	57 966	59 757	-3 190	-6 170	-6 590
13 Arbetsmarknad	60 203	57 186	54 538	-10 026	-10 560	-9 161
14 Arbetsliv	932	753	769	-292	-438	-443
15 Studiestöd	19 477	19 904	20 680	-2 653	-2 632	-2 553
16 Utbildning och universitetsforskning	44 175	45 451	47 027	-2 939	-1 802	320
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 567	9 903	9 817	-15	46	36
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	7 384	6 956	6 697	-2 165	-2 129	-2 428
19 Regional utveckling	2 520	1 739	1 350	-813	-827	-877
20 Allmän miljö- och naturvård	2 983	3 080	3 160	-1 573	-1 617	-1 656
21 Energi	1 340	1 327	1 349	-382	-290	-93
22 Kommunikationer	35 059	37 062	35 014	3 525	2 518	-487
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	16 179	16 069	16 068	-219	-70	-75
24 Näringsliv	3 902	3 778	4 168	-297	-230	-230
25 Allmänna bidrag till kommuner	106 332	117 279	122 586	46 171	47 555	45 862
26 Statsskuldräntor m.m.	42 299	40 928	47 280	-871	-2 542	-4 090
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	28 066	29 660	31 321	0	0	0
Minskning av anslagsbehållningar	400	2 703	1 173	-864	0	0
Summa utgiftsområden	788 360	799 941	816 540	20 032	8 793	3 766
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	746 102	759 038	769 313	20 903	11 335	7 856
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179 584	189 352	202 633	0	0	0
Takbegränsade utgifter	925 686	948 390	971 946	20 903	11 335	7 856
Budgeteringsmarginal	9 314	9 610	10 054	7 097	-2 335	-7 856
Utgiftstak för staten	935 000	958 000	982 000	28 000	9 000	0

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Presstödet har trots goda intentioner fått övervägande negativa effekter. Bidraget har medfört att tidningar underlåtit att ta ekonomiskt ansvar. Stödet har också medfört att konkurrensen snedvridits. Vi föreslår därför att presstödet gradvis avvecklas. Vi anser vidare att såväl Radio- och TV-verkets som Granskningsnämndens verksamhet kan renodlas och att anslagen därför kan minskas.

Regeringskansliet har expanderat avsevärt under de senaste åren. Vi anser att det finns skäl att hålla tillbaka Regeringskansliets expansion. Regeringskansliet ska fungera väl, vilket krav kan tillgodoses med en större renodling av arbetsuppgifter. Expansion ska inte förväxlas med effektivitet. Vi föreslår således att Regeringskansliets anslagssparande dras in. Däremot ska utrikesförvaltningen förstärkas med 65 miljoner kronor i syfte att säkerställa ett kraftfullt och framgångsrikt internationellt samarbete.

Vi anser också att Expertgruppen för EU-frågor samt EU-information på sikt ska avvecklas. Opinionsbildningen åligger primärt de förtroendevalda.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Vi föreslår endast mindre förändringar av utgifterna inom detta område. Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för den sektorsövergripande officiella statistiken och samordnar det statistiska systemet. SCB:s uppgifter bör begränsas. För att säkerställa efterfrågan är det därför rimligt att eftersträva en ökad grad av avgiftsfinansiering. Mot denna bakgrund minskar vi anslaget.

Nämnden för offentlig upphandling (NOU) ska verka för att offentlig upphandling sker affärsmässigt, effektivt och lagenligt. Vi anser att NOU bör sammanföras med Konkurrensverket och ombildas till en ny myndighet, Konkurrens- och upphandlingsverket. Besparingar möjliggörs genom de samordningsfördelar som uppnås. Mot denna bakgrund minskas anslagen.

Vad gäller den nya förvaltningspolitiska myndigheten menar Moderaterna att respektive myndighet ska tillse att kvalitets- och kompetensförsörjning, effektivitet och utvecklingsarbete upprätthålls. Mot denna bakgrund anser Moderaterna att det inte finns något behov av den nya myndigheten.

Moderaterna presenterar i denna motion en politik som av allt att döma kommer att stimulera sysselsättningen varaktigt och rejält. Mot denna bakgrund motsätter vi oss regeringens tillfälliga åtgärd på s.k. statliga kompetensöverföringsjobb.

Vi motsätter oss att trängselskatten införs. Betalstationerna är emellertid i stort sett redan på plats, varför vårt nej bara medför en begränsad besparing. Besparingen väntas vara ungefär lika stor som de skatteintäkter som försöket väntas inbringa men som vi inte tillgodoräknar oss.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Målet för skatteförvaltningen ska vara att på ett effektivt sätt driva in de skatter som beslutats. Moderaterna föreslår att flera administrativt tunga skatter avskaffas, exempelvis förmögenhetsskatten och reklamskatten, samt att rätten till de mycket resurskrävande s.k. övriga avdragen ytterligare begränsas. Därtill har arvs- och gåvoskatten nyligen avskaffats. Sammantaget kommer detta att minska bördan hos Skatteverket.

Sverige har fått kritik för att rättssäkerheten inom skatteområdet är bristfällig. Vi föreslår därför att 4 miljoner kronor av det samlade anslaget avsätts till att stärka rättssäkerheten. Sammantaget är det dock rimligt att minska anslaget till skatteförvaltningen.

Kronofogdemyndigheterna bör öka effektiviteten. Vi föreslår en neddragning av nivån med 1 procent.

Tullen fyller en mycket viktig funktion i brottsbekämpningen. Smuggling av narkotika m.m. har ökat kraftigt. Otillräckliga resurser har bidragit till att flera av regeringens mål inte har kunnat uppfyllas. Antalet beslag av narkotika, alkohol och tobak har minskat kraftigt, särskilt av de två sistnämnda.

Anslagen till tullverksamheten är otillräckliga för att möta politikens inriktning och mål. Mot denna bakgrund måste tullen få en tydlig resursförstärkning. Vidare ska tullens verksamhet finansieras via anslag och inte delvis genom att offentligt rättsliga medel tas i anspråk. Vi ökar därför anslaget med 50 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Det övergripande målet för rättsväsendet är trygghet och säkerhet för den enskilde. Medborgare som drabbas av brott ska kunna lita på att dessa klaras upp och lagförs.

Polisen är den yttersta garanten för människors trygghet och måste finnas till hands på de tider brott begås. Brott som anmäls ska utredas och klaras upp till en större andel än vad som sker i dag. Antagningen till polishögskolorna måste behållas på en hög nivå och planering för en utbyggnad påbörjas. De utexaminerade poliserna ska anställas. Vi ökar anslagen till polisen. Genom dessa satsningar ges möjlighet till modernisering av polisorganisationen bl.a. genom bättre chefsutbildning. Anslagsökningen innefattar även en brottsofferhandläggarfunktion över hela landet.

Åklagarna har, tillsammans med polisen, ansvaret för samhällets brottsbekämpning. Vi ökar anslagen för att säkerställa nödvändiga rekryteringar och angelägen kompetensutveckling.

Domstolarna måste ges tillräckliga resurser för att klara av måltillströmningen på ett rättssäkert sätt, utan växande ärendebalanser.

För att kriminalvården ska uppfylla sitt uppdrag måste resurser tillföras. Kraftfulla och målinriktade insatser mot narkotikan på anstalterna samt tillräckligt med anstaltsplatser för att tillåta motivationsavdelningar och en fun-

Fel! Okänt namn på

gerande differentiering av de intagna är nödvändigt, liksom åtgärder för ökad säkerhet i och vid anstalterna.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sverige måste mer aktivt stödja insatser för fred och stabilitet i världen. Efterfrågan på svenska freds- och säkerhetsfrämjande insatser kommer att öka. Sverige måste tydligare stödja insatser som syftar till att motverka internationell terrorism, såsom att använda biståndsmedel till att förstöra vapenlager av lätta vapen, men också biologiska och kemiska vapenlager. Vi förstärker därför anslaget Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet och menar att merparterna av kostnaderna i anslaget är i överensstämmelse med OECD/DAC:s definition om bistånd och därmed kan avräknas från biståndsramen.

Ett kraftfullt och framgångsrikt agerande inom ramen för EU fordrar en gedigen kompetens inom utrikesförvaltningen samt svensk diplomatisk närvaro i princip i hela Europa och Medelhavsområdet. Den snabba globaliseringen fordrar också ökad svensk diplomatisk närvaro i de utomeuropeiska industriländerna. Vi vill därför förstärka anslaget till utrikesförvaltningen i utgiftsområde 1.

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Det är vår uppfattning att Sverige ska öka sin förmåga att medverka i internationella operationer. Vi ska aktivt delta i uppbyggnaden av EU:s nya snabbinsatsstyrkor. Sverige ska på sikt kunna bidra med en egen "battle group".

Risken att omställningskostnaderna är underskattade liksom att den önskade utvecklingen inte ryms inom angiven ram innebär att vi förordar en väsentligt mindre besparing på det militära försvarets anslag (6.1 och 6.2) än regeringen. De två anslagen till det militära försvaret förstärks därför.

I den redovisning regeringen nu lämnar riksdagen anges inte kostnaderna för de enskilda materielprojekten, inte heller om materielen finns att köpa på annat håll eller ens om insatsförsvaret har behov av den. Därför är det viktigt att den materielplan som föreläggs riksdagen är spårbar.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Det sker en kraftig ökning av biståndsanslagen de närmaste åren. Mellan 2002 och 2008 ökar anslagen från 14 till 28 miljarder kronor. En fördubbling av biståndsanslagen är inte motiverad. Även med våra justeringar kommer biståndsanslagen att öka med drygt 40 procent av motsvarande period. Vi menar att nuvarande biståndsnivå, sett till vad som hittills har betalats ut, är tillräcklig och anslår därför 19 miljarder kronor till anslag 8:1 Biståndsverksamhet.

Fel! Okänt namn på

Vi anser att biståndet i dag präglas av bristande fokus och bristande effektivitet. Biståndet bör i större utsträckning inriktas på att bekämpa fattigdomen i världen. För det krävs en tydligare koppling mellan demokrati, säkerhet och ekonomisk tillväxt. Kampen mot fattigdom och epidemier som hiv/aids måste fortsätta med full kraft. Sverige måste också verka för en bättre samordning av det multilaterala biståndet. G 8-ländernas och Internationella valutafondens och Världsbankens beslut om skuldavskrivning till fattiga och högt skuldsatta länder är ett steg i rätt riktning och kommer att öka förutsättningarna för en snabb fattigdomsutrotning samt att FN:s millenniemål kan uppfyllas.

Med vårt anslagsförslag kommer Sveriges internationella bistånd att överstiga de 0,7 procent av BNI som Förenta nationerna (FN) rekommenderar.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Det är olyckligt att den svenska välfärdsmodellen bidrar till extra höga margineffekter för just de grupper som har svag förankring på arbetsmarknaden, exempelvis invandrare. Dessa grupper får i högre grad inkomststöd via socialbidrag som trappas av krona för krona vid stigande inkomster och därför ger hundraprocentiga margineffekter.

Vi överväger därför att föreslå att en statlig etableringspeng införs för nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare. Etableringspengen skulle utgå under en viss tid efter att uppehållstillstånd har beviljats och inte avräknas mot eventuell arbetsinkomst.

Vi föreslår också att arbetsgivare som anställer en nyanländ flykting eller anhöriginvandrare som deltar i undervisning i svenska för invandrare (sfi) på minst halvfart under arbetstiden får en lönesubvention på 75 procent av lönen så länge som undervisningen pågår, dock högst tre år. Lön bör utgå i enlighet med gällande kollektivavtal.

Allianspartierna har i sina respektive budgetar lagt fram förslag om att arbetsgivaravgiften ska slopas för privata arbetsgivare som anställer personer som befunnit sig långt från arbetsmarknaden under en längre tid. Den föreslagna rättigheten som fått namnet "nystartsjobb" har omfattat långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna, förtidspensionerade och långvarigt socialbidragsberoende utan arbete samt flyktingar och anhöriginvandrare som beviljats uppehållstillstånd. Vi moderater föreslår nu att nystartsjobben även ska omfatta nyanlända flyktingar som lyckas få ett arbete under asylprocessen innan uppehållstillstånd har beviljats.

Vi ifrågasatte syftet med inrättandet av Integrationsverket. Vi anser fortfarande inte att det fyller någon väsentlig funktion. Därför bör Integrationsverket läggas ned.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Vi vill införa en nationell vårdgaranti och avsätter medel för att införa denna. Klarar inte det egna landstinget av att ge vård i tid har patienten rätt att på hemlandstingets bekostnad få sin vård utförd i ett annat landsting eller hos en annan vårdgivare. Denna vårdgaranti ingår i en borgerlig överenskommelse och innebär att sammanlagt 3,5 miljarder kronor satsas under två år.

Vi vill genomföra en satsning på insatser för att höja kvaliteten i vården. Kostnaden för denna uppgår till 1,4 miljarder kronor årligen. Dessutom bör en reform som syftar till att förbättra möjligheten till fritt val inom äldreomsorgen genomföras. Kostnaden för denna reform uppskattas till 600 miljoner kronor årligen.

Moderaterna vill spara 2,45 miljarder i läkemedelsförmånen under vart och ett av åren 2006–2008. Besparingen realiserar genom att en expeditionsavgift om 25 kronor per apoteksbesök tas ut av alla. Dessutom ska högkostnads-skyddet i läkemedelsförmånen höjas till 2 000 kronor per år, vilket innebär att patienterna betalar alla läkemedelskostnader upp till 2 000 kronor. Den s.k. rabattrappan tas därmed bort.

Det finns stort behov av ett förbättrat högkostnadsskydd i tandvården. Vi vill omedelbart införa ett skydd för samtliga åldersgrupper som omfattar alla. Reformen finansieras genom att subventionen för personer med låga tandvårdskostnader minskas. För gruppen psykiskt sjuka vill vi göra en speciell satsning genom att utvidga verksamheten med personliga ombud. 200 miljoner kronor avsätts för vart och ett av åren 2006–2008.

En förstärkning av den oberoende tillsynen sker genom inrättandet av en särskild tillsynsorganisation inom Socialstyrelsen. Merkostnaden för denna satsning beräknas till 100 miljoner kronor. För att stimulera framväxten av riktade insatser och regionalt och lokalt folkhälsoarbete vill vi inrätta en anslagspost 14:11 Lokalt folkhälsoarbete. Vi finansierar denna satsning genom att det statliga Folkhälsoinstitutet läggs ned.

Vi vill också genomföra en extra satsning för att stimulera utvecklingen av stödet till anhöriga. Vi finansierar denna satsning genom att vi säger nej till regeringens ökade bidrag på detta område.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Vi är inom alliansen överens om att ersättningen i sjukförsäkringen ska baseras på den inkomst man verkligen har haft, inte den inkomst man räknar med att ha i framtiden. Därför föreslår vi att den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) utgörs av de senaste tolv månadernas inkomst. För den som inte har haft en inkomst i tolv månader ska i stället 95 procent av den förväntade årsinkomsten få användas som SGI. Denna alternativregel ska dessutom alltid användas av anställda som har gått ned i arbetstid för att undvika att dessa får en högre sjukpenning än förväntad inkomst.

Statistik och erfarenhet från Försäkringskassan visar att en sjukskrivning snabbt minskar den enskildes möjlighet att någonsin återkomma till arbetsmarknaden. Vi vill därför genomföra åtgärder för att förbättra och tidigare-lägga bedömningen av den sjukskrivnes eventuella arbetsförmåga.

Dessa kontrollåtgärder bedöms medföra en minskning av sjukskrivningarna motsvarande en besparing på minst 2,3 miljarder kronor.

Alliansen är överens om att samordna pensionsavgiften i förtidspensionen med den i sjukförsäkringen. Innebörden av detta är att vi föreslår att endast 80 procent av antagandeinkomsten i förtidspensionen ska vara pensionsgrundande.

För den enskilde förtidspensionären som har en inkomstbaserad förtidspension innebär det att ålderspensionen kommer att bli lägre. För den förtidspensionär som aldrig har kunnat arbeta och som därför endast har förtidspension på garantinivå innebär förslaget ingen förändring eftersom även ålderspensionen kommer att betalas ut på garantinivå.

Vi moderater föreslår att en andra karensdag införs i sjukförsäkringen från och med det andra året efter ett regeringsskifte samt att ersättningen i sjukförsäkringen vid samma tidpunkt sänks till 70 procent för den som varit sjukskriven i sex månader eller längre.

Vi moderater föreslår även att ersättningen i förtidspensionen sänks från 64 till 60 procent av antagandeinkomsten det andra året efter ett regeringsskifte.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förutom att vi accepterar regeringens höjning av taket i bostadstillägget för ålderspensionärerna vill vi särskilt värna de allra sämst ställda pensionärerna, såväl förtidspensionärerna som ålderspensionärerna.

Vi föreslår därför att den skäliga levnadsnivån i det särskilda bostadstillägget för pensionärer höjs med 0,068 prisbasbelopp. Det betyder att den skäliga levnadsnivån höjs med 225 kronor i månaden 2006 och att en pensionär som är berättigad till särskilt bostadstillägg därmed får behålla 225 kronor mer per månad efter det att hyran är betald.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Vi moderater anser att även ersättningen i föräldraförsäkringen ska baseras på den inkomst man verkligen har haft och inte den inkomst man räknar med att ha i framtiden. Förslaget att den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) beräknas på de senaste tolv månadernas inkomst ska därför gälla även för föräldraförsäkringen. För den som inte har haft en inkomst i ett år ska i stället 95 procent av den förväntade årsinkomsten få användas som SGI. Denna alternativregel ska dessutom alltid användas av anställda som har gått ned i arbetstid för att undvika att dessa får en högre föräldraförsäkring än förväntad inkomst.

Fel! Okänt namn på

Vi moderater vill uppmuntra till att föräldrar delar mer lika på föräldraledigheten men anser att det är föräldrarna själva som ska fatta beslut om detta och förespråkar därför inte en kvoterad föräldraförsäkring. Vi avskaffar därmed den särskilda öronmärkningen av två månader för den förälder som tar ut minst föräldraledighet.

Vi accepterar däremot regeringens höjning av taket i föräldraförsäkringen eftersom det förbättrar möjligheten för de föräldrar som har inkomster över det nuvarande taket (oftare pappor än mammor) att ta ut föräldraledighet.

Vi vill även uppmuntra den förälder som har lägst förvärvsinkomst (oftast mamman) att återgå till arbetet tidigare och låta den andra föräldern vara hemma med barnet. Vi föreslår därför en särskild skattereduktion på arbetsinkomsten med 3 000 kronor per månad för den förälder som har lägst arbetsinkomst när denne återgår till arbetet och den andra föräldern i stället tar ut föräldrapenning.

Vi finansierar dessa förslag genom att sänka ersättningen i föräldraförsäkringen till 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten samt till att korta föräldraförsäkringen till tolv månader.

Vi föreslår även att kommunerna får möjlighet att betala ut en särskild barnomsorgspong till de föräldrar som vill vara hemma längre tid med sina barn än ett år.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Allians för Sveriges gemensamma förslag i arbetslöshetsförsäkringen återfinns i boxen avsnitt 6.3. Därutöver avvisar Moderaternas regeringens förslag om utbildningsvikariat på 5 000 platser i årsgenomsnitt för 2006, förslaget att inrätta 13 000 platser i arbetspraktik m.m. samt 4 000 platser i akademi-praktik. Utbildningsvikariatet finansieras med en skattekreditering på 1,2 miljarder kronor. Vi menar också att regeringens förslag om plusjobb inte kommer att ge de 15 000 platser år 2006 som regeringen beräknar i årsgenomsnitt. Plusjobben finansieras också med en skattekreditering på 3,8 miljarder kronor. Dessa medel använder Moderaterna till en förstärkning av kommunernas ekonomi. Vi moderater motsätter oss att arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan ökas utan att detta belastar utgiftssidan. Genom att regeringen finansierar åtgärder med minskade intäkter, i stället för ökade utgifter, undanröjs påfrestningar på budgeteringsmarginalen. Moderaterna menar att utgiftstaken ska justeras med motsvarande belopp som skattekrediteringen utgör.

Moderaterna gör en extra satsning på de arbetshandikappade jämfört med regeringen. Det är viktigt att alla individer får möjlighet att komma till sin rätt och kunna arbeta. Vi höjer därför lönebidragen med 200 miljoner kronor.

Allians för Sverige föreslår att arbetsmarknadspolitiken effektiviseras. Förslagen återfinns i boxen avsnitt 7.4. Moderaterna föreslår att arbetsmarknadspolitiken i första hand ska inriktas på att få ned strukturarbetslösheten. Moderaterna menar att det bör vara upp till ledningen att avgöra hur resurserna ska fördelas mellan förmedlingsverksamhet och åtgärder och mellan olika regionala arbetsmarknader. Denna omstrukturering av Arbetsmarknadsverket

beräknas rymmas inom regeringens avsatta anslag när alliansens besparing frånräknats. Moderaterna säger ja till regeringens satsningar för att förstärka matchningen och kontrollen på arbetsförmedlingarna.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Allians för Sverige föreslår ett antal myndighetsbesparingar. För Arbetsmiljöverket, som ökat sin personal med över 100 procent de senaste tio åren, föreslås en neddragning med 100 miljoner kronor, vilket motsvarar ca 300 tjänster. Vidare föreslås en neddragning på Arbetslivsinstitutet med sikte att verksamheten vid institutet läggs ned.

Moderaterna föreslår en annan myndighetsstruktur än regeringen under utgiftsområde 14 som underlättar att föra en kraftfull och samlad politik mot all form av diskriminering i samhället. Vi förordar en enhetlig lagstiftning och samordning av rättsväsendets insatser inom diskrimineringsområdet.

Jämställdhetsombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning läggs samman med Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Handikappombudsmannen till en gemensam myndighet – Ombudsmannen mot diskriminering.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Uppgifter som i dag ryms inom ramen för rekryteringsbidraget bör integreras i det ordinarie studiemedelssystemet. För att studiemedelssystemet ska bli rättvist och förutsägbart harmoniseras bidragsnivåerna.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Vår skolpolitik är utformad för att stärka kvaliteten i skolan för alla elever. Våra förslag innebär att elevers rätt till tidigt stöd och uppföljning av kunskapsutvecklingen stärks och att skolor ges ökade möjligheter att individanpassa undervisningen. En rad insatser görs för att stärka lärares kompetens och lärarkyrkans status. Vi föreslår en särskild satsning för att öka lärares möjligheter till akademisk fortbildning. Ett auktorisationssystem för lärare bör utredas och införas under 2008. Insatser görs för fler behöriga lärare i skolan. Vi tillför resurser för att stärka skolanknuten forskning och kvaliteten i utvärderingar av skolan. Gedigna kvalitetsgranskningar av varje skola ska genomföras minst vart tredje år. Vi anser att särskilda insatser krävs för att stärka elevernas kunskaper i matematik och NO-ämnena och avsätter därför medel för detta. Satsningen är utformad för att långsiktigt stärka och stödja skolornas arbete med att utveckla undervisningen i dessa ämnen.

Särskilda resurser avsätts för att tillförsäkra elever med funktionshinder en skolgång av hög kvalitet. Specialpedagogiska institutet föreslår vi integreras i Specialskolemyndigheten.

Fel! Okänt namn på

Regeringen detaljstyr genom villkorade, riktade statsbidrag till förskola, skola och vuxenutbildning. Vi anser att dessa resurser ska överföras till kommunerna genom det allmänna statsbidraget. Skolledning och huvudman ska avgöra hur resurserna bäst kommer till användning, givet de lokala förutsättningarna.

Vi avsätter resurser för att möjliggöra en kraftig utbyggnad av den kvalificerade yrkesutbildningen, som har visat sig vara en effektiv utbildningsväg till jobb.

Fördelningen av platser i högskolan ska baseras på utbildningens kvalitet och studenternas val av lärosäte. Erfarenheten har visat att många hellre avstår från att studera än att läsa vid ett lärosäte som inte håller högsta kvalitet, vilket lett till flaskhalsproblem vid vissa utbildningar och tomma platser på andra. Det behövs också ett nytt system för fördelningen av resurser till den högre utbildningen. Utbyggnaden av högskolan måste ske på ett sätt som är förenligt med en hög kvalitet i utbildningen. För det första ska lärosätena ha full kompensation för de studenter de utbildar. För det andra ska ökade resurser per utbildningsplats tillföras, så att kvaliteten i den högre utbildningen stärks. Därutöver föreslår vi ökade medel till fristående högskoleutbildningar. Vi ökar också anslagen till grundforskning och forskarutbildning genom en förstärkning av de s.k. fakultetsanslagen.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Statens insatser bör koncentreras till områden som är av allmänt intresse och som är helt beroende av statliga medel för att verksamheter ska komma till stånd. Kulturpolitiken måste också stå väl rustad inför den nya tiden, med vad det innebär av ny teknik, nytt sätt att tänka och ett nytt sätt att ta till sig kulturupplevelser. De fria teater- och dansgrupperna får ett extra stöd liksom nationalscenerna Kungliga Operan och Kungliga Dramatiska Teatern. Detta extra anslag ska användas för produktioner. Våra kulturinstitutioner får ett extra anslag för att bl.a. brandsäkra sina lokaler och förbättra sina arkiv. I avvaktan på att frågan om kulturinstitutionernas hyreskostnader löses anslår vi särskilda medel för att underlätta kostnaderna för hyror.

Vi avvisar förslaget att dra ned stödet till kyrkoantikvarisk verksamhet. Kulturskaparnas arbetsvillkor måste ses över. Funktionshindrades tillgång till kultur måste förbättras. Vi ökar stödet till Göteborgsoperan, Malmöoperan och våra regionorkestrar, liksom till vården av vår kulturmiljö. Avslutningsvis presenterar vi en särskild kultursatsning riktad till grundskoleelever vars syfte är att svenska barn och ungdomar ska få uppleva levande kultur.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Rätten att bestämma över sitt eget liv är fundamental för oss moderater. På bostadsmarknaden ska människor kunna välja boende efter skiftande behov och möjligheter under olika skeden av livet.

Moderat bostadspolitik ska normalisera och avreglera bostadsmarknaden så att stöd och kompensationer för skadliga ingrepp inte behövs. Då kan samtliga subventioner och andra särlösningar avskaffas. I och med att vi sänker fastighetsskatten på flerfamiljshus under perioden kan räntebidragen avvecklas och investeringsbidragen avskaffas.

Bostadsbidraget behöver reformeras för att minska marginaleffekterna vid arbete. Intill dess att en sådan omläggning sker anser vi att bostadsbidrag enbart ska utbetalas till barnfamiljer och föreslår därmed att bostadsbidrag till ungdomar under 29 år utan barn inte beviljas.

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Budgetpropositionen visar att regeringen håller fast vid en föråldrad regionalpolitik. Såväl forskning som praktisk erfarenhet visar att traditionell regionalpolitik inte leder till regional utveckling. Utträngningseffekten av regionalpolitiska insatser gör att nettoeffekten på sysselsättning och investeringar blir tämligen ringa, eller ibland t.o.m. negativ, på några års sikt.

Målet för regionalpolitiken bör vara att skapa förutsättningar för olika regioners och människors möjligheter till utveckling. Genom att bl.a. förbättra vägnätet och IT-infrastrukturen, sänka socialavgifter och drivmedelsskatter samt i övrigt förbättra villkoren för företagande vill Moderata samlingspartiet lägga grunden för tillväxt i hela Sverige. Samtidigt sker transfereringar inom ramen för EU, vilka i största möjliga mån ska komma svenska regioner till godo.

Vi föreslår i denna motion att förmånsrätten reformeras, så att förmånsvärdet för företagsinteckningar höjs till 100 procent. En sådan reform skulle avsevärt förbättra möjligheterna för framför allt mindre företag i glesbygd att få tillgång till kapital. Detta är en åtgärd som sannolikt har större betydelse för glesbygdens utveckling än regeringens samlade regionalpolitiska insatser.

Inom utgiftsområdet prioriterar vi dels de insatser som är av betydelse för människor som bor i glesbygd – det gäller främst stöd till kommersiell service – dels insatser som öppnar nya marknader för företag – det gäller t.ex. transportstödet – dels medfinansiering till projekt inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik. Besparingar bör främst göras inom områden som fungerar som rena driftsstöd, utan att skapa förutsättningar för långsiktig regional tillväxt. Vi föreslår också att Glesbygdverket läggs ned och avvisar regeringens insatser med anledning av försvarsomställningen, med hänvisning till vår egen försvarspolitik.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Det behövs nya mer effektiva metoder i arbetet för att bevara den biologiska mångfalden. En större andel av den skyddsvärda marken bör skyddas och vårdas genom att s.k. skötselkontrakt tecknas. Behovet att köpa in skyddsvärd mark minskar därmed samtidigt som bevarandearbetet blir mer effektivt.

I arbetet att sanera förorenade markområden är det viktigt att prioritera de områden som är miljö- och hälsofarliga. För att kunna göra nödvändiga prioriteringar behövs vetenskapliga riskbedömningar av saneringsobjektens farlighet för människa och miljö.

Klimatinvesteringsprogrammet har givit osäkra resultat. Lyckade projekt skulle ha kommit till stånd ändå. Nya medel för detta ändamål bör inte anslås.

Utgiftsområde 21 Energi

Sverige har inte råd att driva bort ännu fler arbetstillfällen på grund av en kortsiktig energipolitik. Det vi generellt behöver är i stället ett rejält förbättrat näringsklimat så att riktiga jobb kan skapas i hela Sverige.

Energipolitikens mål ska vara att främja en säker och konkurrenskraftig el- och energiförsörjning i hela Sverige. All energiproduktion ska klara högt ställda miljö- och säkerhetskrav i enlighet med den generella miljöpolitiken. Vi utvecklar i Moderaternas energipolitiska motion vad dessa mål innebär. Målet för insatser kring forskning och utveckling på energiområdet bör utformas utifrån dessa övergripande mål.

Vi avvisar därför regeringens selektiva stöd på energiområdet. Vi vill också ha en annan inriktning på den energiforskning som finansieras via utgiftsområdet. Vi vill betona att energiforskningen måste vara internationellt gångbar och professionellt utvärderad. Det betyder att ideologiskt motiverade projekt nedprioriteras. Prioriteringarna inom energiforskningen ska styras av forskarsamhället, inte av politiska nycker. Fokus måste vara på energiformer som är miljömässigt gynnsamma, och som kan förväntas bli kommersiellt gångbara. Den miljömässiga utvärderingen av energisystem måste bygga på vetenskaplig utvärdering av faktiska miljöeffekter.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Till följd av att underhåll och investeringar i det svenska vägnätet under lång tid varit eftersatta har Sverige tappat i konkurrenskraft. Eftersom vägnätet och övrig infrastruktur spelar en avgörande roll för hela den svenska ekonomins tillväxtförmåga förordar vi därför större infrastrukturinvesteringar än regeringen.

Vi avsätter därför ca 7 miljarder kronor mer än regeringen till utbyggnad och underhåll av vägar under de kommande tre åren.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Den svenska livsmedelsproduktionen belastas med skatter på produktionsmedlen som är avsevärt högre än omvärldens. Vi vill avskaffa skatterna på växtnäring och växtskyddsmedel. Därmed behöver dessa medel inte återföras på diverse utgiftsanslag i statens budget.

Vi anser att Djurskyddsmyndighetens uppgifter med fördel kan hanteras av Jordbruksverket och föreslår därför att Djurskyddsmyndigheten avskaffas på sikt.

Staten ska inte ha till uppgift att marknadsföra eller stimulera konsumtionen av en viss typ av livsmedel. Detta sköts bäst av marknaden utan statlig inblandning. Anslaget till ekologisk produktion bör tas bort.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Det krävs en rad förändringar för att Sverige ska bli ett land som bättre än andra attraherar och stimulerar företagande. Det handlar bl.a. om en ny och förenklad företagsform, avvecklade etableringshinder för småföretagare, regelförenklingar utan dröjsmål, ökad rättssäkerhet, en företagarevänligare miljöbalk, en öppen och rörlig arbetsmarknad, bättre konkurrensvillkor, slopad överbeskattnings av företagande och investeringar, förbättrad etableringsfrihet och upphandling, trygghet för företagare, avpolitiserad energiförsörjning och en modern infrastruktur.

För att Sverige ska få ett bättre företagsklimat måste konkurrenssituationen bli hälsosammare, avregleringsarbetet prioriteras, arbetsmarknads- och företagslagarna reformeras, skatterna sänkas och utbildningssituationen förbättras.

De prioriteringar som görs under utgiftsområde 24 Näringsliv bidrar, enligt Moderaterna, i mycket ringa utsträckning till ett förbättrat företagsklimat. Vi finner därför att en rad förändringar är angelägna. Bland annat avvisar vi regeringens satsning på "utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft" som vi menar visar på en antikverad syn på ekonomins utveckling. Ett gott näringslivsklimat skapas inte genom att staten försöker peka ut "strategiska branscher" utan genom att hinder undanröjs. Sanningen är att ingen vet vilka branscher som kommer att visa sig vara strategiska. All erfarenhet är att statliga strategier för att hitta vinnare ofta slutat med att man bara hittat förlorare.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Anslagen inom utgiftsområde 25 påverkas främst av de skatteförändringar som vi genomför. Det jobbadrag som vi, tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige föreslår, minskar kommunalskatteintäkterna. Kommunerna kompenseras fullt ut genom en ökning av det generella statsbidraget till kommunerna. Även i de fall förändringar i transfereringssystemen påverkar kommunernas skatteintäkter kompenseras vi kommunerna. Vi överför även

Fel! Okänt namn på

ett antal riktade statsbidrag, främst på utgiftsområde 16, till det generella statsbidraget. Vi avvisar vissa av regeringens stöd på inkomstsidan och för över motsvarande belopp till det generella statsbidraget. Vissa av våra satsningar på utbildningsområdet orsakar kommunerna kostnader, som dessa kompenseras för genom höjda anslag. De av oss föreslagna förändringarna av det kommunala utjämningsystemet finansieras också genom en höjning av det generella statsbidraget. Slutligen gör vi en kraftig ospecificerad höjning av det generella statsbidraget med 7,5 miljarder 2006 och 2007 och med 4,0 miljarder 2008.

Den sammantagna effekten av Moderaternas politik på kommunsektorn ökar kommunernas ekonomiska utrymme med över 12 miljarder över tre år.

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Vi genomför försäljningar av statliga företag som uppgår till 35 miljarder kronor per år utöver vad regeringen föreslår och har dessutom ett starkare saldo i statsbudgeten. Detta leder till lägre räntekostnader.

Stockholm den 5 oktober 2005

Fredrik Reinfeldt (m)

Mikael Odenberg (m)

Per Westerberg (m)

Gunilla Carlsson (m)

Lennart Hedquist (m)

Tomas Högström (m)

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)

Beatrice Ask (m)

Per Bill (m)

Catharina Elmsäter-Svärd (m)

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Göran Lennmarker (m)

Sten Tolgfors (m)